

Evaluering af fritidsjobindsatsen 'Energi til mere'

Slutevaluering

Evaluering af fritidsjobindsatsen 'Energi til mere'
– Slutevaluering

© VIVE og forfatterne, 2025

e-ISBN: 978-87-7582-458-8

Projekt: 301655

Finansiering: Den A.P. Møllerske Støttefond

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE støtter FN's verdensmål og angiver her, hvilket eller hvilke verdensmål der knytter sig til publikationen.

Forord

I 2020 modtog Esbjerg Kommune en bevilling fra Den A.P. Møllerske Støttefond til at udvikle og igangsætte fritidsjobindsatsen 'Energi til mere'. Indsatsen, der blev gennemført fra oktober 2020 til september 2024, havde til formål at øge andelen af unge i fritidsjob og på længere sigt styrke beskæftigelsesgraden for socialt udsatte unge i kommunen.

Evalueringen af indsatsen er foretaget af VIVE, hvor denne rapport er den tredje og afsluttende evaluering og bygger videre på de tidligere evalueringsrapporter.

Rapporten er udarbejdet af analytiker Johannes Kroustrup, senioranalytiker Morten Holm Enemark og seniorforsker Vibeke Jakobsen, der også har været projektleder for den afsluttende evaluering.

Vi takker Esbjerg Kommune for et godt samarbejde gennem projektet med indsamling og levering af data til evalueringen, foruden opstilling af medarbejdere til interview.

Udkast til rapporten har været læst og kommenteret af en referee, der takkes for indsigtsfulde og konstruktive kommentarer.

Projektet og evalueringen er finansieret af Den A.P. Møllerske Støttefond.

Lisbeth Pedersen

Forsknings- og analysechef for VIVE Arbejde og Ældre

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater	6
Afrapportering	11
1 Energi til mere – en fritidsjobindsats	12
1.1 Indhold, forventninger og måltal	13
1.2 Erfaringer fra de tidligere evalueringer af indsatsen	18
1.3 Formål og metode	20
1.4 Datagrundlag	21
2 Forløb i indsatsen	22
2.1 Antal forløb og deltagere	22
2.2 Karakteristik af forløb	25
2.3 Opsamling	30
3 Deltagere i indsatsen	31
3.1 Karakteristik og sammenligning	31
3.2 Deltagernes situation, livsmestring og forventninger til indsatsen	49
3.3 Opsamling	61
4 Virkninger af indsatsen	63
4.1 Beskæftigelse, fastholdelse og uddannelse før og efter indsats	63
4.2 Deltagernes motivation og oplevede udbytte	71
4.3 Opsamling	77
5 Forankring af indsatsen	79
Dokumentation	83
6 Data og metode	84
6.1 Data	84
6.2 Metodiske valg og forbehold	91

Litteratur	97
Bilag 1 Supplerende tabeller	100

Hovedresultater

For at forebygge social udsathed og øge unges tilknytning til arbejdsmarkedet har Esbjerg Kommune i perioden oktober 2020 til september 2024 gennemført fritidsjobindsatsen 'Energiløb', som på kort sigt havde til formål at bygge bro mellem unge og virksomheder for at øge andelen af unge i fritidsjob og på længere sigt at styrke socialt udsatte unges tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet.

Indsatsen havde to primære målgrupper: 1) skoleelever i 8.-9. klasse i socialt udsatte positioner og 2) unge mellem 16 og 18 år uden uddannelse eller job. Den centrale aktivitet i indsatsen var en håndholdt indsats med individuel vejledning og støtte til at hjælpe deltagerne i job. Fra 2024 er indsatsen overgået til kommunalt regi.

For at understøtte vidensdeling på området og skabe et grundlag for udvikling af fremtidige lignende indsatser har VIVE evalueret fritidsjobindsatsen i tre rapporter, hvor denne rapport udgør den afsluttende evaluering. Evalueringens konklusioner kan anvendes af beslutningstagere og fagprofessionelle i Esbjerg Kommune, men også i andre kommuner med tilsvarende udfordringer, som ønsker at målrette fritidsjobindsatser til unge i udsatte positioner. Rapporten har fokus på indsatsens:

- opnåelse af måltal om antal forløb
- rekruttering af deltagere i socialt udsatte positioner med behov for støtte til at opnå beskæftigelse
- virkninger for deltagerne med hensyn til beskæftigelse og uddannelse
- arbejde med forankring i kommunalt regi.

Deltagere i indsatsen

Indsatsen har opnået sine måltal om antal forløb

I løbet af indsatsperioden fra oktober 2020 til og med august 2024 har der været i alt 366 individuelle forløb, hvilket overstiger de opstillede måltal forud for projektstart på 175-220 forløb. De 366 forløb dækker over 197 forløb for skoleelever og 169 forløb for unge. Nogle af deltagerne har gennemført flere forløb, hvorfor antallet af deltagere er lavere end antallet af forløb. I alt har 180 skoleelever og 157 unge deltaget i de individuelle forløb. Det vil sige, at selv hvis hver person kun havde haft et enkelt forløb, så havde indsatsen stadig nået måltallet.

Deltagerne, særligt de unge, er i højere grad i socialt udsatte positioner end deres jævnaldrende

Målgruppen for indsatsen var skoleelever og unge i socialt udsatte positioner. Deltagerne har meget varierende familiebaggrund, men resultaterne i denne rapport viser, at det i stort omfang er lykkedes indsatsen at rekruttere skoleelever og unge i socialt udsatte positioner. Analysen viser, at deltagerne, sammenlignet med deres jævnaldrende, på samtlige undersøgte karakteristika i højere grad er karakteriseret ved forhold, der kan være forbundet med social udsathed. Dette gør sig særligt gældende for de unge.

Sammenlignet med jævnaldrende i Esbjerg Kommune bor en større andel af deltagerne med en enlig forælder eller er udeboende.

Der er også en større andel blandt deltagerne end blandt de jævnaldrende, som har forældre med svag tilknytning til uddannelse og beskæftigelse. For eksempel blandt de unge er 29 % af mødrene og 11 % af fædrene hverken under uddannelse eller i beskæftigelse mod hhv. 15 % og 6 % blandt jævnaldrende. En større andel af deltagerne oplever desuden relativ økonomisk fattigdom, hvilket fx gælder en fjerdedel af de unge mod kun knap en tiendedel af deres jævnaldrende. Endelig bor en større andel af deltagerne i udsatte boligområder.¹

De unge deltagere adskiller sig desuden fra deres jævnaldrende i forhold til skolegang. Blandt de unge deltagere har kun lidt over halvdelen fuldført 9. klasse, mens det samme gør sig gældende for cirka 9 ud af 10 af deres jævnaldrende. De unge deltagere, der har fuldført 9. klasse, har endvidere lavere karaktergennemsnit end deres jævnaldrende (4,1 mod 7,5 blandt deres jævnaldrende).

Fakta om indsatsen

- Fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' blev etableret i 2020 med støtte fra Den A.P. Møllerske Støttefond og har haft til formål at hjælpe unge i fritidsjob i Esbjerg Kommune.
- Indsatsen har været målrettet skoleelever i 8.-9. klasse i socialt udsatte positioner samt unge i alderen 16-18 år, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse.
- Indsatsen har bestået af individuel vejledning og støtte til jobsøgning, oplæg på skoler, samarbejde med virksomheder og kommunen om fritidsjobmuligheder samt afholdelse af fritidsjobmesser og andre rekrutteringsaktiviteter.
- Fra 2024 er indsatsen overgået til Esbjerg Kommune, hvor den nu er blevet en fast del af den kommunale ungeindsats og på sigt skal dække alle skoler i kommunen – fortsat med fokus på at støtte de unge, der særligt har brug for støtten.

¹ Et boligområde er defineret som udsat boligområde, hvis boligen er beliggende i en almenboligafdeling, som var en del af en boligsocial helhedsplan i Esbjerg finansieret af 2015-2018-midlerne.

Blandt deltagerne – især blandt de unge – er der da også en stor andel, som har oplevet udfordringer i deres skolegang. For eksempel har tre fjerdedele af de unge og lidt over halvdelen af skoleeleverne erfaringer med at blive hjemme fra skole, selvom de ikke var syge, og mere end halvdelen af de unge og lidt under halvdelen af skoleeleverne vurderer deres faglige niveau som "nogenlunde" eller "ikke så godt".

Trods de udfordringer, som nogle af deltagerne står over for, er deres forventninger til indsatsen overvejende positive. Langt de fleste tror på, at de kan finde et fritidsjob, som de bliver glade for, og de oplever generelt stor opbakning fra deres forældre til at deltage i indsatsen. En mindre del har dog også lave forventninger eller er usikre på, om fritidsjobbet er noget for dem.

Virkninger af indsatsen

Fritidsjobindsatsen ser ud til at have hjulpet en betydelig andel af deltagerne ud i lønnet beskæftigelse og dermed øget deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

Over to tredjedele af deltagerne opnår beskæftigelse i løbet af de første 9 måneder efter indsatsstart

Ambitionen for deltagerne forud for indsatsstart var, at 80 % af skoleeleverne og 75 % af de unge skulle opnå fritidsjob. På et tidspunkt i løbet af de første 9 måneder efter indsatsens start var 68 % af skoleeleverne og 69 % af de unge i job. De unge ligger dermed 6 procentpoint under måltallet, mens skoleeleverne er 12 procentpoint fra. Selvom måltallene ikke er helt opnået, viser resultaterne en betydelig stigning i beskæftigelse i forhold til før indsatsstart, hvilket indikerer, at indsatsen har haft en positiv virkning for deltagerne.

Skoleelever fastholder job over måltallet, mens unge i mindre grad forbliver i beskæftigelse over tid

For de deltagere, der opnår et job efter indsatsstart, var måltallet for fastholdelse, at 85 % stadig skulle være i job efter 3 måneder, og 75 % efter 6 måneder. Blandt skoleelever er 86 % af dem, der fik job, fortsat i et job efter 3 måneder, hvilket er lidt højere end måltallet på 85 %. Efter 6 måneder er andelen 76 % mod et måltal på 75 %, og efter 9 måneder er 71 % stadig i et job.

For de unge er jobfastholdelsen lavere. Efter 3 måneder er 78 % af dem, der kom i job, stadig i beskæftigelse, hvilket er under måltallet på 85 %. Efter 6 måneder er andelen faldet til 63 % (måltal på 75 %), og efter 9 måneder er 60 % fortsat i job. Dette viser, at unge i mindre grad fastholder deres beskæftigelse sammenlignet

med skoleeleverne, og at omfanget af unge, der formår at fastholde beskæftigelse, ligger under måltallene.

Deltagerne har generelt positive oplevelser af indsatsen, mens andre mister motivationen undervejs

Deltagernes egne vurderinger af indsatsen understøtter det samlede positive billede. De fleste oplever, at de har fået et godt fritidsjob, som de trives i, og de vurderer, at indsatsen har hjulpet dem med at tage ansvar, overholde aftaler og styrke deres motivation for job og uddannelse. Resultaterne viser også, at mange deltagere oplever, at de har fået en øget forståelse af arbejdsmarkedet og føler sig bedre rustet til at tage næste skridt i deres arbejdsliv eller uddannelsesforløb. En del af deltagerne har en endnu større grad af indre motivation ved afslutningen end ved første møde, mens en mindre, men stadig betydelig andel er gået i den modsatte retning og nu deltager af pligt eller er usikre på formålet. Dette understreger behovet for at fastholde og styrke deltagernes motivation gennem hele indsatsforløbet.

Forankring af indsatsen

Fritidsjobindsatsen er blevet forankret i Esbjerg Kommune, hvor den på sigt skal dække alle skoler. Overgangen blev planlagt tidligt for at sikre kontinuitet i medarbejderstaben og bevare viden fra projektperioden. Indsatsen implementeres gradvist, hvor der først er fokus på skoler, hvor behovet er størst. Erfaringerne viser, at opbakning fra vejledere og lærere er afgørende for at nå de unge.

Med forankringen er fokus skiftet fra udvikling til drift, hvor der arbejdes med at fastholde de tilgange, der har virket bedst. Her fremhæves det, at individuelle samtaler med eleverne, som alle elever tilbydes i starten af skoleåret, har gjort det mere sandsynligt, at de opsøger indsatsen, ligesom en opsøgende tilgang med oplæg i undervisningen har styrket rekrutteringen.

Vedligehold af virksomhedssamarbejder og udvikling af kommunale fritidsjob

Samtidig har det vist sig udfordrende at vedligeholde virksomhedssamarbejder, da nogle virksomheder er mættede og ikke længere har samme behov for fritidsjobbere, og at det derfor er vigtigt kontinuerligt at opsøge nye virksomhedssamarbejder, samtidig med at eksisterende relationer vedligeholdes.

Ambitionen er fortsat at få så mange som muligt i job. En udfordring, man forsøger at overkomme, er de overenskomstsmæssige udfordringer, der gør det vanskeligt at ansætte unge i kommunale institutioner. Her peges der på behov for en tættere

koordinering mellem forvaltningerne for at skabe flere jobmuligheder og sikre, at indsatsen fortsat kan understøtte unge i at få deres første erfaringer på arbejdsmarkedet – også i et kommunalt fritidsjob.

Konklusion

Evalueringen viser, at fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' har opfyldt målsætningen om at gennemføre det ønskede antal individuelle forløb, og at deltagerne udgør en heterogen gruppe, men sammenlignet med deres jævnaldrende i højere grad er karakteriseret af forhold, der kan være forbundet med social udsathed. Virkningsevalueringen tyder på, at indsatsen har positive virkninger for deltagernes beskæftigelse, og at de opstillede måltal for beskæftigelsesandel og jobfastholdelse næsten er opnået, samt at størstedelen af deltagerne har haft positive oplevelser med og udbytte af indsatsen. Således er vurderingen fortsat, at denne fritidsjobindsats har potentiale til at understøtte flere unges vej ind på arbejdsmarkedet. En succesfuld forankring og videreførelse af indsatsen afhænger dog af et fortsat strategisk fokus på dem med størst behov for støtte samt en vedvarende indsats for at bevare samarbejdet med skoler, vejledere, virksomheder og kommunen. Det er afgørende for at sikre de nødvendige jobmuligheder, så de skoleelever og unge, der ønsker det, kan opnå værdifulde erfaringer med arbejdsmarkedet og styrke deres fremtidige muligheder.

Fakta om slutevalueringen

- Denne rapport er den tredje og sidste evaluering af fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' i Esbjerg Kommune.
- Slutevalueringen har til formål at give et samlet billede af indsatsens virkninger og bidrage med viden, der kan anvendes i fremtidige indsatser – både i Esbjerg Kommune og i andre kommuner med lignende udfordringer.
- Evalueringen ser på antallet af forløb og deltagere, deres baggrund, beskæftigelse efter indsatsstart samt deres motivation og oplevelse af indsatsen. Derudover belyses erfaringerne med at forankre indsatsen i kommunalt regi.
- Til slutevalueringen anvendes registerdata, spørgeskemabesvarelser og indsatsens egne registreringer samt interview med projektlederen og en projektmedarbejder.

> **Afrapportering**

1 Energi til mere – en fritidsjobindsats

Tidligere opgørelser har vist, at en forholdsvis høj andel af unge i Esbjerg Kommune står uden for uddannelse og arbejdsmarkedet.² Undersøgelser viser, at hvis man hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse som ung, øger det sandsynligheden for også at være det senere – både i de umiddelbart efterfølgende år (Jakobsen, 2023) og på længere sigt som voksen (Bäckman & Nilsson, 2016; Ralston et al., 2022).

For at forebygge social udsathed og øge unges tilknytning til arbejdsmarkedet etablerede Esbjerg Kommune fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' med støtte fra Den A.P. Møllerske Støttefond. Indsatsen, der løb fra oktober 2020 til september 2024, havde to primære målgrupper: 1) skoleelever i 8.-9. klasse i socialt udsatte positioner og 2) unge mellem 16 og 18 år uden uddannelse eller job. Den centrale aktivitet i indsatsen var en håndholdt indsats med individuel vejledning og støtte til at hjælpe deltagerne i job. I indsatsen blev fritidsjob anvendt som et middel til at give de unge erfaring med arbejdsmarkedet, styrke deres kompetencer og øge deres motivation for videre uddannelse og beskæftigelse.

VIVE har evalueret projektet i tre rapporter, hvor denne rapport udgør den afsluttende evaluering. De to første rapporter beskrev indsatsens resultater henholdsvis efter halvandet år (Christensen et al., 2022a) og midtvejs i projektet (Christensen et al., 2023). Formålet med de tidligere evalueringer var at understøtte og justere indsatsen undervejs samt at bidrage til arbejdet med forankringen af indsatsen.

Denne slutevaluering samler og vurderer indsigter fra hele projektperioden med fokus på opfyldelse af opstillede måltal, indsatsens rækkevidde og virkninger. Evalueringen belyser forløbenes omfang, deltagerens baggrund, deres tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet samt deres oplevede udbytte. Endelig beskrives erfaringer med forankring af indsatsen i kommunalt regi.

Slutevalueringen har til formål at give et samlet billede af indsatsens virkninger og bidrage med viden, der kan anvendes af beslutningstagere og fagprofessionelle i Esbjerg Kommune, men også i andre kommuner med tilsvarende udfordringer, som ønsker at målrette fritidsjobindsatser til unge i udsatte positioner.

² I 2018 var Esbjerg Kommune blandt de 25 % af kommunerne, der havde den højeste andel af udsatte 18-24-årige, der i mere end et år hverken var i uddannelse eller beskæftigelse (se Bolvig et al., 2019).

1.1 Indhold, forventninger og måltal

1.1.1 Indholdet af indsatsen og målgruppe

Formålet med fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' (herefter 'indsatsen') var på kort sigt at bygge bro mellem unge og virksomheder for at øge andelen af unge i fritidsjob og på længere sigt at styrke socialt udsatte unges tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet.

Indsatsen henvendte sig primært til unge i socialt udsatte positioner, som ellers ville have vanskeligt ved, på eget initiativ, at opnå fritidsjob, og som ellers var motive-rede og ønskede at samarbejde med en fritidsjobkonsulent. Indsatsen dækkede primært over to tiltænkte målgrupper:

- *8. og 9. klasse-elever i socialt udsatte positioner* fra fire udvalgte skoler, to i Esbjerg og to i Ribe. Disse skoler var kendetegnet ved en høj andel af elever fra familier i socialt udsatte positioner.³ Herefter benævnt som skoleelever.
- *16-18-årige unge uden tilknytning til uddannelse eller job*, som oplever personlige, sociale eller psykiske udfordringer. For denne gruppe fungerede indsatsen som et alternativ til eller supplement til Forberedende Grunduddannelse (FGU). Herefter benævnt som unge.

Indsatsen har haft en pragmatisk tilgang til rekruttering, hvorfor der har været deltagere, der faldt uden for den tiltænkte målgruppe, hvad angår alder eller klassetrin.⁴

Udvalgte skoleelever og unge tilbydes en håndholdt indsats

Indsatsen bestod af en kombination af åben vejledning og håndholdt støtte:

- **Den åbne vejledning** blev udbudt til alle elever på udvalgte skoler. Her kunne de unge få hjælp til at udarbejde CV og ansøgninger samt få rådgivning om fritidsjobmuligheder.
- **Den håndholdte indsats** for målgruppen indebærer individuel støtte til jobsøgning, herunder valg af virksomhed, hjælp til ansøgninger og forberedelse til jobsamtaler. Under ansættelsen blev de unge støttet i dialog med arbejdsgiveren, fx omkring arbejdsopgaver og opfølgning på deres trivsel.

³ Skolerne i Esbjerg var kendetegnet ved at have en højere andel af elever i 8. og 9. klasse med familiesager, og hvor begge forældre var på offentlig forsørgelse. Skolerne i Ribe var kendetegnet ved at have en del elever, der var anbragt uden for hjemmet, og en høj andel, der tog på efterskole i 9. klasse.

⁴ For eksempel har indsatsen besøgt 7. klasser i visse tilfælde kort inden sommerferien for at orientere om indsatsens eksistens og relevans for dem.

Rekrutteringen til den håndholdte indsats skete for skoleeleverne via skolernes vejledere i den åbne vejledning og for de unge gennem den kommunale ungeindsats, som identificerede relevante deltagere. For de unge gælder det altså, at de alle sammen forud for indsatsen har en sag ved kommunen og derfor må være i mere socialt udsatte positioner end deres jævnaldrende. Medarbejderne i indsatsen arbejdede ud fra en relationel og anerkendende tilgang. Denne metode fokuserede på de unges ressourcer og potentialer, og fritidsjobkonsulenterne fungerede som gennemgående ressourcepersoner med henblik på at skabe tryghed og hjælpe de unge med at overvinde barrierer for at opnå og fastholde et fritidsjob. Hertil kunne andre fagpersoner eller deltagerens forældre efter aftale inddrages som ressourceperson og understøtte deltageren i at opnå og fastholde fritidsjob.

Denne evaluering fokuserer på de individuelle forløb, men indsatsen har foruden den åbne vejledning og de individuelle forløb for skoleelever og unge også omfattet gruppeforløb, etablering og udbygning af virksomhedsnetværk, afholdelse af oplæg for elever og forældre samt fritidsjobmesser.

Gruppeforløb og virksomhedsnetværk tilpasset grundet rekrutteringsproblemer og allerede eksisterende strukturer

Det var oprindeligt planen, at indsatsen også skulle omfatte gruppeforløb af op til 12 ugers varighed. Disse forløb skulle organiseres i mindre grupper på 3-6 elever, sammensat på tværs af køn og klassetrin, der sammen skulle planlægge og gennemføre fælles virksomhedspraktik. Formålet var at fremme motivation og skabe afklaring i forhold til fritidsjob samt give eleverne mulighed for at udveksle erfaringer og reflektere over deres praktikforløb. Et yderligere mål var at etablere netværk med virksomheder for at styrke mulighederne for fritidsjob og andre erhvervsrettede aktiviteter.

Undervejs i indsatsen er disse to aktiviteter blevet justeret. Gruppeforløbene blev ikke gennemført som planlagt og udgik senere helt af indsatsen. Dette skyldtes både rekrutteringsproblemer som følge af corona-epidemien og en lav interesse blandt de unge (Christensen et al., 2023). Flere deltagere havde oplevelser med lavt selvværd og begrænset tro på egne evner, hvilket skabte et sårbart udgangspunkt for at deltage i og dele personlige erfaringer i en gruppesammenhæng. Fokus blev i stedet rettet mod de individuelle forløb, der viste sig bedre at matche deltagernes behov.

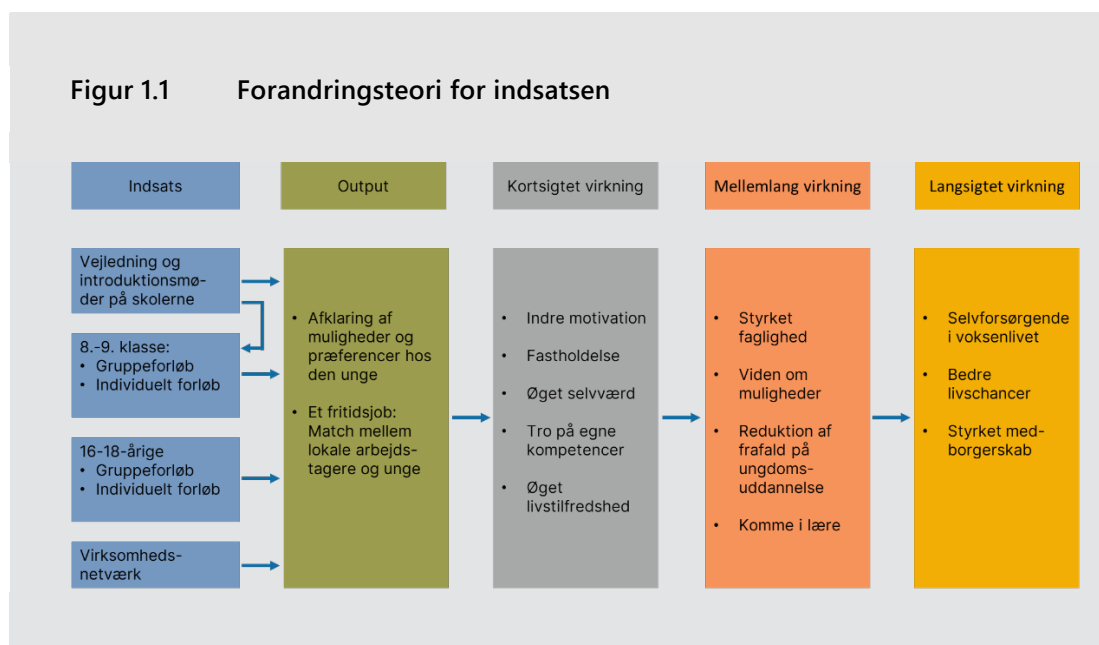
Oprettelsen af virksomhedsnetværk blev ligeledes justeret undervejs, idet indsatsen valgte at integrere sig i eksisterende strukturer fremfor at oprette nye parallelle tiltag (Christensen et al., 2023). Disse justeringer skete for at sikre, at projektets ressourcer blev anvendt mest effektivt til gavn for deltagerne, og for at indsatsen blev tilpasset de faktiske behov og muligheder i målgruppen og lokalsamfundet. Trods justeringerne arbejdede indsatsen fortsat målrettet mod sine overordnede mål om at styrke de unges tilknytning til arbejdsmarkedet.

1.1.2 Forventninger til indsatsens virkning for deltagerne

Indsatsen skulle hovedsageligt give de unge erfaringer med at varetage et fritidsjob og herigennem udvikle kompetencer og en positiv selvforståelse. Erfaringer, der på længere sigt vil kunne overføres til andre dele af livet – fx skole, uddannelse og anden beskæftigelse.

Som illustreret i Figur 1.1 bestod outputtet af indsatsen dels i at øge de unges afklaring af deres muligheder, præferencer og kompetencer i forhold til fritidsjob, dels i at skabe et match mellem lokale arbejdsgivere og de unge, så deltagerne opnåede konkrete erfaringer i et fritidsjob.

På kort sigt forventedes indsatsen at bidrage til, at de unge opnår en indre motivation for at deltage i arbejdsfællesskaber, ligesom de udvikler en tro på egne kompetencer. Det forventes, at de unge gennem erfaringerne opnår øget selvværd og livstilfredshed samt de nødvendige forudsætninger for at kunne fastholde et fritidsjob.

Kilde: Christensen et al. (2022a).

På mellemlangt sigt var forventningen, at indsatsen styrker de unges deltagelse i uddannelse ved at øge deres faglige færdigheder og give dem en større forståelse for deres muligheder. Dette kan bidrage til at mindske frafald på ungdomsuddannelser og hjælpe flere unge til at komme i lære.

På længere sigt forventedes indsatsen at øge deltagernes muligheder for selvforsørgelse, forbedre deres livschancer og styrke deres medborgerskab. Ved at deltage i

et arbejdsfællesskab får de unge bedre forudsætninger for at navigere i voksenlivet og blive aktive samfundsborgere.

Fritidsjobindsatser kan føre til beskæftigelse gennem motivation og støtte

Evalueringer af lignende fritidsjobindsatser viser, at de kan skabe beskæftigelse for de unge. Et eksempel er Jobplaneten Roskilde, hvor 70 % af deltagerne havde lønnet beskæftigelse 9 måneder efter indsatsstart, sammenlignet med 13 % før deltagelse (Jakobsen et al., 2024). Et effektstudie af fritidsjobindsatser i udsatte boligområder viser desuden, at deltagere har tre gange større sandsynlighed for at opnå et fritidsjob året efter indsatsen og fem gange større sandsynlighed 2 år efter end sammenlignelige unge (Christensen et al., 2022b).

Der er dog mange faktorer, der kan påvirke, om en indsats lykkes med at skabe positive forandringer for deltagerne. Ifølge den opstillede forandringsteori kræver fastholdelse af unge i fritidsjobindsatser, at deres motivation skifter fra ydre til indre. Dette understøttes af Deci et al. (1994) og Gagné og Deci (2005), som finder, at den indre motivation fremmes, når de unge oplever en følelse af kompetence og livsmestring i forhold til aktiviteten. Fritidsjobkonsulenterne spiller i denne forbindelse en central rolle i at skabe denne indre motivation ved at støtte de unge i at udarbejde CV'er og jobansøgninger og træne dem til jobsamtaler. På den måde bidrager konsulenterne til at skabe en kontekst, der understøtter de unges behov for kompetence og autonomi, hvilket er afgørende for, at motivationen bliver internaliseret og integreret i deres selvopfattelse (Deci et al., 1994; Gagné & Deci, 2005).

Fritidsjob som springbræt for uddannelse og forbedrede livschancer

Der mangler forskning om effekten på længere sigt af at have et fritidsjob for udsatte unge i Danmark. Til gengæld er et dansk studie af effekterne af fritidsjob for 9. klasse-elever generelt med til at understøtte den opstillede forandringsteori. Blandt andet viser dette studie, at en stigning i antallet af løntimer i skoleåret blandt 9. klasse-elever øger eksamenskaraktererne, reducerer kriminalitet året efter og øger antal års skolegang ved 20-årsalderen (Lesner et al., 2022).

En anden dansk undersøgelse fra 2023 viser, at grundskoleelever med fritidsjob i gennemsnit opnår højere karakterer ved afgangseksamen i 9. klasse end elever uden fritidsjob (Kraka Advisory, 2023). Dog er denne forskel aftagende ved en ugentlig arbejdstid på over 6 timer om ugen (Kraka Advisory, 2023). På mellemlang sigt finder Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, at børn, der har haft et fritidsjob året før 9. klasse i grundskolen, har en 4 procentpoint større chance for at få en ungdomsuddannelse end unge, som ikke har haft et fritidsjob (Pihl & Salmon, 2021). Ligeledes fremhæver Bolvig et al. (2019), at fritidsjob helt ned til 13-årsalderen mindsker risikoen for senere at opleve længere perioder uden job og uddannelse. Det

skal dog bemærkes, at disse undersøgelser viser statistiske sammenhænge og ikke kausale effekter.

De ovenstående fund er væsentlige set i lyset af anden forskning, der finder, at unge, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, er i stor risiko for at ende i restgruppen (Thomsen & Andrade, 2016).

Mange veje til uddannelse og selvforsørgelse, men fritidsjob og uddannelse kan være en af dem

Selvom der er mange veje til at gennemføre uddannelse og opnå beskæftigelse og selvforsørgelse i voksenlivet, peger den opstillede litteratur ovenfor på, at der kan være gavnlige virkninger senere i livet ved at have erfaringer med fritidsjob i en ung alder. Det er derfor nærliggende at anskue fritidsjob som bro mellem grundskolen, videreuddannelse og senere beskæftigelse ved at styrke de unges motivation, faglige kompetencer og tro på egne evner, hvilket understøtter den opstillede forandrings-teorien for indsatsen.

1.1.3 Måltal for indsatsen

I planlægningen af indsatsen blev der opstillet en række mål for antal forløb og andelen af deltagere, der skulle opnå fritidsjob.

Forventning om op til 730 deltagere i den åbne vejledning og 220 deltagere i den håndholdte indsats

Projektet planlagde at gennemføre en håndholdt indsats for mellem 80 og 110 skoleelever over hele projektperioden. Tilsvarende var det planlagt at tilbyde mellem 95 og 110 unge indsatsen. Et centralt element i projektet var den åbne vejledning, som var tilgængelig for en bred målgruppe af skoleelever og unge. I alt forventedes op mod 730 deltagere at benytte sig af denne mulighed, der fungerer som en fleksibel indgang til indsatsen. Tabel 1.1 giver en oversigt over de planlagte måltal for projektets aktiviteter i perioden fra 1. oktober 2020 til 30. september 2024.

Tabel 1.1 Måltal for projektets antal forløb

	1.10.2020- 30.09.2021	1.10.2021- 30.09.2022	1.10.2022- 30.09.2023	1.10.2023- 30.09.2024	Total
Indsats til skoleelever	20	20-30	20-30	20-30	80-110
Gruppeforløb skoleelever	24-48	48-72	48-72	48-72	168-264
Indsats til unge	20	25-30	25-30	25-30	95-110
Gruppeforløb unge	12-20	24-32	24-32	24-32	84-116
Åben vejledning i 8. og 9. klasse	100	180-210	180-210	180-210	640-730

Anm.: Tallene angiver antallet af forventede deltagere i de respektive aktiviteter.

Kilde: Esbjerg Kommune.

Ambitionerne er, at 75-80 % af deltagerne i den håndholdte indsats skal få job

Projektets succes måles ikke kun på antallet af deltagere, men også på dets evne til at skabe blivende positive forandringer for deltagerne inden for beskæftigelse og motivation. Det er desuden positivt, hvis deltagerne blev motiveret til at påbegynde en uddannelse.

For alle deltagere var det overordnede mål, at de opnår et job eller fritidsjob efter deltagelsen i indsatsen. Specifikt var ambitionerne for dem, der deltog i de håndholdte indsatser, for de to målgrupper følgende:

- For skoleeleverne var målsætningen, at 80 % af deltagerne i den håndholdte indsats opnåede et fritidsjob. Af disse forventes 85 % at fastholde fritidsjobbet efter 3 måneder og 75 % efter 6 måneder.
- For de unge var målet, at 75 % af deltagerne i den håndholdte indsats opnåede et job. Her forventes ligeledes, at 85 % fastholder jobbet efter 3 måneder og 75 % efter 6 måneder.

1.2 Erfaringer fra de tidligere evalueringer af indsatsen

De to første evalueringer af indsatsen, som blev gennemført, mens indsatsen stadig var i gang, konkluderede, at indsatsen bidrager til, at unge opnår et fritidsjob efter deltagelse i indsatsen (Christensen et al., 2022a, 2023). De tidligere evalueringer beskriver desuden, at indsatsen har rekrutteret en bred og heterogen målgruppe, der

spænder fra skoleelever i mindre udsatte positioner til unge i meget sårbare positioner. De deltagere, der tilhører gruppen af unge, skiller sig ud fra gruppen af skoleelever ved, at mange har forældre med svag eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet, og de unge selv oplever ensomhed, lavt selvværd og en manglende følelse af fællesskab. Skoleeleverne fremstår generelt mindre sårbare, men blandt dem findes også en mindre gruppe, der er i socialt udsatte positioner både objektivt set og subjektivt ifølge deres egne vurderinger af livsmestring.

Til brug for andre fremtidige indsatser peger erfaringerne fra de tidligere evalueringer på flere centrale elementer, der kan inspirere og informere fremtidige indsatser.

En håndholdt indsats, der skaber tryghed og tillid

En gennemgående styrke ved indsatsen er den individuelle håndholdte indsats, som vurderes særligt virksom. Interview med både deltagere og fritidsjobkonsulenter peger på, at konsulenterne formår at opbygge en tillidsfuld relation, hvor de unge føler sig trygge ved at dele de udfordringer, de oplever. Trygheden opstår blandt andet ved, at deltagerne har en fast kontaktperson i fritidsjobkonsulenten og ikke skal forholde sig til flere forskellige fagpersoner – noget flere af de interviewede unge tidligere har haft erfaringer med. For de mest udsatte deltagere betyder dette, at fritidsjobkonsulenten også får en rolle, der minder om en støtte-kontaktperson, der fortsat er tilgængelig, selv efter den unge har fået et fritidsjob.

Udnyttelse af eksisterende samarbejdsstrukturer fremfor oprettelse af nye

En anden væsentlig styrke ved indsatsen har været brugen af eksisterende strukturer og samarbejder fremfor etablering af nye. Dette har blandt andet omfattet samarbejde med lokale skoler og virksomhedsnetværk. Evalueringerne fremhæver virksomhedernes afgørende engagement, både i rekruttering af unge og i at skabe rammer for ansvar og inklusion i arbejdsfællesskaber. Det nævnes, at særligt plejehjem, værksteder og dagligvarebutikker har set fritidsjob som en potentiel rekrutteringsvej for fremtidige medarbejdere. Erfaringen indikerer, at det har været fordelagtigt at inddrage virksomheder aktivt, eksempelvis ved at udvikle klare jobbeskrivelser og styrke deres forståelse af regler for fritidsjobbere.

Prioritering af individuelle forløb over gruppeforløb og tidlig inddragelse af målgruppen

De tidligere evalueringer viser imidlertid væsentlige opmærksomhedspunkter og områder for forbedring. Blandt andet har det været vanskeligt at tiltrække unge til gruppeforløb, og evalueringerne anbefalede, at disse blev omstruktureret eller erstattet med individuelle tilbud, der allerede havde vist gode resultater. Der blev også foreslået yderligere tilpasninger af målgruppen, herunder muligheden for at

inkludere elever fra 7. klasse, så indsatsen kunne begynde tidligere og opnå en længerevarende effekt. Et andet fokuspunkt er fastholdelsen af de unges udvikling efter deltagelsen i indsatsen.

På trods af udfordringer og opmærksomhedspunkter identificerer de tidligere evalueringer et potentiale i indsatsen og peger generelt på, at indsatsen har skabt positive og vedvarende forandringer for deltagerne. Samtidig understreger evalueringerne, at en fortsat udvikling og forankring af indsatsen er afgørende for at øge dens virkning, også fremover. På den baggrund vurderes det desuden, at erfaringerne fra indsatsen kan bidrage til udviklingen af fremtidige lignende initiativer, både lokalt og nationalt.

1.3 Formål og metode

Denne slutevaluering har til formål at give et samlet billede af indsatsen og bidrage til vidensgrundlaget om fritidsjobindsatser, der arbejder med at forbedre unges livschancer ved, at de unge får et fritidsjob og på sigt kommer i gang med en uddannelse og beskæftigelse. Evalueringens konklusioner kan bruges til at understøtte udvikling og målretning af fremtidige lignende indsatser, ikke kun i Esbjerg Kommune, men også i andre kommuner med lignende omstændigheder.

Rapportens analyser fokuserer på:

- I hvilket omfang har indsatsen levet op til de opstillede måltal om antal forløb, og hvordan karakteriseres forløbene med hensyn til varighed, henvisningstype, ressourcepersoner, afslutningsårsag og arbejdssted (Kapitel 2)?
- Hvad karakteriserer deltagerne, og er det den ønskede målgruppe, der er blevet rekrutteret (Kapitel 3)?
- Hvilke tendenser er der i forhold til udvikling i beskæftigelse og uddannelse for deltagerne samt jobfastholdelse for de deltagere, der opnår et job? Her ser vi både på, om deltagerne kommer i job, og på deltagernes egne oplevelser af udbyttet af indsatsen (Kapitel 4).
- Hvordan er indsatsen blevet forankret i kommunalt regi, og hvilke erfaringer kan bringes videre om denne proces (Kapitel 5)?

Analyserne er rent beskrivende og kan ikke måle direkte effekter ved indsatsen, men snarere tegne et billede af indsatsen og deltagernes omstændigheder, med henblik på at kunne skitsere de overordnede konturer af indsatsens potentielle virkninger.

1.4 Datagrundlag

Evalueringen bygger på en kombination af kvantitative og kvalitative data. De kvantitative analyser er baseret på indsatsens egne registreringer af forløb og deltagernes motivation, kommunale data om beskæftigelse og indskrivning på ungdomsuddannelse, registerdata fra Danmarks Statistik om baggrundskarakteristika samt spørgeskemabesvarelser fra deltagerne om deres situation, livsmestring, forventninger og oplevede udbytte af indsatsen. I de analyser, hvor deltagerne sammenlignes med en gruppe jævnaldrende, indgår desuden data for sammenligningsgruppen. Den kvalitative del af evalueringen består af interview med projektlederen og en fritidsjobkonsulent. En nærmere beskrivelse af datagrundlaget og metodiske overvejelser findes i kapitel 6.

Boks 1.1 Slutevalueringens datagrundlag

- Indsatsens registrering af forløb og deltagernes motivation
- Udtræk af registerdata om beskæftigelse og ungdomsuddannelse fra Esbjerg Kommune
- Registerdata fra Danmarks Statistik om deltagernes og en population af jævnaldrendes baggrundskarakteristika
- Spørgeskemadata (Livsmestrings-survey) fra deltagere ved opstart (runde 1) og afslutning af forløb (runde 2)
- Interview med projektleder og -medarbejder om indsatsens forankring af indsatsen i kommunalt regi.

2 Forløb i indsatsen

I dette kapitel får vi et indledende indtryk af indsatsen ved at belyse omfanget af forløb og deltagere. Vi sammenholder antallet af forløb med de opstillede måltal (jf. afsnit 1.1.3) for at vurdere, om indsatsen har nået det forventede aktivitetsniveau. Derudover ser vi på forskellige karakteristika ved forløbene, der omfatter varighed, henvisningstype, ressourcepersoner, afslutningsårsag og arbejdssted. Dette giver en forståelse af, hvordan indsatsen er blevet gennemført i praksis, og hvilke mønstre der præger deltagernes vej gennem deres forløb.

2.1 Antal forløb og deltagere

I løbet af indsatsen har der været i alt 366 individuelle forløb, fordelt på 197 forløb for skoleelever og 169 forløb for unge (Tabel 2.1). Nogle deltagere har gennemført flere forløb, hvorfor antallet af deltagere er lavere end antallet af forløb. I alt har 180 skoleelever og 157 unge deltaget i de individuelle forløb (Tabel 2.1).

Indsatsen har udviklet sig over tid, og mens der fra starten også var et gruppeforløb under navnet 'Klar til job', blev denne aktivitet hurtigt afviklet. Kun ét gruppeforløb blev gennemført med tre deltagere, hvorefter formatet blev udfaset i 2022.

Tabel 2.1 Forløb og deltagere fordelt på aktivitetstype. Antal.

Aktivitetstype	Antal forløb/arrangementer	Antal deltagere
Individuelle forløb til skoleelever	197	180
Individuelle forløb til unge	169	157
Gruppeforløbet 'Klar til job' for unge ¹	1	3
Elever i åben vejledning på grundskoler	-	1.178
Unge i åben vejledning på ungdomsskoler og EUD	-	173
Oplæg for elever og forældre	106	-
Fritidsjobmesser	5	1.039 unge 98 virksomheder

Anm.: Opgørelsen dækker over hele indsatsens periode med undtagelse af september 2024.

Note: ¹ gruppeforløb er ophørt i 2022.

Kilde: Indsatsens registrering.

Ud over de individuelle forløb har 'åben vejledning' været en central aktivitet i indsatsen. I alt har 1.178 skoleelever modtaget vejledning direkte på skolerne, mens 173 unge har fået vejledning på ungdomsskoler eller erhvervsuddannelser. Disse vejledningsaktiviteter har fungeret som et supplement til de håndholdte forløb og har givet deltagerne mulighed for at få hjælp uden nødvendigvis at være tilknyttet et længerevarende forløb.

For at nå bredere ud har indsatsen desuden indeholdt informationsaktiviteter. Der er i perioden afholdt 106 oplæg for både elever og forældre, hvilket har bidraget til at informere målgruppen om mulighederne ved at tage et fritidsjob. Derudover har i alt 98 virksomheder⁵ deltaget i de fem fritidsjobmesser, indsatsen har arrangeret, hvor 1.039 unge har deltaget for at få mulighed for at møde virksomheder og få direkte kontakt til potentielle arbejdsgivere. Den høje virksomhedsdeltagelse vidner om et aktivt samarbejde mellem indsatsen og det lokale erhvervsliv.

I den resterende del af afsnittet fokuserer vi udelukkende på de individuelle forløb i den håndholdte indsats for skoleelever og unge. Vi ser på, hvornår deltagerne er startet, og om indsatsen har opnået det forventede antal forløb i forhold til måltallene.

Størstedelen af forløb er startet i sidste halvdel af indsatsperioden

2023 var det år, der blev igangsat flest nye forløb, mens et begrænset antal blev igangsat i det første og sidste år (Tabel 2.2). Når vi ser på antallet af forløb for hvert år, skal det bemærkes, at indsatsen først startede i oktober 2020 og sluttede i september 2024. Data er dog kun opgjort til og med august 2024. De første og sidste år dækker altså over færre måneder end de mellemliggende år.

Tabel 2.2 Forløb fordelt på år for opstart. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

	Skoleelever	Unge
2020	3	3
2021	9	15
2022	30	21
2023	47	38
2024	11	22
I alt procent	100	100
I alt antal forløb	197	169

Anm.: Indsatsen startede først i september 2020, og data løber frem til og med august 2024. Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Indsatsens registrering.

⁵ Flere af disse har deltaget på flere eller alle fritidsjobmesserne. Der er altså tale om et mindre antal unikke virksomheder.

Der var forholdsvis få forløb, der startede i 2020 og 2021. Det er forventeligt, at en indsats som denne har en opstartsperiode, hvor rekrutteringen er en udfordring. Indsatsen skulle først etableres, og både elever og deres netværk skulle blive bekendt med tilbuddet. En væsentlig årsag til det lave antal forløb i 2020 og 2021 er dog også coronapandemien, som forsinkede aktiviteterne og vanskeliggjorde rekrutteringen i af deltagere (Christensen et al., 2023). Den åbne vejledning begyndte fx først i februar 2021 på de fire folkeskoler, ofte udendørs på boldbaner på grund af coronarestriktioner, og introduktionsmøderne blev afholdt digitalt som videomøder i elevernes onlineundervisning.

Det samlede antal forløb lever op til de opstillede måltal

I Tabel 2.3 er projektperioden i stedet for kalenderår opdelt på fire (omtrent) lige store perioder. Mere end halvdelen af forløbene for skoleeleverne fandt sted i perioden fra og med oktober 2022 til og med september 2023 (Tabel 2.3). Hvor forløbene for skoleelever er koncentreret omkring de senere år, ser det ud til, at de unges forløb er mere spredt ud over indsatsperioden.

Både for året 2024 og for perioden fra og med oktober 2023 og til og med august 2024 ses et fald i antallet af nye forløb, særligt blandt skoleelever. Dette kan blandt andet skyldes en opsøgende indsats blandt 7. klasse-elever op mod sommerferien 2023, som resulterede i, at flere startede forløb som 8. klasse-elever kort efter sommerferien i august/september 2023. Dermed var en del af de mulige 8. klasse-elever allerede rekrutteret og fremgår ikke i opgørelsen for perioden 1. oktober 2023-31. august 2024. Derudover er data kun opgjort frem til og med august 2024, hvorfor september 2024 ikke er medtaget i data, hvilket kan forklare en del af den faldende aktivitet i den sidste periode.

Indsatsen har samlet set mere end lykkedes med at nå de oprindelige måltal som beskrevet forud for indsatsen, hvilket vidner om indsatsens relevans og tiltrækningskraft i forhold til rekruttering og deltagelse. For skoleelever blev der i alt gennemført 197 forløb mod et forventet antal på 80-110, mens der for de unge blev registreret 169 forløb mod et måltal på 95-110 (se Tabel 2.3, som både viser antallet af gennemførte forløb i indsatsen og måltallene beskrevet forud for indsatsen).

Tabel 2.3 Forløb fordelt på perioder for opstart. Særsilt for skoleelever og unge. Antal (måltal).

	Skoleelever Antal forløb	Skoleelever Måltal	Unge Antal forløb	Unge Måltal
1.10.2020-30.9.2021	12	20	27	20
1.10.2021-30.9.2022	37	20-30	20	25-30
1.10.2022-30.9.2023	105	20-30	57	25-30
1.10.2023-31.8.2024	43	20-30	65	25-30
I alt antal forløb	197	80-110	169	95-110

Anm.: Bemærk, at den sidste periode kun går til og med august 2024. Måltallene for den sidste periode er opstillet for 1.10.2023-30.9.2024.

Kilde: Indsatsens registrering.

2.2 Karakteristik af forløb

I dette afsnit undersøges det, hvordan deltagerne er blevet henvist, samt hvilke ressourcepersoner de har haft tilknyttet. Endelig gennemgås varigheden af forløbene samt årsager til afslutning, herunder hvilke arbejdspladser der er registreret til de forløb, der afsluttes med job.

Forskellige veje ind i indsatsen for de to målgrupper

Henvisningsmønstrene varierer i nogen grad mellem skoleelever og unge (Tabel 2.4). Skoleelever tilmelder sig primært indsatsen på eget initiativ efter information fra skolen (43 %) eller via direkte henvisning fra skolen (17 %), mens kun 11 % henvises af en uddannelses- og erhvervsvejleder. For de unge sker rekrutteringen primært gennem uddannelses- og erhvervsvejledere (56 %), mens færre tilmelder sig på eget initiativ efter information fra skolen (12 %) eller henvisning fra skolen (5 %). Forskellen er i tråd med de to målgruppers forskellige kontaktflader, hvor skoleelever i højere grad identificeres ved hjælp af skolens medarbejdere og den åbne vejledning, mens de unge typisk rekrutteres gennem kommunale vejledere.

Tabel 2.4 Forløb fordelt på henvisningstype. Særskilt for skoleelever og unge. Procent.

	Skoleelever	Unge
Henvist af uddannelses- og erhvervsvejleder	11	56
Eget initiativ efter info fra skole	43	12
Henvist af skolen	17	5
Eget initiativ efter info fra venner	4	3
Andet	26	23
I alt procent	100	100
I alt antal forløb	197	169

Anm.: Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Indsatsens registrering.

Tabel 2.5 Forløb fordelt på antal af ressourcepersoner, deltageren er blevet tildelt. Særskilt for skoleelever og unge. Procent.

	Skoleelever	Unge
Ingen	8	3
Én ressourceperson	49	36
To ressourcepersoner	40	56
Tre ressourcepersoner	3	6
I alt procent	100	100
I alt antal forløb	197	169

Anm.: Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Indsatsens registrering.

Tabel 2.6 Forløb fordelt på type af ressourceperson, deltageren er blevet tildelt. Særskilt for skoleelever og unge. Procent.

	Skoleelever	Unge
Forældre	86	72
Uddannelsesvejleder	9	60
Skolevejleder	39	9
Kontaktperson	2	14

	Skoleelever	Unge
Andre	3	9
Ingen	8	3
I alt antal forløb	197	169

Anm.: Her kan været angivet flere ressourcepersoner, hvorfor tabellen ikke summerer til 100 %.

Kilde: Indsatsens registrering.

De fleste deltagere tildeles én eller to ressourcepersoner, typisk deres forældre

Langt de fleste deltagere i indsatsen får tildelt mindst én ressourceperson (92-97 %), men der er en tendens til, at en større andel af de unge får tildelt flere ressourcepersoner end skoleeleverne (Tabel 2.5). Blandt skoleeleverne har 49 % én ressourceperson, mens 40 % har to. For de unge er fordelingen forskudt, idet 56 % har to ressourcepersoner, mens 36 % har én. Kun en lille andel af deltagerne har ingen ressourcepersoner tilknyttet.

Der er også forskel på, hvem der fungerer som ressourcepersoner for de to målgrupper (Tabel 2.6). Blandt skoleeleverne er det oftest forældrene (86 %), mens skolevejledere også spiller en vigtig rolle (39 %). For de unge er forældrene stadig en central støtte (72 %), men uddannelsesvejledere spiller en langt større rolle (60 %).

Forløb er typisk længere for de unge end for skoleeleverne

Langt de fleste forløb er afsluttet ved udgangen af august 2024, med 89 % af skoleelevernes og 88 % af de unges forløb registreret som afsluttede (Bilagstabel 1.1). Kun en mindre andel af deltagerne er stadig i gang med indsatsen i henhold til opgørelsen, og disse er overgået til forløb i den ny kommunale indsats.

Blandt de afsluttede forløb har skoleeleverne i gennemsnit kortere forløb end de unge. Den gennemsnitlige varighed for et afsluttet forløb er 127 dage for skoleeleverne og 143 dage for de unge (ikke vist i tabel). 30 % af skoleeleverne har forløb under 50 dage sammenlignet med 22 % af de unge. Omvendt har de unge en lidt større andel af længerevarende forløb (Tabel 2.7). Dette er ikke overraskende, da de unge deltagere i højere grad end deres jævnaldrende – og også mere end skoleeleverne – er karakteriseret ved forhold, der kan være relateret til social udsathed, hvilket kan betyde et større behov for støtte og dermed længere forløb (læs mere herom i afsnit 3.1).

Tabel 2.7 Afsluttede forløb fordelt på varighed. Særskilt for skoleelever og unge. Procent.

	Skoleelever	Unge
0-50 dage	30	22
51-100 dage	19	21
101-200 dage	31	34
200-270 dage	10	11
270+ dage	11	12
I alt procent	100	100
I alt antal afsluttede forløb	175	149

Anm.: Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Indsatsens registrering.

Mange forløb afsluttes med job, mens nogle falder fra undervejs

En stor andel af forløbene afsluttes med job, hvilket er et positivt tegn på indsatsens virkning. Dette gælder for 53 % af forløbene for skoleeleverne og 40 % af forløbene for de unge (Tabel 2.8). Derudover afsluttes 6 % af forløbene for de unge, fordi de skal starte på en ungdomsuddannelse, hvilket også er et positivt udfald.

Samtidig viser tabellen, at en ikke ubetydelig andel af deltagerne falder fra af årsager, der ikke er i tråd med indsatsens formål om at få dem i job. I alt afsluttes 24 % af forløbene for skoleeleverne og 19 % for de unge på grund af manglende motivation, mistet kontakt eller sygdom.

I virkningsevalueringen i kapitel 4 fokuserer vi på de enkelte deltagers beskæftigelsesgrad og motivation, mens tabellerne i dette kapitel beskriver indsatsen på forløbsniveau. Derfor er de placeret her, hvor vi karakteriserer forløbene samlet set.

Tabel 2.8 Forløb fordelt på afslutningsårsag eller igangværende/manglende oplysning. Særskilt for skoleelever og unge. Procent.

	Skoleelever	Unge
Til job	53	40
Skal starte på ungdomsuddannelse	0	6
Skifter til andet tilbud	2	13
Pga. mistet motivation/lyst	13	7

	Skoleelever	Unge
Holder op med at komme, ingen kontakt, sygdom og andet	11	12
Manglende oplysning eller igangværende forløb	21	21
I alt procent	100	100
I alt antal forløb	197	169

Anm.: 'Skift til andet tilbud' dækker over, at den unge afsluttes i fritidsjobindsatsen og overgår til et andet tilbud. Overgangen sker ofte i samarbejde med den unge og relevante kontaktpersoner, når det vurderes, at der er behov for mere eller andet end et fritidsjob på nuværende tidspunkt. Disse tilbud kan eksempelvis være en kontaktperson via familieafdelingen eller et forløb i Uddannelses-huset. Derudover overgår en del unge til projektet 'Energi til Hinanden' på Vindmøllen, hvor indsatsen også holder til. Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Indsatsens registrering.

Tabel 2.9 Forløb, der er afsluttet med job, fordelt på registrerede arbejdssteder. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

Branche	Skoleelever	Unge
Butik eller dagligvarebutik	45	47
Café eller restaurant	21	23
Dagtilbud eller plejehjem	8	5
Produktionsvirksomhed	15	19
Øvrige	12	6
I alt procent	100	100
I alt antal forløb	137	128

Anm: Tabellen opgør alle forløb, der er registreret med job. Nogle personer vil indgå flere gange, hvis de har haft flere fritidsjob i løbet af indsatsen, mens andre personer ikke indgår, hvis de ikke har haft noget fritidsjob i løbet af indsatsen. Opgørelsen dækker over arbejdssteder, som indsatsen er bekendt med, og er baseret på indsatsens registrering. Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

Indsatsen fører primært til job i den private sektor

Tabel 2.9 viser, at for langt de fleste forløb, der har ført til job, er det til job i servicebranchen, særligt i butikker og dagligvarebutikker (45 % af skoleeleverne og 47 % af de unge) samt caféer og restauranter (henholdsvis 21 % og 23 %). Dette afspejler en generel tendens, hvor serviceerhverv traditionelt tilbyder mange fritidsjob til unge (Regeringen, 2024). En mindre andel har ført til job i produktionsvirksomheder, især blandt de unge (19 %), hvilket kan hænge sammen med, at ældre unge i højere grad må varetage opgaver, der kræver fysisk arbejde eller skiftehold.

Til gengæld har kun få forløb ført til job i institutioner som dagtilbud og plejehjem (8 % af skoleeleverne og 5 % af de 16-18-årige). Disse institutioner, som ofte er

kommunale, blev fremhævet i midtvejsevalueringen som en udfordring for indsatsen, da fritidsjobbere – med undtagelse af plejehjem – ikke må ansættes på kommunale arbejdspladser på grund af manglende overenskomstdækning. I 2021 blev det dog muligt at ansætte unge under 18 år på plejehjem via en aftale mellem FOA og KL om 'inspirationsansættelser' på ældre- og sundhedsområdet. Indsatsen har løbende været i dialog med kommunen og KL om mulighederne for at udvide adgangen til fritidsjob på øvrige kommunale arbejdspladser (Christensen et al., 2023).

2.3 Opsamling

Indsatsen er samlet set lykkedes med at nå de oprindelige måltal for individuelle forløb som beskrevet forud for indsatsen, hvilket vidner om indsatsens relevans og tiltrækningskraft. Indsatsen har gennemført 366 individuelle forløb, hvilket overstiger det oprindeligt opstillede måltal på 175-220 forløb.

En større andel af de unge end af skoleeleverne får tildelt to eller tre ressourcepersoner. Mens skoleeleverne primært støttes af deres forældre, modtager en større andel af de unge støtte fra flere sider – både forældre og uddannelsessystemet. De unge har også i gennemsnit længere forløb end skoleeleverne. Den gennemsnitlige varighed for et afsluttet forløb er 127 dage for skoleeleverne og 143 dage for de unge. At de unge har større støttebehov end skoleeleverne er ikke overraskende, da de unge blev rekrutteret gennem den kommunale ungeindsats og allerede forud for indsatsen havde en sag ved kommunen.

Omkring halvdelen af forløbene afsluttes med job (40-53 %) – typisk job i den private sektor.⁶ På den anden side afsluttes i alt 24 % af forløbene for skoleeleverne og 19 % for de unge på grund af manglende motivation, mistet kontakt eller sygdom. Selvom mange forløb resulterer i job, viser frafaldet, at omkring hvert femte forløb for de unge og næsten hvert fjerde forløb for skoleeleverne ikke formår at fastholde deltageren. Dette peger på et behov for at styrke motivationen og sikre, at flest muligt gennemfører forløbet med et positivt udbytte.

⁶ Registreringen er mangelfuld og kan derfor ikke bruges til at sige noget om virkningen af indsatsen. I virkningsevalueringen i kapitel 4 fokuserer vi på de enkelte deltagere, mens opgørelserne i dette kapitel beskriver indsatsen på forløbsniveau.

3 Deltagere i indsatsen

I dette kapitel undersøger vi, om indsatsen har rekrutteret den tiltænkte målgruppe – skoleelever og unge i udsatte positioner med behov for støtte til at opnå fritidsjob. I modsætning til det foregående kapitel, der fokuserede på forløb, ser vi her på de individuelle deltagere.

I første afsnit af kapitlet analyseres deltageres demografiske og socioøkonomiske baggrund baseret på registerdata sammenholdt med deres jævnaldrende i Esbjerg Kommune. Herved får vi et billede af, hvorvidt deltagerne adskiller sig på faktorer, der blandt andet kan indikere social udsathed og et særligt behov for støtte, og dermed om den rekrutterede målgruppe er i socialt udsatte positioner.

I andet afsnit af kapitlet præsenteres resultater fra det spørgeskema, som deltagerne har besvaret ved indsatsstart, hvor de beskriver deres situation, livsmestring og forventninger til fremtiden. Disse forhold giver ligeledes indsigt i, om indsatsen har haft fat i unge, der havde brug for støtte for at komme i beskæftigelse.

Sammenfattende giver de to afsnit i kapitlet indsigt i og mulighed for at vurdere på både objektive og subjektive parametre, om indsatsen har formået af rekruttere deltagere i socialt udsatte positioner.

3.1 Karakteristik og sammenligning

For blandt andet at kunne vurdere, om deltagergruppen er over- eller underrepræsenteret på en række faktorer, der kan indikere social udsathed, beskriver vi i dette afsnit deltagergruppens karakteristika i forhold til jævnaldrende skoleelever og unge i Esbjerg Kommune.

Hver deltager optræder kun én gang i opgørelserne, medmindre de har haft forløb i begge målgrupper – i så fald registreres de som deltagere i begge målgrupper. Analysen af deltagere omfatter 180 skoleelever og 157 unge. Til sammenligning for skoleelever, der deltager i individuelle forløb, anvendes en population af jævnaldrende bestående af 3.777 personer i alderen 13-15 år, som var bosat i Esbjerg Kommune pr. 31. december 2022. Til sammenligning for de unge, der deltager i individuelle forløb, anvendes en population af jævnaldrende bestående af 3.895 personer i alderen 16-18 år, som var bosat i Esbjerg Kommune pr. 31. december 2022.

De undersøgte karakteristika er køn, herkomst, familietype, anbringelser og foranstaltninger, forældres uddannelsesniveau og beskæftigelsestilknytning, om

forældrene er en del af restgruppen, relativ økonomisk fattigdom og bopæl i almenne og udsatte boligområder. For de unge har vi desuden undersøgt, om de har aflagt 9. klasses afgangsprøver, og for dem, der har, deres karaktergennemsnit.

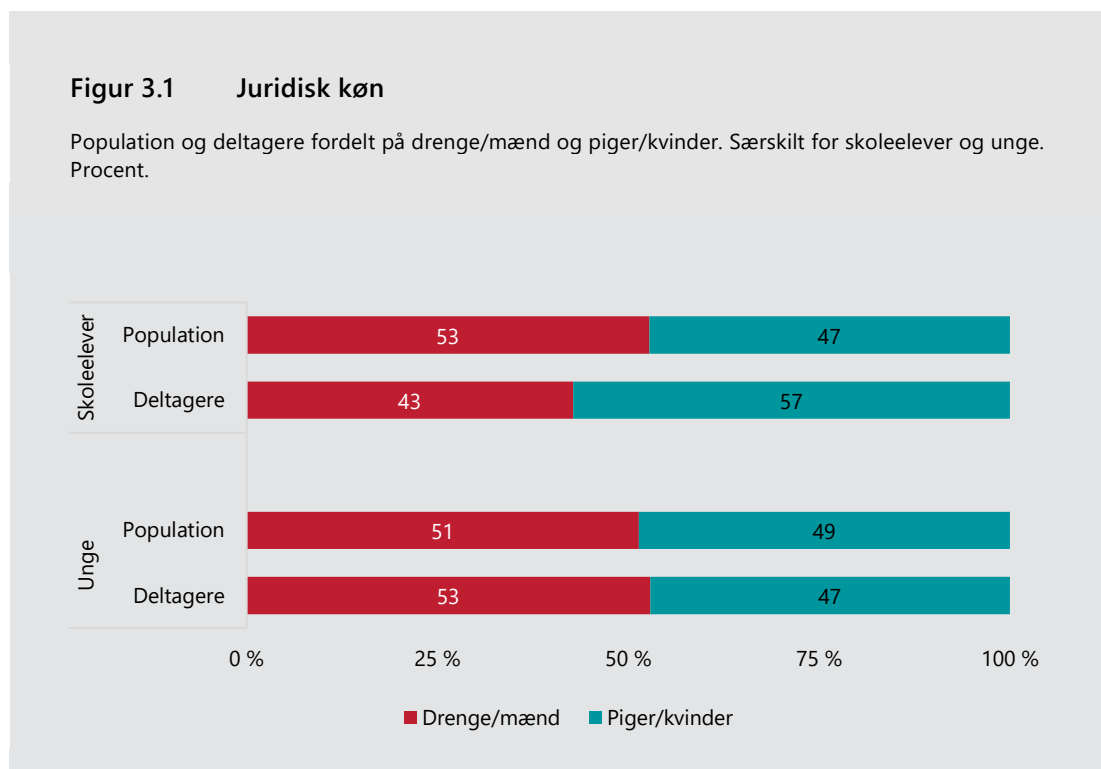
Der kan læses nærmere om de benyttede karakteristika og deres definitioner i dokumentationskapitlets afsnit 6.1.2.

Ved at sammenligne deltagergruppen med jævnaldrende i Esbjerg Kommune får vi indblik i, om indsatsen formår at nå den tiltænkte målgruppe – skoleelever og unge i socialt udsatte positioner.

3.1.1 Demografiske karakteristika

Flere piger/kvinder i deltagergruppen af skoleelever – mere balanceret for de unge

Figur 3.1 viser, at der er en overrepræsentation af piger/kvinder blandt skoleeleverne i deltagergruppen sammenlignet med de jævnaldrende (57 % blandt de deltagende skoleelever mod 47 % blandt de jævnaldrende). Blandt de unge er kønsfordelingen mere afbalanceret, da deltagergruppen næsten spejler de jævnaldrende (49 % i deltagergruppen mod 47 % piger/kvinder blandt de jævnaldrende).

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895.

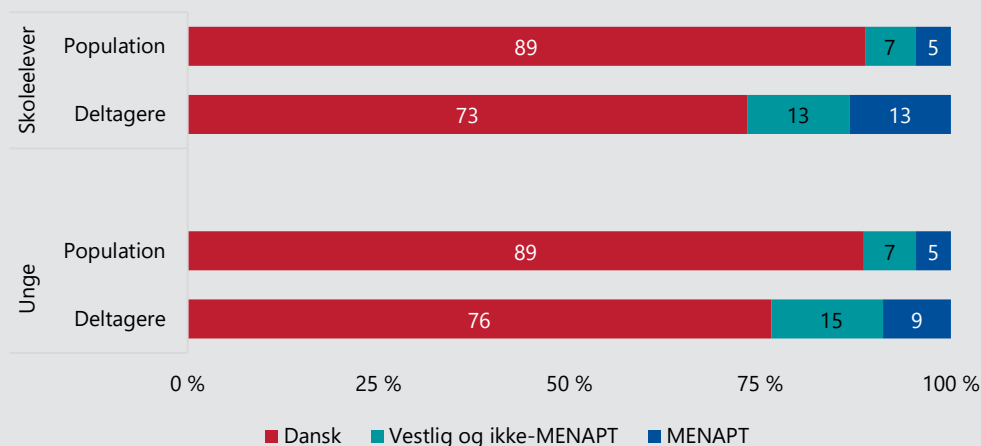
Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Højere andel af deltagere med minoritetsetnisk baggrund end deres jævnaldrende

Figur 3.2 viser, at 26 % af skoleeleverne og 24 % af de unge i deltagergruppen har minoritetsetnisk baggrund, sammenlignet med 12 % blandt de jævnaldrende for begge grupper. Dette tyder på, at indsatsen i særlig grad har nået unge med minoritetsetnisk baggrund. Samtidig er andelen med dansk baggrund stadig dominerende, hvilket viser, at indsatsen favner bredt.

Figur 3.2 Etnisk baggrund

Population og deltagere fordelt på etnisk baggrund. Særskilt for skoleelever og unge. Procent.

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. 'Dansk' dækker over personer med dansk oprindelse. 'Vestlig og ikke-MENAPT' og 'MENAPT' dækker over indvandrere og efterkommere fra henholdsvis et ikke-MENAPT-land og et MENAPT-land. MENAPT dækker over lande i Mellemøsten, Nordafrika og Pakistan og Tyrkiet. Den fulde liste over lande findes i dokumentationskapitel 6.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

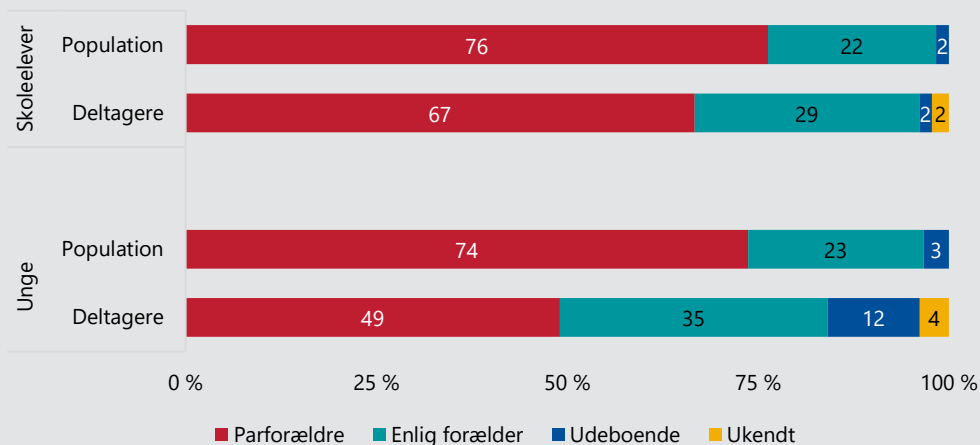
Andelen, der bor med en enlig forælder eller er udeboende, er større blandt de unge deltagere end blandt deres jævnaldrende

Der er tydelige forskelle i familietype mellem grupperne af deltagere og deres jævnaldrende. Figur 3.3 viser, at sammenlignet med deres jævnaldrende bor en større andel af deltagerne i begge grupper sammen med en enlig forælder. For skoleeleverne bor 29 % med en enlig forælder, mens andelen blandt de jævnaldrende er lavere (22 %). Blandt de unge er denne forskel endnu mere markant (35 % blandt deltagerne

mod 23 % blandt de jævnaldrende).⁷ Der er endvidere en forholdsvis stor andel af de unge deltagere, som er udeboende (12 % mod 3 % blandt jævnaldrende).

Figur 3.3 Familietype

Population og deltagere fordelt på, hvem de bor sammen med. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Opgørelsen er baseret på e-familiebegrebet. Grunden til, at nogle få deltagere er opgjort som 'ukendt', er, at de først er indvandret i 2023, hvorfor vi ikke har oplysninger om dem i 2022, som er det år, figuren er opgjort for. Uddybende beskrivelse af begrebet findes i afsnit 6.1.2.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Demografiske karakteristika er ikke nødvendigvis udsathedsmarkører, men giver indsigt i rekrutteringsmønstre

Den større andel af piger/kvinder blandt skoleeleverne kan indikere, at indsatsen i højere grad har appelleret til denne gruppe, eller at rekrutteringen har ramt skævt i forhold til den samlede population. Dette kan give anledning til overvejelser om, hvordan man fremover kan styrke rekrutteringen blandt mandlige skoleelever for at sikre en bedre repræsentation i lignende indsatser fremover.

Blandt deltagerne har en større andel af deltagerne end blandt deres jævnaldrende minoritetsetnisk baggrund, som i visse tilfælde kan være korreleret med social og økonomisk udsathed. For de unge ses desuden en markant højere andel blandt deltagerne, der er udeboende, end blandt deres jævnaldrende. Dette kan have betyd-

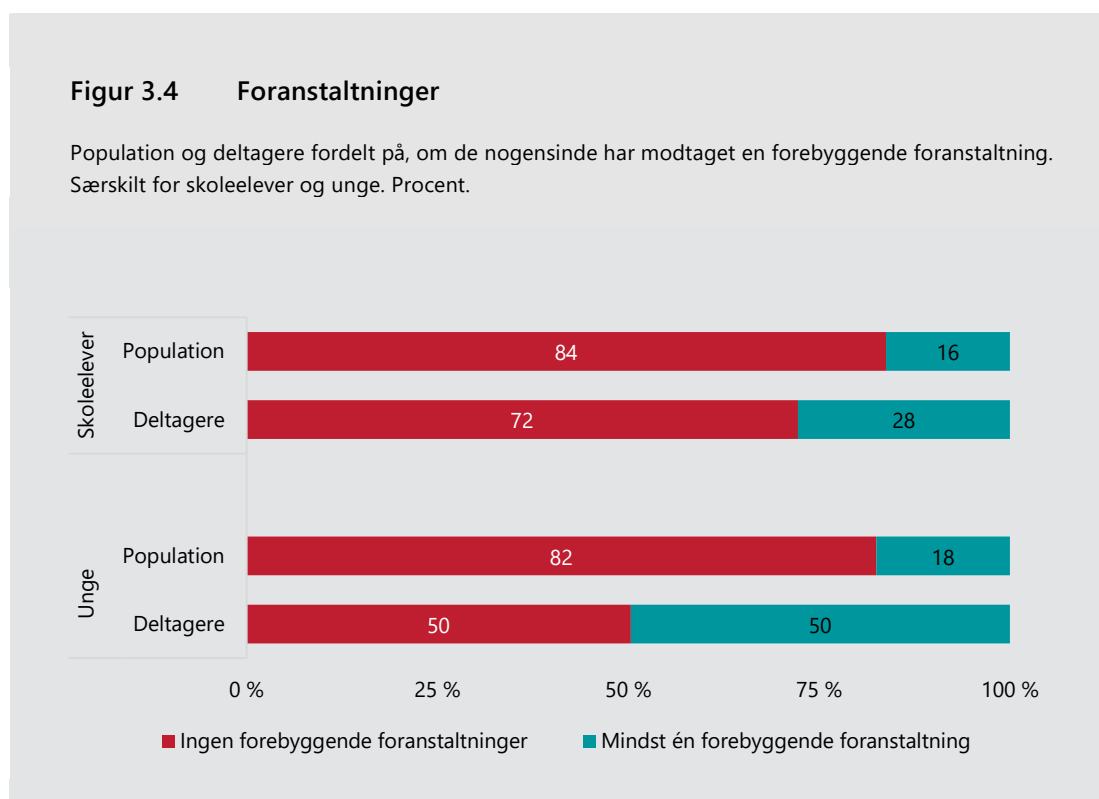
⁷ Bemærk, at der med forældre her menes samboende forældre jf. e-familiebegrebet (uddybende beskrivelse findes i afsnit 6.1.2.). Det vil sige, at en deltager, der er hjemmeboende med to forældre, ikke nødvendigvis bor sammen med begge sine juridiske forældre, men fx sammen med den juridiske mor og dennes ægtefælle.

ning for deres behov for og adgang til støtte i forhold til fritidsjob og beskæftigelse. Derudover bor også flere af deltagerne med en enlig forælder end blandt deres jævnaldrende.

At vokse op med kun én forælder (eller slet ingen) er en risikofaktor i forhold til udsathed, særligt når det kombineres med andre faktorer som forældres lave uddannelsesniveau og/eller svage tilknytning til arbejdsmarkedet (Laustsen & Andreasen, 2021; Ottosen et al., 2018). I det følgende undersøger vi netop, om deltagerne har modtaget forebyggende foranstaltning eller været anbragt samt deltagernes socio-økonomiske baggrund.

3.1.2 Foranstaltninger og anbringelser

Figur 3.4 og Figur 3.5 viser, at en relativt stor andel af deltagerne i fritidsjobindsatsen har modtaget forebyggende foranstaltninger eller har været anbragt sammenlignet med deres jævnaldrende.

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Uddybende beskrivelse af begreberne findes i afsnit 6.1.2.

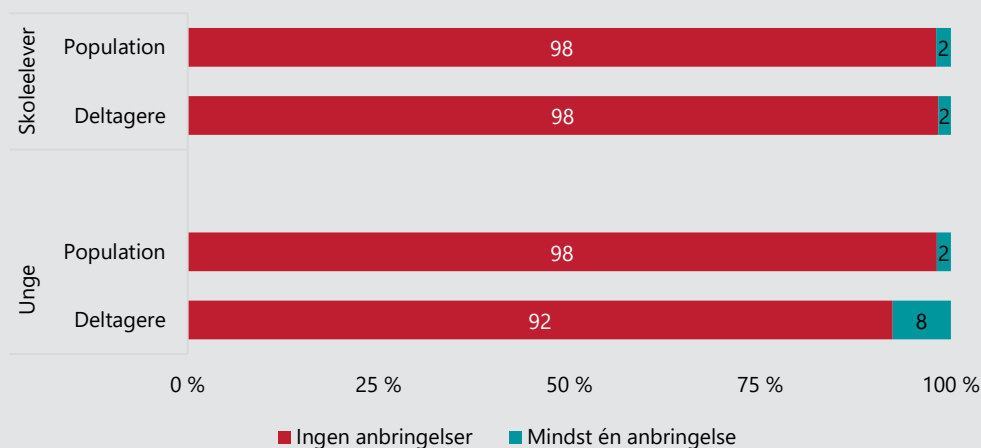
Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Blandt de unge i indsatsen har 50 % modtaget mindst én forebyggende foranstaltning, mens dette gælder for 18 % af deres jævnaldrende (Figur 3.4). For skole-

eleverne er forskellen mindre, men stadig markant – 28 % af deltagerne har modtaget en foranstaltning mod 16 % af deres jævnaldrende. Dette tyder på, at fritidsjobindsatsen i høj grad når ud til unge, der har været i kontakt med det sociale system.

Figur 3.5 Anbringelser

Population og deltagere fordelt på, om de nogensinde har været anbragt. Særsomt for skoleelever og unge. Procent.

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Uddybende beskrivelse af begreberne findes i afsnit 6.1.2.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Når det gælder anbringelser, har 8 % af de unge deltagere i fritidsjobindsatsen været anbragt uden for hjemmet, mens denne andel kun er 2 % blandt deres jævnaldrende (Figur 3.5). For skoleeleverne er andelen af anbragte den samme som blandt deres jævnaldrende (2 %). Dette indikerer, at indsatsen især rekrutterer unge med en historik af sociale udfordringer, mens skoleeleverne i højere grad afspejler det generelle niveau i deres aldersgruppe.

Sammenlagt peger tallene på, at fritidsjobindsatsen i høj grad når en udsat målgruppe, hvor halvdelen af de unge har modtaget forebyggende foranstaltninger, og en mindre, men væsentlig andel har erfaring med anbringelse. Dette understreger igen indsatsens formåen i at nå deltagere, der i højere grad end deres jævnaldrende kan stå over for særlige udfordringer i deres vej mod uddannelse og beskæftigelse.

3.1.3 Socioøkonomisk baggrund

Vi undersøger forældrenes uddannelsesniveau og tilknytning til arbejdsmarkedet blandt deltagere i indsatsen, da forskningen konsekvent peger på, at unge fra uddannelses- og beskæftigelsesfremmede familier har vanskeligere ved at navigere i uddannelses- og arbejdslivet (Benjaminsen, 2006; Benjaminsen et al., 2015; Christensen et al., 2018a, 2018b, 2022b; Thomsen & Andrade, 2016; Thomsen et al., 2019). For disse unge er der oftere behov for støtte fra professionelle aktører for at lette overgangene mellem grundskole, uddannelse efter grundskolen og arbejdsmarkedet.

Flere deltagere har ukendte forældreoplysninger sammenlignet med deres jævnaldrende

Andelen af deltagere, der mangler oplysninger om forældres uddannelse og beskæftigelse, er højere end blandt deres jævnaldrende. Dette skyldes blandt andet, at en større del af deltagerne enten er udeboende eller bor med en enlig forælder, hvilket påvirker, hvilke forældreoplysninger der kan trækkes via det anvendte e-familiebegreb.⁸ Derudover har en større andel af deltagerne forældre med indvandrerbaggrund, hvor der ikke nødvendigvis er registrerede uddannelsesoplysninger.

Ved sammenligning af de absolutte procentsatser for forældres uddannelsesbaggrund (Figur 3.6 og Figur 3.7), tilknytning til arbejdsmarked og uddannelse (Figur 3.8 og Figur 3.9) og restgruppe (Figur 3.10) skal der udvises en vis forsigtighed, da der ikke er oplysninger for en lige så stor andel af forældrene for deltagergruppen som for deres jævnaldrende.

På trods af de manglende oplysninger ved det anvendte familiebegreb viser opgørelserne herunder stadig, at andelen af deltagere med forældre, der har grundskole som højeste fuldførte uddannelse, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse, eller som tilhører restgruppen, stadig er større i absolutte tal end blandt deres jævnaldrende.

Deltagernes forældre har lavere uddannelsesniveau end jævnaldrende

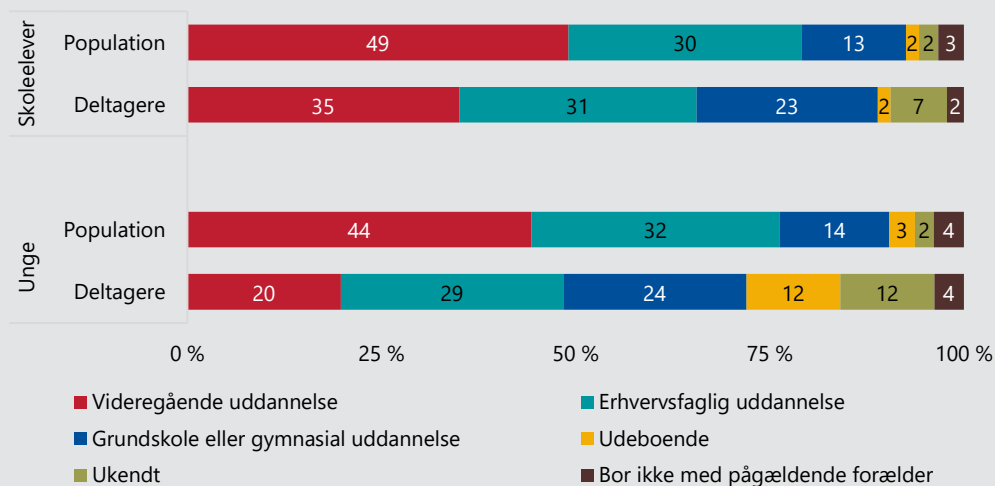
Figur 3.6 og Figur 3.7 viser, at deltagernes forældre generelt har et lavere uddannelsesniveau sammenlignet med deres jævnaldrende. Færre deltagere har en forælder med videregående uddannelse, mens flere har forældre med grundskole eller gymnasial uddannelse som højeste fuldførte niveau.

⁸E-familiebegrebet knytter sig til bopælsforhold og familietype, hvor personens e-forældre ikke nødvendigvis er de juridiske forældre, men kan omfatte forældres partnere, hvis de bor på samme adresse. Dette betyder, at analyser baseret på e-familiebegrebet anvender karakteristika for samboende forældre frem for juridiske forældre. Vi har kørt samme analyser vedrørende socioøkonomisk baggrund, hvor vi har anvendt det juridiske forældrebegreb, der giver lignende mønstre i fordelingen for deltagergruppen og populationen.

Blandt skoleeleverne har 35 % en mor med en videregående uddannelse mod 49 % blandt deres jævnaldrende. Omvendt har 23 % en mor med grundskole eller gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse sammenlignet med 13 % blandt deres jævnaldrende. En lignende tendens ses for de unge, hvor flere deltagere har mødre med kortere uddannelser. Fædres uddannelsesniveau følger samme mønster. Kun 22 % af skoleeleverne og 8 % af de unge har en far med en videregående uddannelse sammenlignet med henholdsvis 29 % og 27 % blandt deres jævnaldrende.

Figur 3.6 Mors uddannelsesbaggrund

Population og deltagere fordelt på mors højeste fuldførte uddannelse. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

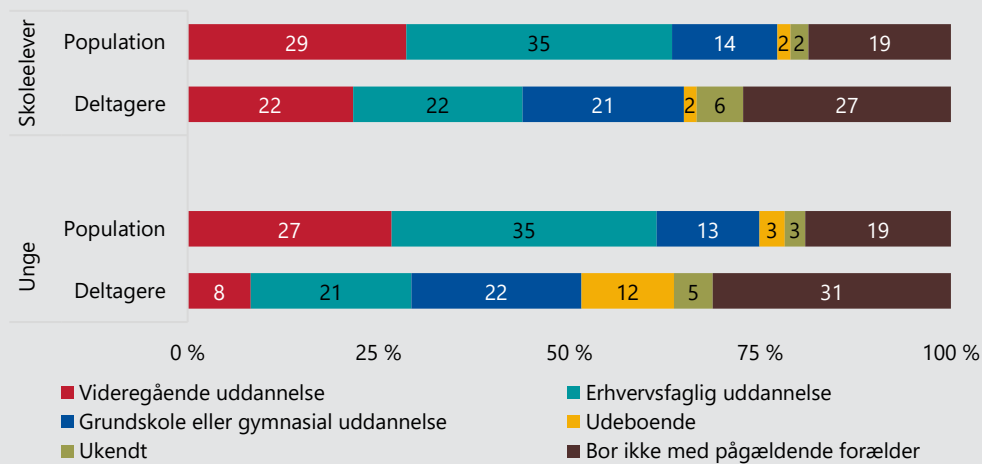

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Opgørelsen er baseret på e-familiebegrebet. Uddybende beskrivelse af begrebet findes i afsnit 6.1.2.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Figur 3.7 Fars uddannelsesbaggrund

Population og deltagere fordelt på fars højeste fuldførte uddannelse. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

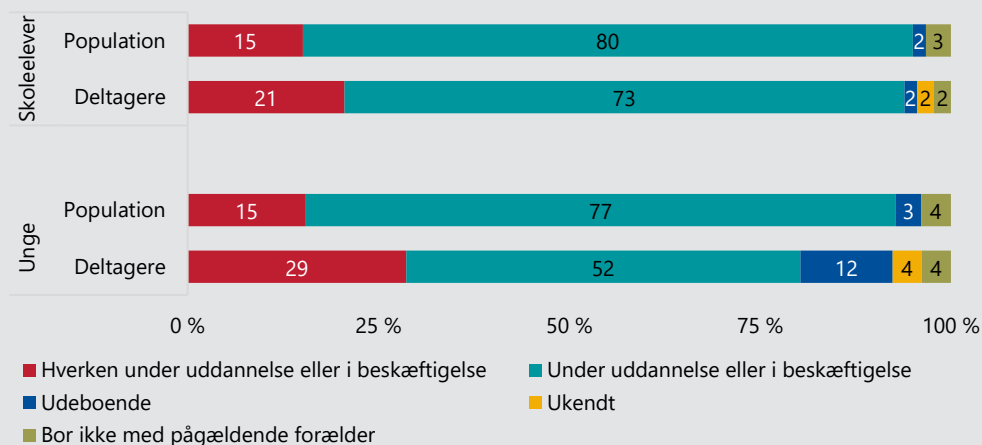

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Opgørelsen er baseret på e-familiebegrebet. Uddybende beskrivelse af begrebet findes i afsnit 6.1.2.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Figur 3.8 Mors tilknytning til uddannelse og beskæftigelse

Population og deltagere fordelt på mors tilknytning til uddannelse og beskæftigelse. Særsklit for skoleelever og unge. Procent.

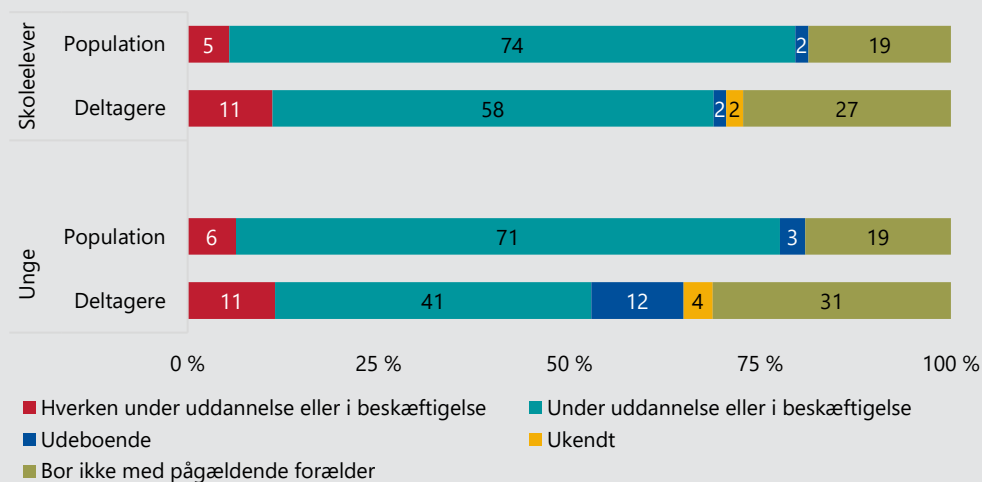

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Opgørelsen er baseret på e-familiebegrebet. Uddybende beskrivelse af begrebet findes i afsnit 6.1.2.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Figur 3.9 Fars tilknytning til uddannelse og beskæftigelse

Population og deltagere fordelt på fars tilknytning til uddannelse og beskæftigelse (e-familie). Særsklit for skoleelever og unge. Procent.

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Opgørelsen er baseret på e-familiebegrebet. Uddybende beskrivelse af begrebet findes i afsnit 6.1.2.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Andelen med forældre uden tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet er større blandt deltagerne end blandt jævnaldrende

Figur 3.8 og Figur 3.9 viser, at deltagerne i højere grad end jævnaldrende har forældre, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse.

Blandt skoleeleverne er 21 % af mødrene og 11 % af fædrene hverken i uddannelse eller arbejde sammenlignet med 15 % og 5 % blandt jævnaldrende. For de unge er forskellen endnu

mere markant – 29 % af mødrene og 11 % af fædrene står uden for arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, mens det samme gælder for 15 % og 6 % af deres jævnaldrende.

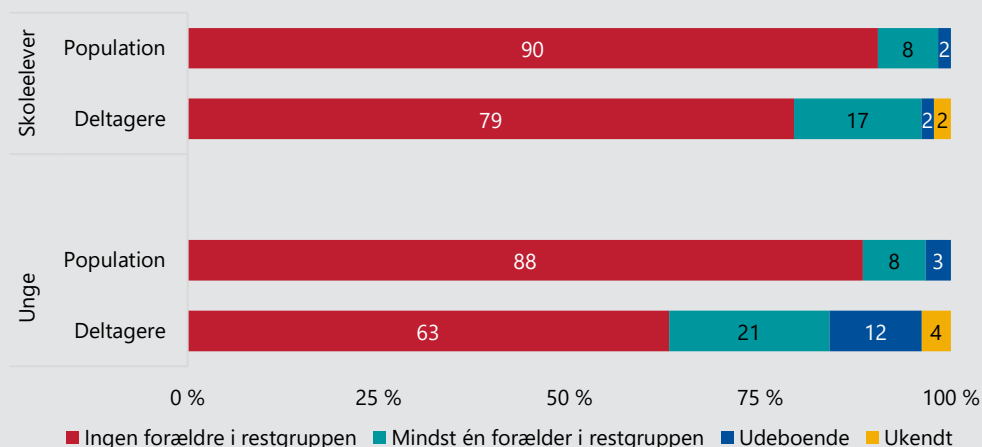
Figur 3.10 viser, at en større andel af deltagerne har mindst én forælder i restgruppen sammenlignet med deres jævnaldrende. Blandt skoleeleverne har 17 % af deltagerne mindst én forælder i restgruppen, mens det kun gælder for 8 % blandt jævnaldrende. For de unge er forskellen endnu tydeligere – 21 % af deltagerne har mindst én forælder i restgruppen mod 8 % blandt jævnaldrende.

Hvad dækker begrebet 'restgruppe' over?

En person defineres som værende i restgruppen i 2022, hvis den pågældende har grundskole eller ukendt uddannelse som højeste fuldførte uddannelse og hverken er i beskæftigelse eller uddannelse.

Figur 3.10 Forældre i restgruppen

Population og deltagere fordelt på forældre i restgruppen. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

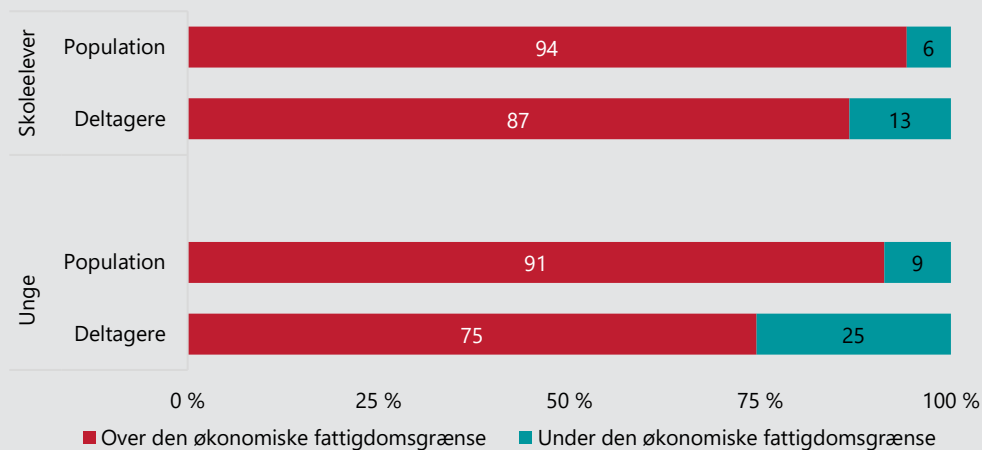

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Forældre defineres som værende en del af restgruppen, hvis den pågældende forælder har grundskole eller ukendt uddannelse som højeste fuldførte uddannelse og hverken er i beskæftigelse eller er studerende. Opgørelsen er baseret på e-familiebegrebet. Uddybende beskrivelse af begrebet findes i afsnit 6.1.2.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Figur 3.11 Relativ økonomisk fattigdom

Population og deltagere fordelt på andel over og under den økonomiske fattigdomsgrænse. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Opgørelsen er baseret på e-familiebegrebet. Den økonomiske fattigdomsgrænse defineres som disponibel familieindkomst under 50 % af medianen (ækvivaleret). Uddybende beskrivelse af begreberne findes i afsnit 6.1.2.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Blandt deltagerne er der flere, der oplever relativ fattigdom sammenlignet med jævnaldrende

Figur 3.11 viser, at en større andel af deltagerne i indsatsen oplever relativ økonomisk fattigdom, som defineret her, sammenlignet med den generelle population.

Blandt skoleeleverne oplever 13 % af deltagerne relativ økonomisk fattigdom mod 6 % blandt jævnaldrende. For de unge er forskellen endnu større. 25 % af deltagerne oplever relativ økonomisk fattigdom, mens det samme gælder 9 % af de

jævnaldrende. Den højere andel af deltagere, der oplever relativ økonomisk fattigdom blandt de unge, kan blandt andet hænge sammen med, at flere i denne gruppe er udeboende og dermed står for deres egen forsørgelse.

Hvad dækker begrebet 'relativ økonomisk fattigdom' over?

Vi anvender her OECD's fattigdomsmål, hvor en person anses for at opleve relativ fattigdom, hvis den pågældendes familie har en ækvivaleret disponibel familieindkomst under 50 % af medianen. Se boks 6.2 i dokumentationskapitlet for en nærmere beskrivelse af begrebet.

Sammenlignet med jævnaldrende kommer en større andel af deltagerne fra hjem med lavt uddannelsesniveau, svag tilknytning til uddannelse og beskæftigelse samt relativ fattigdom

Deltagerne i indsatsen adskiller sig på de opstillede socioøkonomiske faktorer fra deres jævnaldrende ved, at en større andel kommer fra familier med lavt uddannelsesniveau, svag arbejdsmarkedstilknytning og relativ økonomisk udsathed end deres jævnaldrende. Dette gør sig særligt gældende for de unge deltagere. Det ser dermed ud til, at indsatsen formår at rekruttere deltagere til indsatsen, der er mere udsatte på de opstillede socioøkonomiske parametre, end det generelt er gældende for denne aldersgruppe i Esbjerg Kommune.

3.1.4 Boligområde

Flere af deltagerne er bosat i almen bolig eller i et udsat boligområde sammenlignet med jævnaldrende

Figur 3.12 og Figur 3.13 viser, at andelen, der bor i almene boliger og udsatte boligområder, er større blandt deltagerne i indsatsen end blandt deres jævnaldrende.

Blandt skoleeleverne bor 29 % af deltagerne i en almen bolig mod 14 % i populationen. For de unge er andelen 32 %, mens den for populationen er 15 % (Figur 3.12). Det samme mønster ses i forhold til bopæl i et udsat boligområde, hvor 11 % af deltagerne i begge målgrupper bor i et udsat boligområde mod henholdsvis 5 % og 6 % blandt deres jævnaldrende (Figur 3.13).

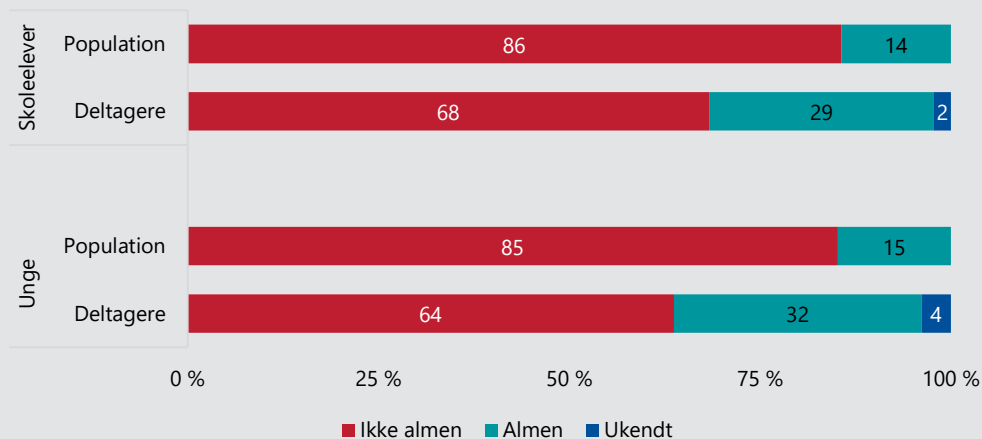
Hvad er et udsat boligområde?

Vi betragter et boligområde som et udsat boligområde, hvis boligen er beliggende i en almenboligafdeling, som var en del af en boligsocial helhedsplan i Esbjerg finansieret af 2015-2018-midlerne.

Den højere andel af deltagere fra især udsatte boligområder tyder på, at indsatsen i højere grad rekrutterer unge fra områder med potentielt færre ressourcer og større risiko for social udsathed. Dette er i tråd med indsatsens målsætning om at nå unge, der kommer fra udsatte familier.

Figur 3.12 Bosiddende i almen bolig

Population og deltagere fordelt på andel, der er bosiddende i almen bolig. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

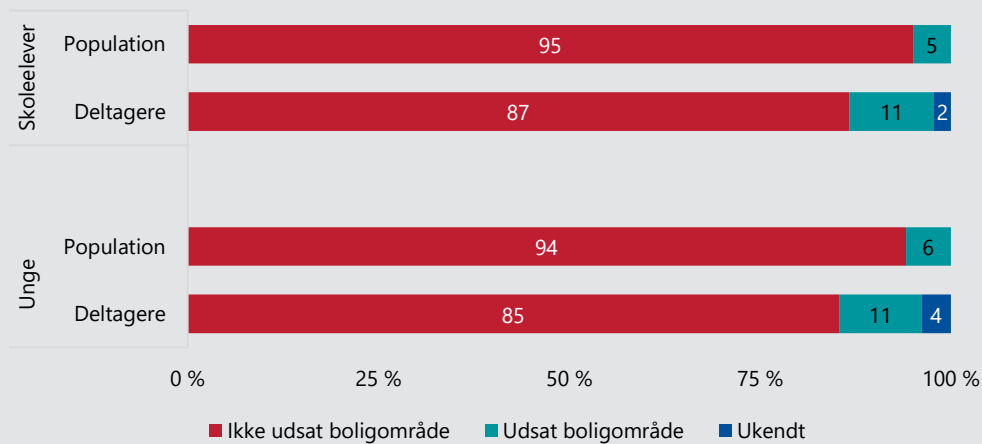

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen, Danmarks Statistik og Landsbyggefonden.

Figur 3.13 Bosiddende i et udsat boligområde

Population og deltagere fordelt på andel, der er bosiddende i et udsat boligområde. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

Anm.: N (skoleelever, deltagere) = 180; N (skoleelever, population) = 3.777; N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Et boligområde er defineret som udsat boligområde, hvis boligen er beliggende i en almenboligafdeling, som var en del af en boligsocial helhedsplan i Esbjerg, som var finansieret af 2015-2018-midlerne.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen, Danmarks Statistik og Landsbyggefonden.

3.1.5 Folkeskolens afgangsprøver

Færre unge deltagere har fuldført 9. klasse, og deres karaktergennemsnit er lavere end deres jævnaldrende

Figur 3.14 og Figur 3.15 viser, at en stor andel af de unge deltagere ikke har fuldført 9. klasse, og at dem, der har, har lavere karaktergennemsnit end deres jævnaldrende.

Dette er kun opgjort for gruppen af unge, da det må antages, at kun en mindre del af skoleeleverne har færdiggjort 9. klasse på tidspunktet, hvor vi har opgjort baggrundskarakteristikene. Blandt de unge deltagere har 54 % fuldført 9. klasse, mens 46 % ikke har. Til sammenligning har 88 % af de jævnaldrende unge fuldført 9. klasse, mens kun 12 % ikke har. Dette viser, at indsatsen i høj grad rekrutterer unge med flere udfordringer i forhold til skolegang.

For de unge deltagere, der har afsluttet 9. klasse, er karaktergennemsnittet markant lavere end blandt jævnaldrende. I dansk og matematik har deltagerne et gennemsnit på 4,2 og 4,1, mens gennemsnittet blandt jævnaldrende ligger på 7,5 og 7,7. Samlet set har deltagerne et gennemsnit på 4,1 i alle prøvfag mod 7,5 blandt jævnaldrende.

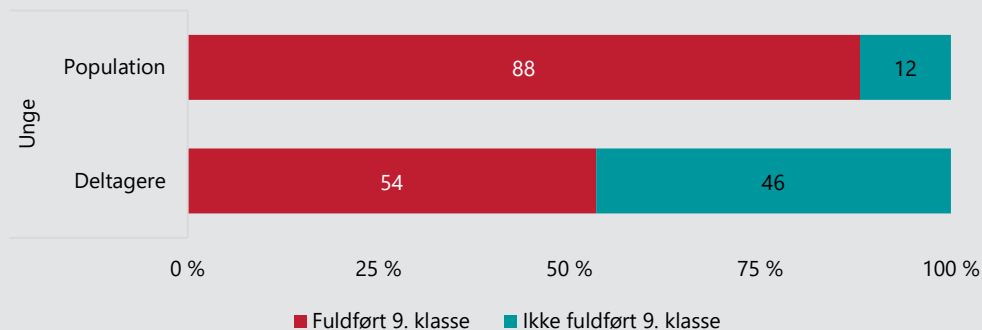
Dette peger på, at indsatsen formår at rekruttere unge med svagere skolebaggrund og potentielle udfordringer i forhold til uddannelse. Det understreger behovet for støtte til at styrke deres faglige kompetencer og motivation, så de får bedre forudsætninger for at komme videre i uddannelse eller beskæftigelse.

Hvad vil det sige at have fuldført folkeskolen?

Man har aflagt folkeskolens afgangseksamen, hvis man har aflagt prøve i alle bundne og udtrukne prøvfag i 9. klasse. Karaktergennemsnittene udregnes jf. Børne- og Undervisningsministeriets regler som vægtede gennemsnit.

Figur 3.14 Fuldført folkeskolens 9. classes afgangseksamen

Population og deltagere (unge) fordelt på, om de har fuldført folkeskolens 9. classes afgangseksamen (FP9) ved udgangen af skoleåret 2021/2022. Procent.

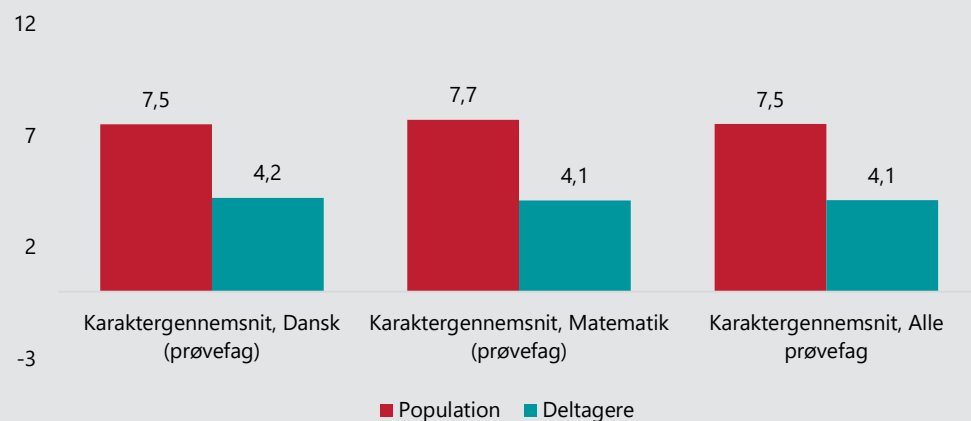

Anm.: N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895. Fuldførelse svarer til at have aflagt folkeskolens afgangseksamen, hvis de har aflagt prøve i alle bundne og udtrukne prøvfag i 9. klasse.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

Figur 3.15 Karaktergennemsnit ved folkeskolens 9. classes afgangseksamen

Population og deltagere (unge), der har fuldført folkeskolen. Særsilt for Dansk, Matematik og alle prøvfag. Karaktergennemsnit på 7-trins-skalaen.

Anm.: N (unge, deltagere) = 157; N (unge, population) = 3.895.

Kilde: Egne beregninger på data fra indsatsen og Danmarks Statistik.

3.1.6 Fremhævede resultater fra afsnittet

Konkret viser sammenligningen af deltagere i indsatsen med en population af jævnaldrende i Esbjerg Kommune følgende forskelle:

- **Køn:** Skoleelever i deltagergruppen har en forholdsvis høj andel piger/kvinder (57 % mod 47 % blandt jævnaldrende), mens kønsfordelingen blandt de unge er mere afbalanceret.
- **Etnisk baggrund:** En større andel af deltagerne har etnisk minoritetsbaggrund (26 % af skoleeleverne og 24 % af de unge, mod 12 % blandt jævnaldrende).
- **Familietype:** En større andel af deltagerne bor med en enlig forælder sammenlignet med populationen, særligt blandt de unge, hvor 35 % bor med en enlig forælder (mod 23 % blandt jævnaldrende). Desuden er flere unge udeboende (12 % i deltagergruppen mod 3 % blandt jævnaldrende).
- **Foranstaltninger og anbringelser:** 50 % af de unge og 28 % af skoleeleverne i indsatsen har modtaget mindst én forebyggende foranstaltning (mod henholdsvis 18 % og 16 % blandt jævnaldrende). 8 % af de unge har været anbragt (mod 2 % blandt jævnaldrende).
- **Forældres uddannelse:** Deltagernes forældre har lavere uddannelsesniveau end deres jævnaldrende. Færre har forældre med videregående uddannelse, mens flere har forældre med grundskole eller gymnasial uddannelse som højeste fuldførte niveau.
- **Forældres beskæftigelse:** En større andel af deltagerne har forældre med svag tilknytning til uddannelse og beskæftigelse end blandt deres jævnaldrende. Blandt de unge er 29 % af mødrene og 11 % af fædrene hverken under uddannelse eller i beskæftigelse mod henholdsvis 15 % og 6 % blandt jævnaldrende.
- **Relativ økonomisk fattigdom:** Deltagerne har en højere andel, der lever i relativ økonomisk fattigdom, sammenlignet med deres jævnaldrende. Blandt skoleeleverne oplever 13 % relativ økonomisk fattigdom (mod 6 % blandt jævnaldrende), mens det for de unge gælder 25 % af deltagerne sammenlignet med 9 % blandt jævnaldrende.
- **Boligområde:** Deltagerne har en højere andel, der bor i almene boliger og i udsatte boligområder, end deres jævnaldrende.
- **Skolegang:** Blandt de unge deltagere har en markant lav andel fuldført 9. klasse (54 % mod 88 % blandt jævnaldrende). De, der har gennemført, har væsentligt lavere karaktergennemsnit i både dansk og matematik sammenlignet med deres jævnaldrende.

3.2 Deltagernes situation, livsmestring og forventninger til indsatsen

I dette afsnit beskriver vi, på baggrund af deltagernes egne besvarelser, for det første deltagernes situation, herunder deres tidligere erfaringer med fritidsjob og skolegang. For de unge undersøges også deres netværk, og hvem de typisk taler med, mens vi for begge grupper ser på livsmestring og oplevelser af fællesskab. Disse beskrivelser giver et indblik i deltagernes sårbarhed og mulighed for at vurdere, om indsatsen har nået unge med behov for støtte og vejledning til at opnå fritidsjob.

For det andet afdækker vi deltagernes forventninger til indsatsen, deres opbakning og motivation for at deltage samt – for de unge – deres planer for fremtidig uddannelse og beskæftigelse. Deltagernes udgangspunkt, motivation og forventninger spiller en afgørende rolle for, om de unge opnår og fastholder et fritidsjob, og har dermed også betydning for indsatsens virkning.

Analyserne bygger på spørgeskemadata indsamlet forud for indsatsstart (runde 1) blandt både skoleelever og unge. Visse tabeller er kun opgjort for de unge, hvilket fremgår af de pågældende tabeller.

3.2.1 Deltagernes situation ved indsatsstart

De fleste uden erfaring med fritidsjob ønsker at have haft det

En betydelig andel (43-60 %) af deltagerne har allerede erfaring med fritidsjob forud for indsatsen (Tabel 3.1). Dette gælder både for skoleelever og unge. En større andel af de unge har erfaringer med fritidsjob end skoleeleverne. Blandt de unge har 60 % haft mindst et fritidsjob forud for indsatsen, mens dette gælder for 43 % af skoleeleverne. Desuden har en større andel af de unge (33 %) haft flere forskellige fritidsjob end skoleeleverne (3 %).

Der er endvidere en betydelig andel af deltagerne, der gerne ville have haft et fritidsjob, særligt blandt skoleeleverne. 52 % af skoleeleverne og 32 % af de unge har ikke tidligere haft et fritidsjob, men ville gerne have haft det (Tabel 3.1).

Den fundne forskel mellem de to målgrupper er forventelig, da de unge har haft flere år til at opnå erfaringer med fritidsjob. Derudover er der visse job, som kun må varetages af personer over 15 år, hvilket i et vist omfang begrænser mulighederne for de yngre skoleelever.

Tabel 3.1 Skoleelever og unge fordelt på erfaringer med fritidsjob. Procent.

	Skoleelever	Unge
Ja, jeg har haft forskellige fritidsjob	3	33
Ja, jeg har haft et fritidsjob	40	27
Nej, men jeg ville gerne have haft det	52	32
Nej, jeg har ikke tidligere haft lyst	5	0
Ved ikke	0	7
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: "Har du tidligere haft et fritidsjob?" Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Blandede erfaringer med skolegang blandt deltagerne i indsatsen

Omkring hver femte deltager kan ikke eller kunne ikke lide at gå i skole (Tabel 3.2). Derudover har omkring halvdelen af deltagerne erfaringer med at blive hjemme fra skole, selvom de ikke er syge, og omkring halvdelen vurderer deres faglige præstationer som enten 'nogenlunde' eller 'ikke så gode/ved ikke' (Tabel 3.2).

Mindre gode skoleoplevelser er mere udtalt blandt de unge end for skoleeleverne. Specifikt angiver 34 % af de unge, at de ikke kunne lide at gå i skole eller 'ved ikke'⁹, mens det samme gælder for 21 % af skoleeleverne. Desuden har 76 % af de unge og 52 % af skoleeleverne erfaringer med at blive hjemme fra skole, selvom de ikke var syge, og 60 % af de unge og 45 % af skoleeleverne vurderer deres faglige niveau som 'nogenlunde' eller 'ikke så godt'.

Forskellene mellem målgrupperne er ikke så overraskende, set i lyset af at gruppen af de unge er karakteriseret ved hverken at være i job eller under uddannelse, hvor negative skoleerfaringer kan have spillet en rolle for deres nuværende situation.

⁹ Det er kun få respondenter, der har angivet 'ved ikke'.

Tabel 3.2 Skoleelever og unge fordelt på deres erfaringer med skolegang. Procent.

	Skoleelever	Unge
Kan/kunne du lide at gå i skole?		
Ja, meget	31	19
Ja, lidt	48	48
Nej/ved ikke	21	34
I alt procent	100	100
Sker/skete det, at du blev hjemme fra skole, selvom du ikke var syg?		
Ja, meget	23	57
Ja, lidt	29	19
Nej/ved ikke	47	25
I alt procent	100	100
Hvordan synes du selv, du klarer/klarede dig i skolen rent fagligt?		
Meget godt	6	7
Godt	48	32
Nogenlunde	41	47
Ikke så godt/ved ikke	4	13
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Tabel 3.3 Unge fordelt på deres situation, lige inden de startede i indsatsen. Procent.

	Unge
Afventer at starte på ny ungdomsuddannelse/FGU	14
Er ved at afbryde ungdomsuddannelse/FGU/10. kl.	16
Er i et forløb efter aftale med min vejleder (fx samtaleterapi eller behandling)	6
Er efter aftale med min vejleder fritaget for aktivitet (fx pga. sygdom)	1
Har efter aftale med min vejleder været i praktik (efter folkeskolen)	6
Andet	57
I alt procent	100
I alt antal personer	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Hvad lavede du, lige inden du startede på tilbuddet om fritidsjob?'

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Tabel 3.4 Unge fordelt på deres nærmeste venners beskæftigelse. Procent.

	Unge
De fleste går stadig i skole	43
De fleste er i gang med en ungdomsuddannelse eller uddannelse	40
De fleste har et arbejde	6
De fleste er hverken i gang med skole, uddannelse eller arbejde	7
Ved ikke	4
I alt procent	100
I alt antal personer	70

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Når du tænker på de nærmeste venner, går de fleste så i skole, er i gang med en uddannelse eller har et arbejde?'

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Tabel 3.5 **Unge fordelt på, hvem de taler med om deres overvejelser i forhold til valg af ungdomsuddannelse eller job. Procent.**

	Unge
Mine forældre og/eller søskende	67
Mine venner	38
Min lærer	17
En uddannelses- og erhvervsvejleder	40
Jeg taler ikke med nogen om mine overvejelser	5
Andre	7
I alt antal personer	81

Anm.: Respondenten har haft mulighed for at markere flere svar. Spørgsmålsformulering: 'Hvem taler du med om dine overvejelser, i forhold til hvilken ungdomsuddannelse eller job du skal vælge?'

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

De unge har forskellige omstændigheder forud for indsatsstart

Målgruppen af unge er karakteriseret ved hverken at være i uddannelse eller beskæftigelse. Der er dog unge, som er under uddannelse, men som er ved at afbryde den. 16 % af de unge angiver at være ved at afbryde et uddannelsesforløb, mens 14 % af de unge afventer at påbegynde en uddannelse forud for indsatsstart. Derudover angiver over halvdelen 'andet' som beskrivelse af deres situation forud for opstart i indsatsen (Tabel 3.3). Hvad 'andet' dækker over, er ikke nærmere beskrevet.

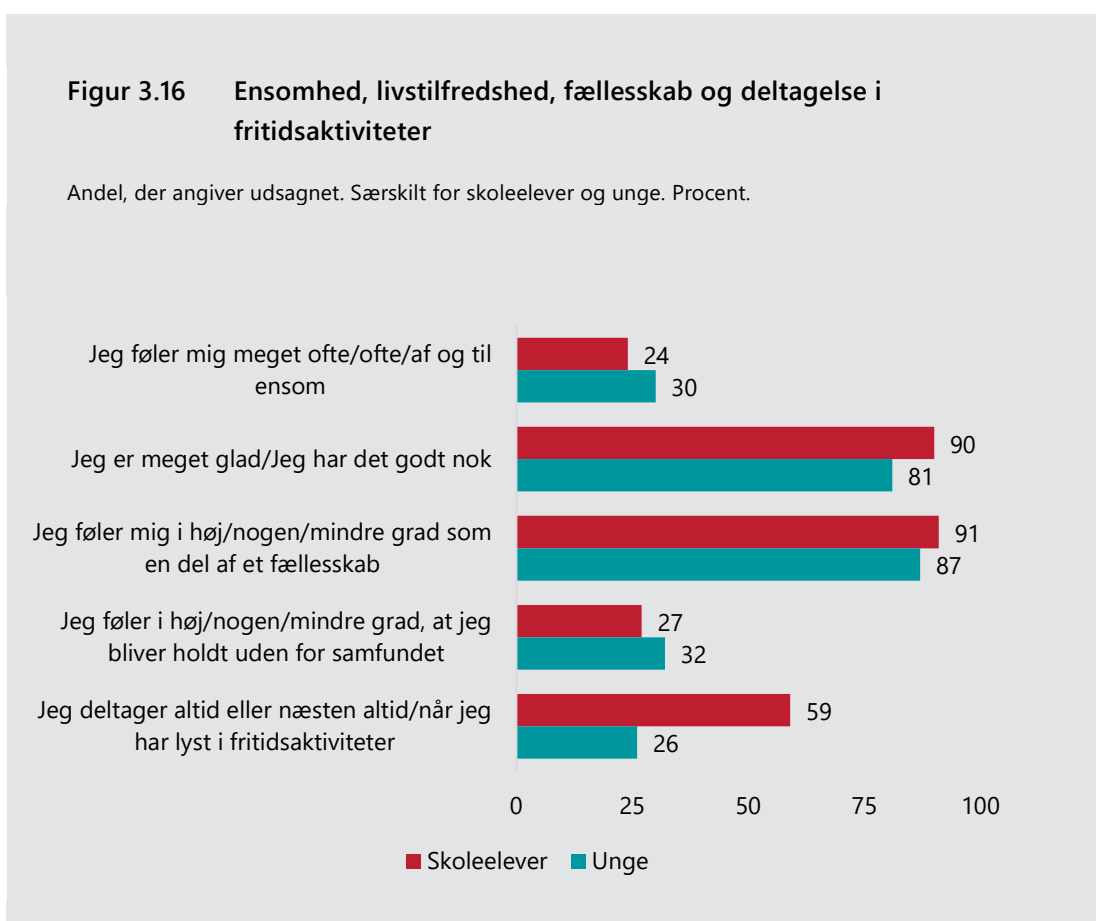
På den anden side viser resultaterne, at flertallet (89 %) af de unge angiver, at deres nærmeste venner enten stadig går i skole, er i gang med en uddannelse eller har et arbejde (Tabel 3.4). Kun en mindre andel (7 %) angiver, at de fleste af deres nærmeste venner, som dem selv, hverken er i gang med skole, uddannelse eller arbejde.

Denne forskel mellem deres egen situation og deres nærmeste venners peger på, at selvom de unge potentielt står uden hverken job eller er i uddannelse, så er deres netværk ikke nødvendigvis præget af den samme sårbarhed. Dermed kan man forestille sig, at deres netværk kan udgøre en ressource og under rette omstændigheder fungere som en positiv drivkraft mod uddannelse eller beskæftigelse. 38 % angiver fx at tale med deres venner om deres overvejelser om uddannelse og job (Tabel 3.5).

3.2.2 Deltagernes livsmestring ved indsatsstart

Unge deltager sjældnere end skoleelever i fritidsaktiviteter

Af Figur 3.16 fremgår det, at selvom de fleste enten er glade eller har det godt nok (81-91 %) og i en eller anden grad føler sig som en del af et fællesskab (87-91 %), så angiver omkring hver fjerde at have erfaring med ensomhed, eller at de oplever at blive holdt uden for samfundet i en eller anden grad. Dette gør sig gældende i lidt højere grad for de unge end for skoleeleverne. Den største forskel mellem de to målgrupper er, at 59 % af skoleeleverne angiver at deltage altid eller næsten altid/når jeg har lyst til fritidsaktiviteter (Figur 3.16). Dette gør sig kun gældende for 26 % af de unge.

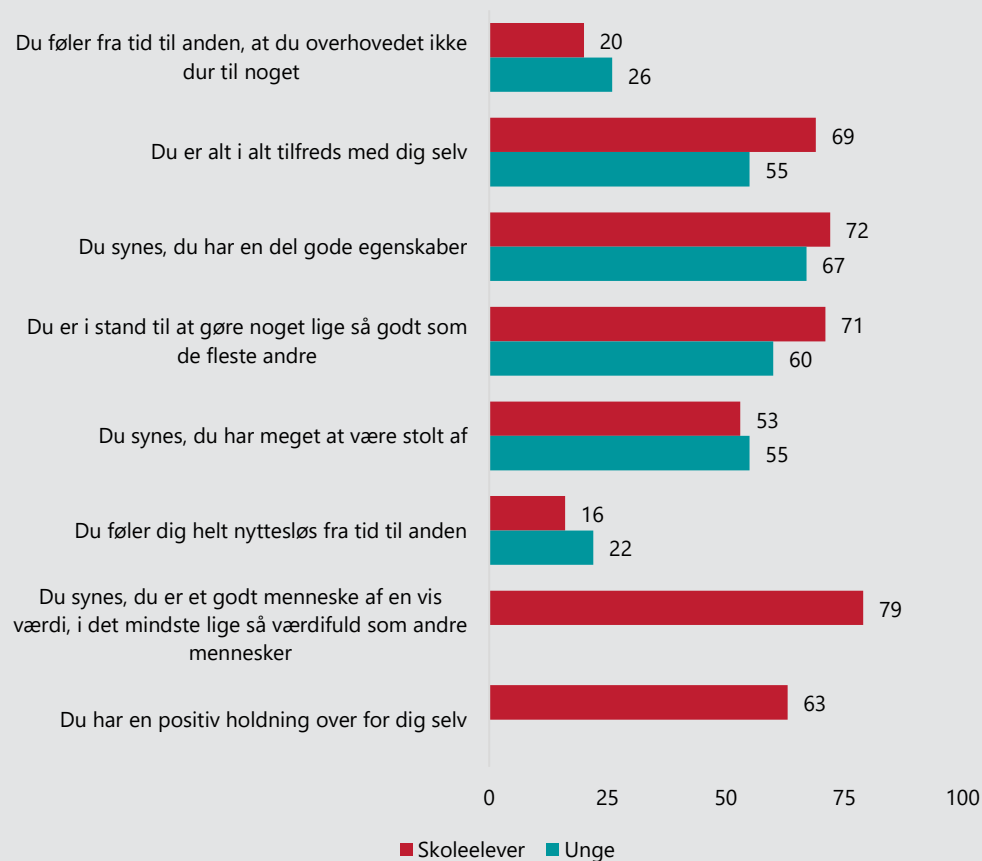

Anm.: N (skoleelever) = 95, N (unge) = 81. De respektive spørgsmålsformuleringer (i kronologisk rækkefølge) lyder: 'Føler du dig ofte ensom?', 'Hvad synes du om dit liv for tiden?', 'Føler du, at du er en del af et fællesskab?', 'Føler du, at du bliver holdt uden for samfundet?' og 'Går du til noget i din fritid?' Svarmulighederne varierer mellem spørgsmålene, se bilagstabel 1.2-1.6, som viser de fulde fordelinger for alle svarmuligheder, hvor det også er markeret med kursiv, hvilke svarkategorier der indgår i denne figur.

Kilde: Egne beregninger på data fra Livsmestrings-survey (runde 1).

Figur 3.17 Egenvurderinger af udsagn om selvværd

Andel deltagere, som er helt enig eller enig i udsagn om dem selv. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

Anm.: N (skoleelever) = 95, N (unge) = 81. Spørgsmålene er besvaret på en 5-punkts skala med svarmulighederne: 'Helt enig', 'Enig', 'Neutral', 'Uenig' og 'Helt uenig'. Figuren viser andelen af deltagere, der har svaret 'Helt enig' eller 'Enig'. Spørgsmålene 'Du synes, du er et godt menneske af en vis værdi, i det mindste lige så værdifuld som andre mennesker' og 'Du har en positiv holdning over for dig selv' er kun stillet til skoleeleverne.

Kilde: Egne beregninger på data fra Livsmestrings-survey (runde 1).

Sammenlignet med en lignende indsats i Roskilde Kommune vurderer deltagerne i denne indsats deres skolegang og livsmestring mere negativt (Jakobsen et al., 2024). Dette kan hænge sammen med forskelle i rekrutteringsmetoder, hvor indsatsen i Esbjerg har været mere opsøgende og dermed sandsynligvis har nået en mere sårbar gruppe af unge.

Unge har et mere negativt syn på dem selv end skoleeleverne

Alt i alt indikerer deltagernes vurderinger af udsagnene om dem selv i Figur 3.17, at de fleste deltagere har et fint selvværd, men at en mindre gruppe har oplevelser med et mere negativt syn på dem selv.

Samlet set vurderer de unge 16-18-årige sig selv mere negativt end skoleeleverne. Selvom forskellene ikke er store, er der konsekvent en større andel af de unge, der har et mere negativt syn på dem selv (Figur 3.17).

Over halvdelen af respondenterne angiver at være alt i alt tilfreds med sig selv, at de synes at have en del gode egenskaber, at de er i stand til at gøre noget lige så godt som de fleste andre eller har meget at være stolt af (Figur 3.17). På den anden side angiver omkring hver femte at være enig eller helt enig i, at de fra tid til anden føler, at de overhovedet ikke dur til noget eller føler sig helt nyttesløs (Figur 3.17).

Resultaterne i Tabel 3.6, der opgør antallet af negative svar på udsagnene om dem selv, hælder også lidt mod, at de unge 16-18-årige har flere negative svar end skoleeleverne. Resultaterne viser, at cirka 1 ud af 3 af deltagerne i et eller andet omfang har oplevelser med negativt syn på dem selv, hvorimod 2 ud af 3 ikke har nogen negative svar på udsagnene. Dette indikerer, at en del af deltagerne kan have oplevelser, der peger på et behov for støtte til at styrke deres selvværd.

Tabel 3.6 Skoleelever og unge 16-18-årige fordelt på antal negative svar på egenvurdering af udsagn om selvværd. Procent.

	Skoleelever	Unge 16-18-årige
Ingen negative svar	67	64
1 negativt svar	15	9
2 negative svar	12	15
3 negative svar	3	6
4-5 negative svar	3	6
6 negative svar	0	0
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Tabellen er opgjort sådan, at et negativt svar er, hvis man er helt enig/enig i et spørgsmål, der er formuleret negativt, eller hvis man er helt uenig/uenig i et spørgsmål, der er formuleret positivt.

Kilde: Egne beregninger på data fra Livsmestrings-survey (runde 1).

3.2.3 Deltagernes forventninger til indsatsen og fremtiden

Positive forventninger til at finde et fritidsjob, som de bliver glade for

Langt de fleste deltagere forventer at finde et fritidsjob, som de bliver glade for. Det gælder for 84 % af skoleeleverne og 80 % af de unge 16-18-årige. Kun en lille andel af deltagerne har ingen forventninger til indsatsen, hvilket gælder for 7 % af skoleeleverne og 5 % af de unge 16-18-årige. Dette fremgår af Tabel 3.7, der viser fordelingen af respondenter fordelt på deres forventninger til indsatsen.

At en så stor andel af respondenterne har positive forventninger til indsatsen, er et solidt udgangspunkt for dens mulighed for succes. Når deltagerne kan se sig selv i fritidsjob og forventer at finde et job, der gør dem glade, understøtter det forandrings teorien, som peger på, at en vigtig forudsætning for indsatsens succes er, at deltagerne er motiverede og tror på muligheden for at komme i job.

Tabel 3.7 Skoleelever og unge fordelt på forventninger til indsatsen. Procent.

	Skoleelever	Unge
Jeg har slet ingen forventninger	7	5
Jeg finder et fritidsjob, som jeg bliver glad for	84	80
Jeg finder et fritidsjob, men jeg er usikker på, om det er noget for mig/Jeg søger ind på en ungdomsuddannelse/Andet/Ved ikke	9	15
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Hvilke forventninger har du til tilbuddet om fritidsjob?'

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Tabel 3.8 Skoleelever og unge fordelt på forældres holdning til deltagelse i indsatsen. Procent.

	Skoleelever	Unge
De synes, det er en rigtig god ide	94	98
De ved, at jeg er med i indsatsen, men går ikke op i det/ved ikke	6	2
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Hvad synes dine forældre om, at du er med i tilbuddet om fritidsjob?'

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Tabel 3.9 Skoleelever og unge fordelt på venners holdning til deres deltagelse i indsatsen. Procent.

	Skoleelever	Unge
De synes, det er en rigtig god ide	40	47
De ved, at jeg er med i indsatsen, men går ikke op i det	18	11
De ved ikke, at jeg er med i indsatsen	17	42
Ved ikke	25	0*
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Hvad synes dine venner om, at du er med i tilbuddet om fritidsjob?'

Note: * De unge fik ikke denne svarmulighed.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Opbakning fra forældre og til dels fra venner om deltagelse i indsatsen

Langt de fleste af deltagerne (94-98 %) angiver, at deres forældre synes, at det er en rigtig god ide, at de er med i indsatsen (Tabel 3.8). Til sammenligning er det kun lidt under halvdelen (40-47 %), der angiver, at deres venner synes, det er en rigtig god ide, at de er med i indsatsen (Tabel 3.9).

Resultaterne viser desuden, at deltageres venner ofte enten ikke er orienteret om deres deltagelse i indsatsen eller ikke går op i det. Særligt blandt de unge er der en betydelig andel (42 %), der angiver, at deres venner ikke ved, at de er med i indsatsen.

Den resterende del af dette afsnit har udelukkende fokus på de unge 16-18-årige. De følgende to tabeller (Tabel 3.10 og Tabel 3.11) viser respondenterne i forhold til

deres situation forud for indsatsen, deres nærmeste venners beskæftigelse, deres planer om fremtidig uddannelse eller arbejde, hvem de taler med om fremtiden, og hvilken uddannelse de forventer at opnå.

Størstedelen af de unge har planer om uddannelse eller arbejde, dog fortsatte tegn på behov for afklaring

De fleste unge 16-18-årige svarer, at de har planer om enten at deltage i uddannelse eller arbejde. 14 % svarer, at de har søgt ind på en ungdomsuddannelse, 30 % svarer, at de har planer om at søge ind på en ungdomsuddannelse, mens 43 % angiver at have planer om at søge et arbejde. Kun 5 % har ikke nogen planer, og 9 % angiver 'ved ikke' (Tabel 3.10). Når det kommer til forventninger om deres fremtidige uddannelsesniveau, regner 55 % med at opnå en gymnasial, erhvervsfaglig eller videregående uddannelse (Tabel 3.11). Omvendt forventer 11 %, at grundskole bliver deres højeste fuldførte uddannelse, mens 9 % angiver 'andet', og 25 % svarer 'ved ikke'.

Resultaterne tegner et billede af en gruppe, der generelt har ambitioner om at opnå uddannelse eller komme i arbejde. Samtidig peger den høje andel af unge, der er usikre på deres uddannelsesretning eller har lave forventninger, på et betydeligt potentiale for yderligere afklaring og støtte. Dette understreger vigtigheden af en målrettet indsats for at hjælpe deltagerne med at konkretisere deres planer og realisere deres ambitioner.

Tabel 3.10 Unge 16-18-årige fordelt på planer om ungdomsuddannelse eller arbejde inden for de næste 6 måneder. Procent.

	Procent
Ja, jeg har søgt ind på en ungdomsuddannelse	14
Ja, jeg har planer om at søge ind på en ungdomsuddannelse	30
Ja, jeg har planer om at søge et arbejde	43
Nej, jeg har ikke planer om at starte på en uddannelse eller få et arbejde	5
Ved ikke	9
I alt procent	100
I alt antal personer	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Har du planer om at starte på en ungdomsuddannelse eller få et arbejde inden for de næste 6 måneder?' Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

**Tabel 3.11 Unge 16-18-årige fordelt på, hvilken uddannelse de regner med at få.
Procent.**

	Procent
9. kl. eller 10. kl. med folkeskolens afgangsprøve	11
Gymnasial uddannelse	12
Erhvervsuddannelse (fx frisør, elektriker, kontoruddannelse, SOSU)	25
Kort videregående uddannelse (fx laborant, handelsøkonom, politibetjent)	7
Mellemlang videregående uddannelse (fx pædagog, lærer, sygeplejerske, journalist)	4
Lang videregående uddannelse (fx læge, jurist, ingeniør)	7
Andet	9
Ved ikke	25
I alt procent	100
I alt antal personer	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Hvilken uddannelse regner du med at få?'

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

3.2.4 Fremhævede resultater fra afsnittet

- Mange skoleelever ønskede et fritidsjob, men havde ikke haft et. 52 % af skoleeleverne og 32 % af de unge har ikke tidligere haft et fritidsjob, men ville gerne have haft det.
- Især de unge har negative erfaringer med skolegang. 34 % af de unge angiver, at de ikke kunne lide at gå i skole/ved ikke mod 21 % af skoleeleverne.
- Fravær er mere udbredt blandt de unge. 76 % af de unge og 52 % af skoleeleverne har erfaringer med at blive hjemme fra skole, selvom de ikke var syge.
- Faglig selvtillid er lavere blandt de unge. 60 % af de unge vurderer deres faglige niveau som 'nogenlunde' eller 'ikke så godt' mod 45 % af skoleeleverne.
- Mange unge er i en usikker overgangssituation. 16 % er ved at afbryde en ungdomsuddannelse, mens 14 % afventer at starte på en ny.
- Flertallet har et ressourcestærkt netværk. 89 % af de unge angiver, at deres nærmeste venner enten går i skole, er i gang med en uddannelse eller har arbejde.
- De unge deltager sjældnere i fritidsaktiviteter. Kun 26 % af de unge deltager altid eller næsten altid i fritidsaktiviteter mod 59 % af skoleeleverne.

- De unge har et mere negativt syn på sig selv. Omkring hver femte oplever, at de ikke dur til noget eller føler sig nyttesløse.
- Deltagerne har generelt positive forventninger til indsatsen. 84 % af skoleeleverne og 80 % af de unge forventer at finde et fritidsjob, de bliver glade for.
- Stærk forældreopbakning. 94 % af skoleeleverne og 98 % af de unge oplever, at deres forældre synes, at det er en god idé, at de deltager i indsatsen.

3.3 Opsamling

Samlet set tyder analysen i dette kapitel på, at indsatsen formår at rekruttere deltagere i socialt udsatte positioner med behov for støtte. Det bekræftes ligeledes, at de unge på flere parametre fremstår mere udsatte end skoleeleverne, hvilket ikke er overraskende, da de er rekrutteret gennem den kommunale ungeindsats og allerede forud for indsatsen havde en sag ved kommunen.

Den første del af analysen bygger på registerdata og giver et objektive billede af deltagerne baggrund. Her ses det, at deltagerne har meget varierende baggrund, men også at det i et stort omfang er lykkedes indsatsen at rekruttere skoleelever og unge i socialt udsatte positioner. Sammenlignet med deres jævnaldrende bor en større andel af deltagerne med en enlig forælder eller er udeboende. En større andel af deltagerne end af deres jævnaldrende har desuden modtaget forebyggende foranstaltninger, og blandt de unge deltagere er der også en større andel, der har erfaring fra anbringelser. Deltagerne har endvidere en større andel end deres jævnaldrende, som har forældre med lavt uddannelsesniveau, forældre med en svag arbejdsmarkedstilknytning og oplevelser med relativ fattigdom. Deltagerne har også en større andel, der bor i almene boliger og udsatte boligområder. På uddannelsesområdet har færre unge deltagere fuldført 9. klasse, og de, der har, har lavere karaktergennemsnit end deres jævnaldrende.

Den anden del af analysen bygger på spørgeskemadata og giver et mere subjektivt indblik i deltagerne egne oplevelser. Skoleeleverne har i høj grad ønsket et fritidsjob, men ikke haft et. Derudover rapporteres blandede erfaringer med skolegang, hvad angår skoletræthed, fravær og faglige præstationer. Mange unge beskriver, at de befinder sig i en overgangsfase, hvor de enten har afbrudt en ungdomsuddannelse eller afventer opstart på en ny. Samtidig har de fleste et netværk, hvor venner enten er i uddannelse eller har arbejde, hvilket kan være en ressource i deres videre vej. En del af deltagerne har udfordringer med livsmestring og fællesskab. De unge deltager sjældnere i fritidsaktiviteter og har oftere et negativt syn på sig selv sammenlignet med skoleeleverne. Flere oplever ensomhed og en følelse af at stå uden for samfundet.

Trods udfordringer er deltagernes forventninger til indsatsen generelt positive. Langt de fleste tror på, at de kan finde et fritidsjob, og de oplever opbakning fra deres forældre. En mindre del har dog lave forventninger eller er usikre på, om fritidsjob er noget for dem.

Samlet set viser analysen i indeværende kapitel, at deltagerne på samtlige undersøgte karakteristika i højere grad end deres jævnaldrende er kendetegnet ved forhold, der kan være forbundet med social udsathed – hvilket er særligt gældende for de unge. Denne tendens fremgår tydeligt af de objektive registerdata, mens spørgeskemadata giver et mere nuanceret indblik i deltagernes egne oplevelser og understøtter de antydninger om udsathed, som ses i registerdata. Resultaterne i dette kapitel bekræfter, at indsatsen i vid udstrækning har formået at rekruttere fra den ønskede målgruppe – skoleelever og unge i socialt udsatte positioner.

4 Virkninger af indsatsen

Den centrale målsætning for indsatsen har været at få de unge i job. Ifølge den opstillede forandringsteori kan erfaringer fra et fritidsjob øge deltagernes arbejdskompetencer, ansvarsfølelse og tro på egne evner, hvilket kan bidrage til, at de fastholder job eller gennemfører en ungdomsuddannelse.

I dette kapitel undersøger vi virkningerne af indsatsen samt deltagernes motivation og oplevede udbytte.

Først belyses udviklingen i deltagernes beskæftigelse og uddannelse på baggrund af beskæftigelses- og uddannelsesdata fra Esbjerg Kommune. Her ser vi både på andelen af deltagere, der opnår beskæftigelse, og om de formår at fastholde deres job over tid. Resultaterne sammenholdes med de måltal for andel i beskæftigelse og fastholdelse, som blev opstillet forud for indsatsen. Da det også vurderes som en positiv udvikling, hvis de unge påbegynder en ungdomsuddannelse, inddrages dette aspekt ligeledes i analysen.

Dernæst ser vi på deltagerperspektivet gennem to datakilder. Først analyseres indsatsens medarbejderes registrering af deltagernes motivation ved start og afslutning af forløbet, hvilket giver indsigt i, hvordan deltagernes engagement udvikler sig over tid. Herefter belyses deltagernes egne vurderinger af indsatsen baseret på spørgeskemadata fra afslutningen af deres forløb (runde 2), herunder hvad de har fået ud af indsatsen, og hvilken forskel de mener, deres deltagelse i indsatsen har gjort for dem.

Resultaterne i kapitlet bør fortolkes som en beskrivelse af udviklingen i deltagernes beskæftigelsessituation og ikke som et kausalt udsagn om indsatsens effekt.

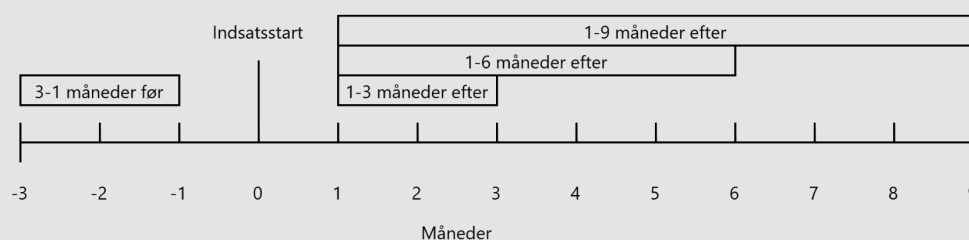
4.1 Beskæftigelse, fastholdelse og uddannelse før og efter indsats

For at belyse, hvor stor en del af deltagerne der opnår beskæftigelse, analyserer vi deres beskæftigelsessituation før og efter indsatsstart. Konkret ser vi på deres gennemsnitlige beskæftigelsesgrad for fire perioder (se også Figur 4.1):

- 3-1 måneder før: perioden fra 3 måneder før indsatsstart til 1 måned før indsatsstart

- 1-3 måneder efter: perioden fra 1 måned efter indsatsstart til 3 måneder efter indsatsstart
- 1-6 måneder efter: perioden fra 1 måned efter indsatsstart til 6 måneder efter indsatsstart
- 1-9 måneder efter: perioden fra 1 måned efter indsatsstart til 9 måneder efter indsatsstart.

Figur 4.1 Tidslinje over de fire perioder for opgørelse af gennemsnitlig beskæftigelsesgrad

Beskæftigelsesgraden opgøres som et gennemsnit over en periode fremfor månedsvis for at skabe et mere stabilt mål og undgå, at kortvarige ansættelser overses. Beskæftigelse måles her som en beskæftigelsesgrad større end 0. Det vil sige, at for at være i beskæftigelse i en periode skal de have haft mindst én lønetime.

For at sikre en meningsfuld opgørelse af udviklingen afgrænser vi analysen til deltagere, der har afsluttet deres sidste forløb senest i september 2023. Dette giver mulighed for at følge hver deltager i op til 9 måneder efter indsatsstart, da vores data om beskæftigelse dækker til maj 2024.

Ved at måle udviklingen over tid frem for kun ved indsatsophør får vi et mere dynamisk billede af indsatsens virkninger. Der kan læses mere om afgrænsningen og de metodiske overvejelser og konsekvenser i dokumentationskapitlets afsnit 6.2.4.

68-69 % af deltagerne har haft beskæftigelse op til 9 måneder efter indsatsstart

Figur 4.2 viser andelen af skoleelever og unge, der var i beskæftigelse henholdsvis 3-1 måneder før, 1-3 måneder efter, 1-6 måneder efter og 1-9 måneder efter indsatsstart i henhold til Figur 4.1.

Jo længere tid, der går efter indsatsstart, jo større er andelen for begge grupper. For skoleeleverne, der har en lavere andel i udgangspunktet end de unge, stiger andelen fra 17 % 1-3 måneder før indsatsstart til 45 % 1-3 måneder efter og videre til

58 % 1-6 måneder efter og 68 % efter 1-9 måneder (Figur 4.2). For de unge er udviklingen også positiv: fra 36 % 3-1 måneder før indsatsen til 56 % 1-3 måneder efter, 64 % 1-6 måneder efter og 69 % 1-9 måneder efter (Figur 4.2).

Skoleeleverne starter altså med en andel, der i udgangspunktet er mindre end for de unge, men ender med en lige så stor andel 1-9 måneder efter. Den fortsatte stigning frem mod 1-9 måneder efter indsatsstart tyder på, at flere deltagere opnår beskæftigelse gradvist – enten undervejs i, eller efter deres forløb er afsluttet.

Sammenholdt med andelen i beskæftigelse i måneden for indsatsophør (46 % for skoleelever og 55 % for unge, se Bilagstabel 1.7) indikerer det, at nogle har haft behov for længerevarende støtte, før de var klar til job, og at indsatsens virkninger strækker sig ud over tiden, deltageren er i et forløb.

Andel i beskæftigelse er tæt på måltallene (75-80 %)

Forud for indsatsen blev der fastsat måltal for, hvor stor en andel af deltagerne der forventedes at være i beskæftigelse efter forløbet. Ambitionen var, at 80 % af skoleeleverne og 75 % af de unge skulle opnå fritidsjob. Disse måltal fremgår som horisontale linjer i Figur 4.2.

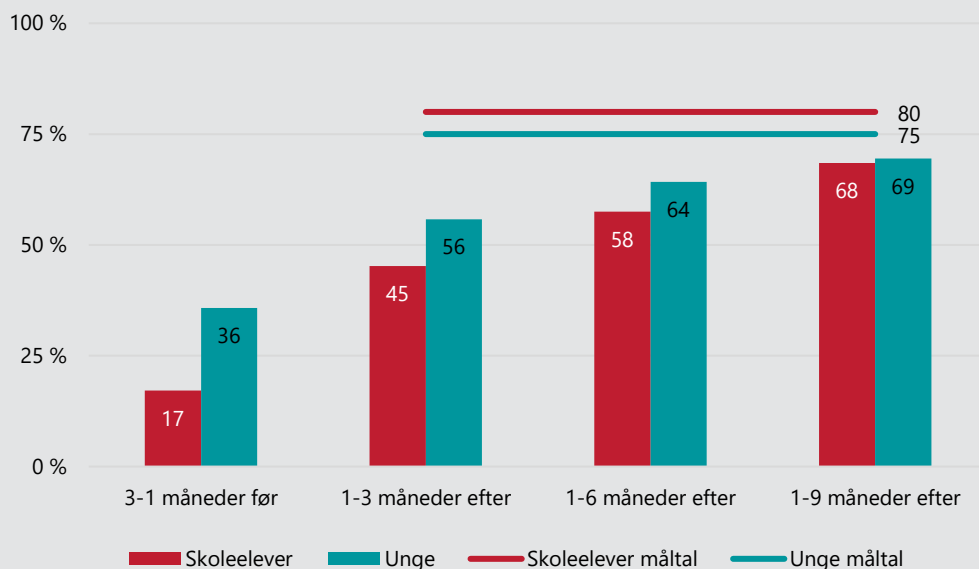
Selvom beskæftigelsesandelene ikke helt når de opstillede mål, er resultaterne tæt på. Op til 9 måneder efter indsatsstart har 68 % af skoleeleverne været i job, mens den tilsvarende andel for de unge er 69 %.¹⁰ De unge ligger dermed kun 6 procentpoint under måltallet, mens skoleeleverne er 12 procentpoint fra.

Selvom måltallene ikke er helt opnået, viser resultaterne en betydelig stigning i beskæftigelse over tid, hvilket indikerer, at indsatsen har haft en positiv virkning for deltagerne. Den fortsatte udvikling i beskæftigelsen over tid tyder desuden på, at flere kan opnå job på sigt.

¹⁰ Andelen af deltagere i beskæftigelse er lavere i denne opgørelse end i midtvejsevalueringen (jf. tabel 3.1 i midtvejsevalueringen). Dette skyldes blandt andet, at indeværende analyse bygger på et større datagrundlag med en bredere gruppe af deltagere og forløb. Midtvejsevalueringen blev opgjort efter 2 år, hvor det første år var præget af opstarts- og rekrutteringsudfordringer. De afsluttede forløb i den periode var ofte kortere og omfattede deltagere, der hurtigere kom i job. I denne opgørelse ses større variation i forløbslængde.

Figur 4.2 Udvikling i andel i beskæftigelse

Andel i beskæftigelse før og efter indsatsstart. Særsilt for skoleelever og unge. Procent.

Anm.: N (skoleelever) = 146, N (unge) = 95. Figuren omfatter deltagere, der afsluttede deres forløb mindst 9 måneder før maj 2024, der er den sidste måned, som vi har beskæftigelsesdata for. Andelen er udtryk for deltagere, der i gennemsnit har haft en beskæftigelsesgrad på over 0. For '3-1 måneder før' dækker gennemsnittet perioden mellem 3 måneder før indsatsstart og 1 måned før indsatsstart. '1-3 måneder efter' dækker over perioden mellem 1 måned efter indsatsstart og 3 måneder efter. '1-6 måneder efter' dækker over perioden mellem 1 måned efter indsatsstart og 6 måneder efter. '1-9 måneder efter' dækker over perioden mellem 1 måned efter indsatsstart og 9 måneder efter. Perioderne er også illustreret i Figur 4.1. Deltagere, der ikke fremgår af data, antages ikke at have været beskæftiget og indgår med en beskæftigelsesgrad på 0. Måltal fremgår som horisontale linjer.

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

Positiv udvikling i beskæftigelsesgrad efter indsatsstart

Figur 4.3 viser udviklingen i beskæftigelsesgraden for skoleelever og unge vist i gennemsnitlige timer pr. uge. Overordnet ses en tydelig stigning i beskæftigelsesgraden for begge grupper efter indsatsens start, hvilket afspejler den samme tendens som i Figur 4.2.

Figur 4.3 omfatter både deltagere, der er kommet i job, og dem, der ikke er, hvorfor stigningen både kan afspejle, at flere opnår beskæftigelse, og at de, der allerede er i job, arbejder flere timer. Stigningen skyldes dog formentlig primært, at flere deltagere opnår beskæftigelse.

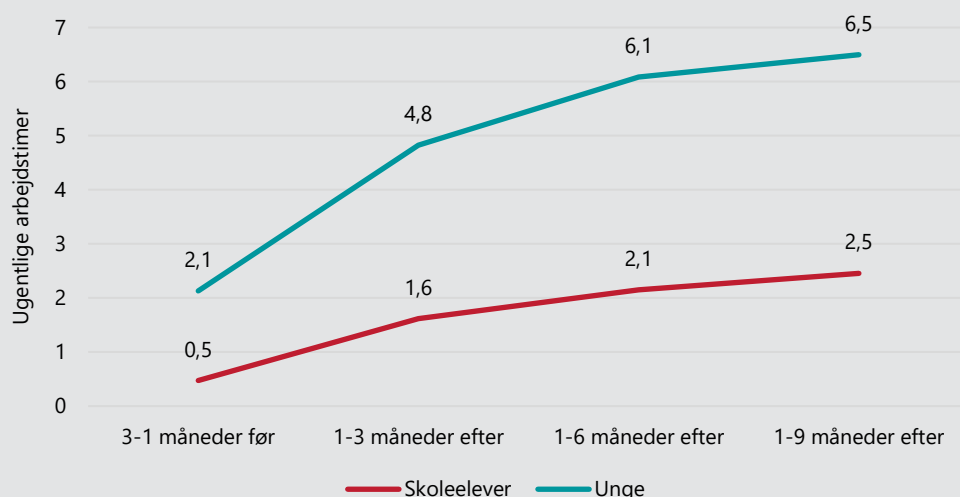
De unge har gennemgående et højere antal gennemsnitlige timer om ugen end skoleeleverne, hvilket er forventeligt, da de ganske simpelt må arbejde flere timer.

Nogle af de unge kan desuden tænkes ikke at være under uddannelse, hvilket giver dem mulighed for at arbejde fuld tid og dermed trække gennemsnittet op.

For skoleeleverne stiger det gennemsnitlige antal timer fra 0,5 timer ugentligt 3-1 måneder før indsatsen til 2,5 timer 1-9 måneder efter. For de unge ses en markant udvikling fra 2,1 timer 3-1 måneder før indsatsen til 6,5 timer efter 1-9 måneder.¹¹ Tendensen er den samme for begge målgrupper: Beskæftigelsesgraden stiger støt fra før indsatsstart og frem til 1-9 måneder efter.

Figur 4.3 **Udvikling i ugentlige arbejdstimer**

Gennemsnitlige ugentlige arbejdstimer og efter indsats. Særsålt for skoleelever og unge.

Anm.: N (skoleelever) = 146, N (unge) = 95. Figuren omfatter deltagere, der afsluttede deres forløb mindst 9 måneder før maj 2024, der er den sidste måned, som vi har beskæftigelsesdata for. I figuren er deltagerens beskæftigelsesgrad ganget op med en fuldtidsnorm for at få antal løntimer om ugen.

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

Skoleelever fastholder job over måltallet, mens unge i mindre grad fastholder beskæftigelse over tid

Figur 4.4 viser andelen af deltagere, der har opnået beskæftigelse efter indsatsstart, og som fortsat er i job henholdsvis 3, 6 og 9 måneder efter. Opgørelsen omfatter kun deltagere, der kan følges i beskæftigelsesdata i mindst 9 måneder efter deres første beskæftigelse efter indsatsstart. Det vil sige, at deltagerne skal have opnået beskæftigelse senest i september 2023 for at kunne følges i beskæftigelsesdata i

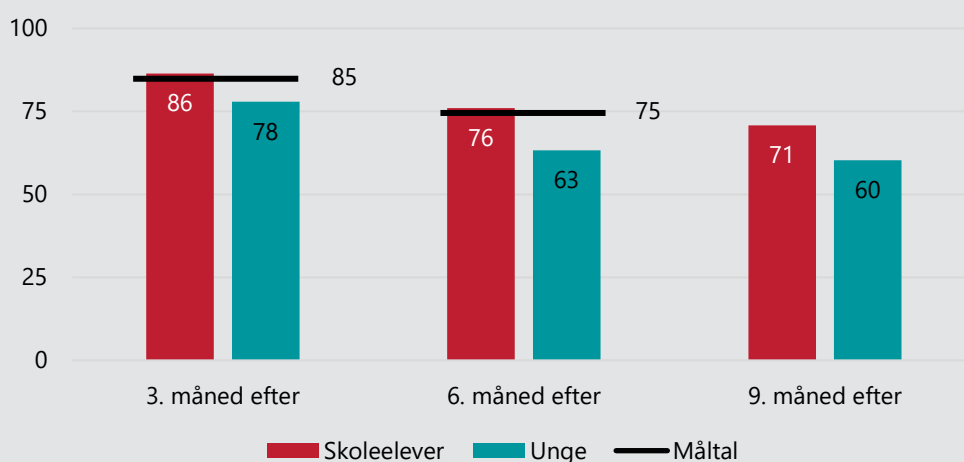
¹¹ Sammenlignet med midtvejsevalueringen ligger beskæftigelsesgraden for skoleeleverne på et lignende niveau, mens de unge i denne analyse har en lidt højere beskæftigelsesgrad.

mindst 9 måneder før maj 2024, der er den sidste måned, som vi har beskæftigelsesdata for.

Skoleeleverne ligger over de opstillede måltal på begge tidspunkter. 86 % af dem, der fik job, er fortsat i beskæftigelse efter 3 måneder, hvilket er højere end måltallet på 85 %. Efter 6 måneder er andelen 76 % mod et måltal på 75 %, og efter 9 måneder er 71 % stadig i job.

Figur 4.4 Jobfastholdelse

Andel, der opnår beskæftigelse efter indsatsstart, der er i beskæftigelse i 3., 6. og 9. måned efter første måned med beskæftigelse. Procent.

Anm.: N(skoleelever): 96, N(unge): 68. Opgjort for de deltagere, der har opnået beskæftigelse efter indsatsstart og mindst 9 måneder før maj 2024, der er den sidste måned, som vi har beskæftigelsesdata for. Andelen er opgjort som et øjebliksbillede for den pågældende måned efter første måned med beskæftigelse og viser, hvor stor en del af deltagerne der på dette tidspunkt har en beskæftigelsesgrad over 0. Måltal fremgår som horisontale linjer.

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

For de unge er jobfastholdelsen lavere. Efter 3 måneder er 78 % af dem, der kom i job, stadig i beskæftigelse, hvilket er under måltallet. Efter 6 måneder er andelen faldet til 63 %, og efter 9 måneder er 60 % fortsat i job. Dette viser, at unge i mindre grad fastholder deres beskæftigelse sammenlignet med skoleeleverne.

Tallene indikerer, at skoleelever generelt har en mere stabil tilknytning til arbejdsmarkedet efter indsatsen, mens unge i højere grad forlader beskæftigelse over tid. Dette kan skyldes skift til uddannelse, eller at de i udgangspunktet er i mere udsatte positioner end skoleeleverne. Forhold, der alt sammen påvirker de unges mulighed for at fastholde job.

Det er vigtigt at bemærke, at en lavere jobfastholdelse ikke nødvendigvis afspejler deltagernes evne til at fastholde arbejde, men også kan være et resultat af de vilkår, de bliver ansat under. Mange unge får tidsbegrænsede ansættelser eller sæsonbetonet arbejde, hvor jobophør ikke nødvendigvis skyldes manglende evne til at fastholde beskæftigelse, men snarere de strukturelle forhold på arbejdsmarkedet. Derfor bør fastholdelsesandelen ikke alene tolkes som et mål for deltagernes arbejdsmarkedstilknnytning, men ses i sammenhæng med den samlede beskæftigelses- og uddannelsesudvikling.

Flere unge i gang med uddannelse efter indsatsen end før indsatsstart

Undersøgelser har vist, at en fuldført ungdomsuddannelse er vigtig for den fremtidige arbejdsmarkedstilknnytning (Jakobsen, 2015). Af den grund er det for ungegruppen ikke kun beskæftigelse, der betragtes som et positivt udfald af indsatsen – også påbegyndelse af en ungdomsuddannelse er en ønsket virkning. Derfor ser vi i de følgende tabeller nærmere på, hvor stor en andel af de unge der er i gang med en ungdomsuddannelse, samt hvor mange der enten er i beskæftigelse eller under uddannelse.

Da skoleeleverne ikke når at blive gamle nok til at gå ud af grundskolen, giver det kun mening at foretage denne opgørelse for gruppen af unge. Ved også at indtage uddannelse får vi et bredere billede af, hvordan de unges tilknnytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet udvikler sig efter indsatsen.

Tabel 4.1 Unge fordelt på igangværende ungdomsuddannelse. Procent.

	3 måneder før	3 måneder efter	6 måneder efter	9 måneder efter
Ikke igangværende ungdomsuddannelse	91	97	89	82
Igangværende ungdomsuddannelse	9	3	11	18
I alt procent	100	100	100	100
I alt antal personer	95	95	95	95

Anm.: Andelen af unge i gang med en ungdomsuddannelse er opgjort som et øjebliksbillede for den pågældende måned og viser, hvor stor en del af deltagerne der på dette tidspunkt er indskrevet på en ungdomsuddannelse.

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

Tabel 4.2 Unge fordelt på igangværende ungdomsuddannelse eller job. Procent.

	3 måneder før	3 måneder efter	6 måneder efter	9 måneder efter
Hverken i beskæftigelse eller igangværende ungdomsuddannelse	57	42	35	28
I beskæftigelse eller igangværende ungdomsuddannelse	43	58	65	72
I alt procent	100	100	100	100
I alt antal personer	95	95	95	95

Anm.: Andelen af unge i gang med en ungdomsuddannelse er opgjort som et øjebliksbillede for den pågældende måned og viser, hvor stor en del af deltagerne der på dette tidspunkt er indskrevet på en ungdomsuddannelse. Beskæftigelse er derimod opgjort som et gennemsnit for perioderne, som i figur Figur 4.2.

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

I Tabel 4.1 ses det, at andelen af unge, der er i gang med en ungdomsuddannelse, stiger fra 9 % 3 måneder før indsatsen til 18 % 9 måneder efter. Selvom hovedparten af de unge stadig ikke er i gang med en uddannelse, er der en positiv udvikling over tid. Det kan altså ikke udelukkes, at indsatsen har haft indflydelse på de unges overgang til ungdomsuddannelse. Dette har dog ikke været det primære fokus for indsatsen.

Tabel 4.2 viser andelen af unge, der enten er i beskæftigelse eller i gang med en ungdomsuddannelse. Her ses det, at andelen stiger fra 43 % 3 måneder før indsatsen til 72 % 9 måneder efter. Sammenholder man dette med Figur 4.1, hvor beskæftigelsen blandt unge stiger fra 36 % før indsatsen til 69 % efter 9 måneder, ses det, at andelen af unge, der enten er i beskæftigelse eller i gang med en ungdomsuddannelse (72 %), kun er lidt højere end andelen, der alene er i beskæftigelse. Dette tyder på, at en stor del af de unge, der ikke opnår beskæftigelse, ikke nødvendigvis er i gang med en ungdomsuddannelse, men at der stadig er en mindre gruppe, der kombinerer job og uddannelse. Samtidig indikerer det, at der fortsat er en andel af unge, der hverken er i job eller uddannelse 9 måneder efter indsatsstart, og som muligvis deltager i andre tilbud eller af andre årsager ikke er i gang med uddannelse eller er beskæftiget.

Disse resultater tyder på, at indsatsen primært bidrager til at få de unge i beskæftigelse, men også i nogen grad understøtter, at flere påbegynder en uddannelse. Samtidig er der fortsat en gruppe af unge, der trods deres deltagelse i indsatsen hverken er i uddannelse eller beskæftigelse 9 måneder efter.

4.2 Deltagernes motivation og oplevede udbytte

Indsatsens virkning kan potentielt række ud over deltagernes konkrete beskæftigelses- og uddannelsesstatus. Deres egne vurderinger spiller en central rolle i forståelsen af, hvordan indsatsen har påvirket deres motivation, selvopfattelse og fremtidsmuligheder. Selv for dem, der ikke er kommet i job, kan indsatsen have påvirket deres syn på uddannelse og arbejdsliv positivt.

Efter at have belyst deltagernes beskæftigelses- og uddannelsesmæssige udvikling i det foregående afsnit ser vi her nærmere på deres motivation og oplevede udbytte af indsatsen. Først præsenteres en opgørelse af indsatsens medarbejderes vurdering af deltagernes motivation ved første og sidste møde. Dette giver et indblik i, hvordan deltagernes engagement og tilgang til forløbet har udviklet sig over tid. Dette er baseret på data fra indsatsen.

Dernæst belyses deltagernes egne vurderinger af indsatsens betydning for dem, herunder hvad de har fået ud af forløbet, og hvilken forskel de mener, det har gjort for deres job- og uddannelsesmuligheder. Disse analyser bygger på data fra spørgeskemaets anden runde, hvor deltagerne ved afslutningen af deres forløb blev inviteret til at vurdere deres oplevelser med indsatsen.

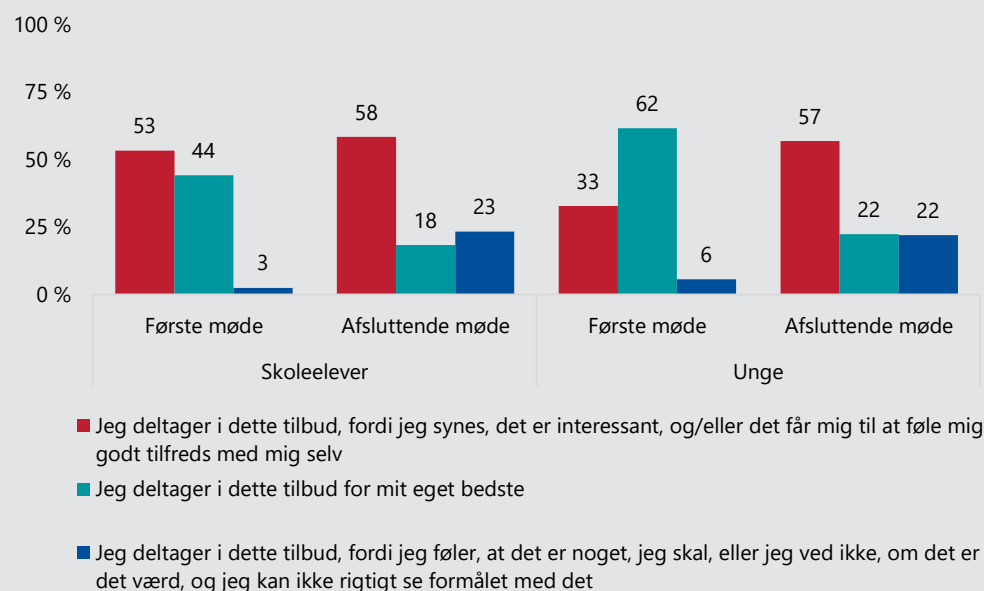
Ved at inddrage både medarbejdernes vurderinger og deltagernes egne svar får vi et mere nuanceret billede af indsatsens virkninger – ikke kun i form af objektive beskæftigelses- og uddannelsesstatistik (som i afsnit 4.1), men også i forhold til oplevet udbytte, motivation og personlig udvikling, der på et bredere plan kan sige noget om virkningen af indsatsen.

Deltagernes motivation, som opgjort i Figur 4.5, baserer sig på en registrering foretaget af indsatsens medarbejdere¹² og inddeles i tre overordnede kategorier. Den første gruppe deltager, fordi de finder indsatsen interessant, eller fordi den giver dem en følelse af tilfredshed. Dette afspejler en intrinsisk motivation, hvor de ser en personlig værdi i at deltage. Den anden gruppe deltager "for deres eget bedste", hvilket indikerer en mere ydre motiveret tilgang. De opfatter indsatsen som gavnlig, men ikke nødvendigvis som noget, de deltager i af lyst. Den sidste gruppe består af dem, der enten føler, de skal deltage, ikke ved, om det er det værd, eller ikke kan se formålet. Disse deltagere har en svagere tilknytning og har endnu ikke skabt en forbindelse mellem indsatsen og en personlig gevinst.

¹² Da flere forskellige konsulenter kan have været involveret i registreringen, er der en risiko for variation i vurderingsgrundlaget, hvilket kan påvirke sammenligneligheden af vurderingen fra første til afsluttende møde. Derudover kan medarbejderudskiftning gennem indsatsperioden have haft indflydelse på registreringspraksis og dermed på, hvordan motivation er blevet vurderet over tid.

Figur 4.5 Deltagermotivation ved første og afsluttende møde

Deltagere fordelt på medarbejderregistrering af deltagernes motivation ved første og afsluttende møde. Særsomt for skoleelever og unge. Procent.

Anm.: N (Skoleelever) = 120; N (unge) = 125. Observationsantallet er lavere for denne opgørelse end for de øvrige opgørelser på data fra indsatsens registrering grundet mangelfuld registrering eller igangværende forløb. Figuren opgør altså motivationen for alle, der har to motivationsobservationer. Af hensyn til diskretion er de to svarkategorier 'Fordi jeg føler, at det er noget, jeg skal' og 'Jeg ved ikke, om det er det værd, og jeg kan ikke rigtig se formålet med det' slået sammen.

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

Over halvdelen af skoleeleverne starter i indsatsen af egen interesse

Ved første møde angiver 53 % af skoleeleverne, at de deltager i fritidsjobindsatsen, fordi de finder det interessant, og/eller fordi det giver dem en følelse af tilfredshed. Blandt de unge uden for skolen er denne andel lavere, nemlig 33 %.

Omvendt angiver en stor del af de unge (61,6 %), at de deltager for deres eget bedste, mens denne begrundelse er mindre udbredt blandt skoleeleverne (44,2 %). Det kan tyde på, at skoleeleverne i højere grad ser indsatsen som en mulighed frem for en nødvendighed.

Kun en lille andel af både skoleelever (2,5 %) og unge (5,6 %) føler sig forpligtede til at deltage eller har svært ved at se værdien eller formålet med indsatsen ved første møde. Dette viser, at de fleste deltagere i udgangspunktet er motiverede for at være med.

Fra første til afsluttende møde bliver de unge mere motiverede for indsatsen

Deltagerne bliver generelt mere interesserede i indsatsen fra første til afsluttende møde, mens der også ses en stigning i andelen, der deltager, fordi de føler, at det er noget, de skal, eller som er i tvivl om formålet med indsatsen.

Den stigende interesse er særligt markant blandt de unge 16-18-årige. I denne gruppe stiger andelen, der deltager af interesse, fra 33 % ved første møde til 57 % ved det afsluttende møde (Figur 4.5). Samtidig stiger andelen, der deltager, fordi de føler, det er noget, de skal, eller er i tvivl om formålet, fra 6 % til 22 %.

Blandt skoleeleverne er stigningen i andelen, der deltager af interesse, mindre markant (fra 53 % til 58 %), men en tilsvarende stigning ses i andelen, der deltager, fordi de føler, det er nødvendigt, eller er i tvivl om formålet (fra 3 % til 23 %) (Figur 4.5).

Udviklingen viser, at motivation er en dynamisk størrelse. En del af deltagerne har en endnu større grad af indre motivation ved afslutningen end ved første møde, mens en mindre, men stadig betydelig andel er gået i den modsatte retning og nu deltager af pligt eller er usikker på formålet. Dette understreger behovet for at fastholde og styrke deltagernes motivation gennem hele indsatsforløbet.

De resterende tabeller og figurer i kapitlet bygger på deltagernes egne vurderinger af indsatsen, baseret på resultaterne fra det spørgeskema, som deltagerne blev inviteret til at besvare i forbindelse med afslutning af deres forløb. Bemærk, at nogle tabeller og figurer kun inkluderer besvarelser fra deltagere, der angiver at have opnået et job, hvilket fremgår af de tilhørende anmærkninger.

Deltagerne er overvejende positivt stemt over for deres nye job

Blandt dem, der har besvaret spørgeskemaet, og som har fået job, angiver langt størstedelen, at de synes godt eller meget godt om deres arbejde. Ingen tilkendegiver, at de ikke synes om deres job, og kun få vurderer det som nogenlunde. Skoleeleverne er lidt mere positivt stemte end de unge. Dette fremgår af Tabel 4.3, der viser, hvordan deltagere, der har besvaret spørgeskemaet og opnået job, vurderer deres beskæftigelse.

Dette billede bakkes op af opgørelserne i Tabel 4.4, der viser, at deltagerne generelt har positive oplevelser med deres job. Størstedelen føler sig værdsat som arbejdskraft (72 % af skoleeleverne og 84 % af de unge), og 76 % i begge grupper angiver at have et godt forhold til kollegaer. Kun få har overvejet at afbryde deres ansættelse (9 % af skoleeleverne og 16 % af de unge). Samlet set tyder resultaterne på, at de unge ikke blot kommer i job, men at de fleste også trives og oplever at blive inkluderet på arbejdspladsen.

Tabel 4.3 Skoleelever og unge, der har afsluttet indsatsen og opnået job/fritidsjob, fordelt på, hvad de synes om deres job/fritidsjob. Procent.

	Skoleelever	Unge
Jeg synes virkelig godt om det	59	45
Jeg synes godt om det	35	45
Jeg synes, det er nogenlunde	7	8
Jeg synes ikke rigtig om det	0	0
Ved ikke	0	2
I alt procent	100	100
I alt antal forløb	46	40

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Hvad synes du om dit job/fritidsjob?' Kun personer, der angiver at have opnået et job, har haft mulighed for at besvare dette spørgsmål. Tabellen summerer ikke til 100 % pga. afrunding.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 2).

Tabel 4.4 Skoleelever og unge, der har afsluttet indsatsen og opnået job/fritidsjob, fordelt på deres mening om deres job/fritidsjob. Andel, der er helt enig eller enig. Procent.

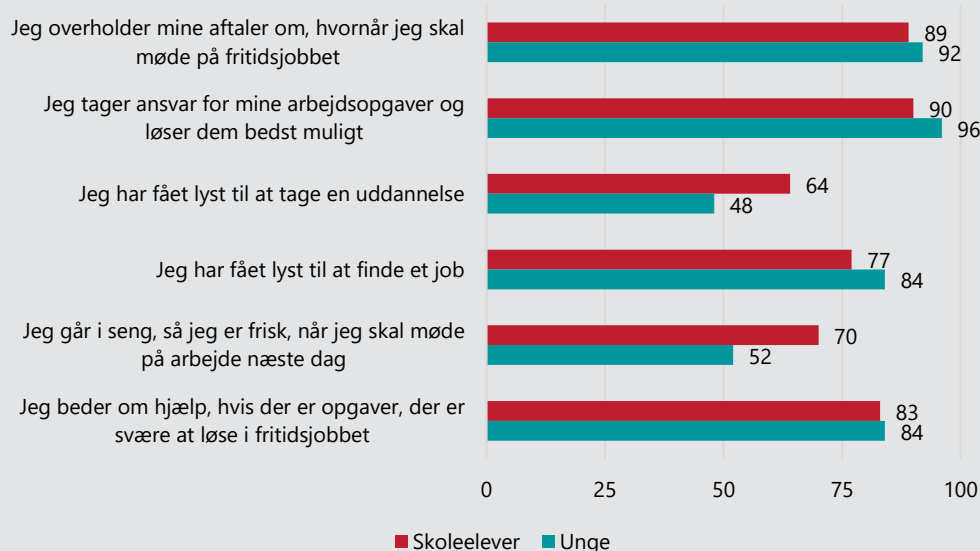
	Skoleelever	Unge
Jeg bliver betragtet som vigtig arbejdskraft	72	84
Mit forhold til de andre ansatte er for det meste godt	76	76
Jeg har på et tidspunkt, mens jeg har haft fritidsjobbet, været lige ved at afbryde	9	16
I alt antal forløb	46	40

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Hvor enig eller uenig er du i disse meninger om dit fritidsjob?' Tabellen er opgjort for andel, der er helt enig eller enig. Kun personer, der angiver at have opnået et job, har haft mulighed for at besvare dette spørgsmål.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 2).

Figur 4.6 Deltagernes vurderede udbytte af indsatsen

Andele af skoleelever og unge, der har afsluttet indsatsen, der er enige eller helt enige i udsagnet. Procent.

Anm.: N (skoleelever) = 64, N (unge) = 25. Spørgsmålsformulering: 'Hvor enig eller uenig er du i disse meninger om, at tilbuddet med fritidsjob har hjulpet dig med følgende.'. Spørgsmålene er besvaret på en 5-punkts skala med svarmulighederne: 'Helt enig', 'Enig', 'Neutral', 'Uenig' og 'Helt uenig'. Figuren viser andelen af deltagere, der har svaret 'Helt enig' eller 'Enig'. For de unge er der anvendt et filter, hvilket forklarer det lavere antal observationer. Kun de unge, der har opnået et fritidsjob, har besvaret dette spørgsmål.

Kilde: Egne beregninger på data fra Livsmestrings-survey (runde 2).

Deltagerne angiver at opnå kompetencer og motivation gennem indsatsen

Figur 4.6 viser, hvordan skoleelever og unge vurderer deres udbytte af indsatsen. Overordnet angiver deltagerne, at de har opnået vigtige arbejdsmæssige og personlige kompetencer, herunder at tage ansvar for deres arbejdsopgaver, overholde aftaler og bede om hjælp ved udfordringer.

Derudover skal det bemærkes, at en stor andel af både skoleelever og unge angiver, at indsatsen har givet dem lyst til at tage en uddannelse (48 % af skoleeleverne og 64 % af de unge) samt lyst til at finde et job (77 % af skoleeleverne og 84 % af de unge). Dette understøtter, at indsatsen ikke kun har bidraget til konkret beskæftigelse, men også har haft en positiv indvirkning på deltagernes fremtidsplaner.

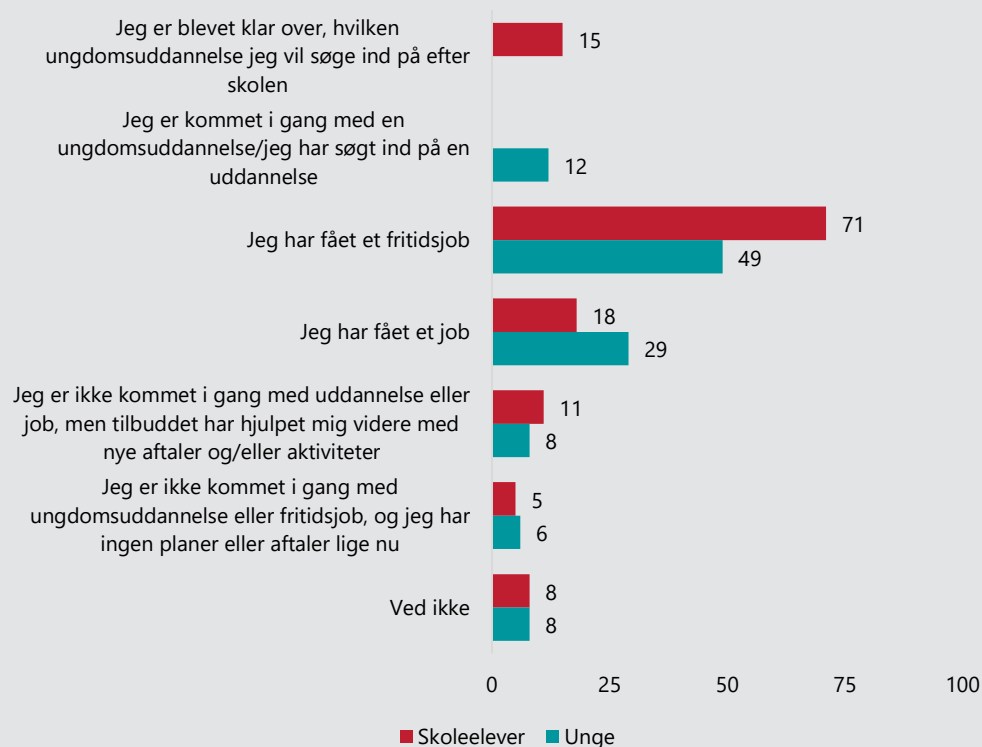
Dog bør resultaterne for de unge fortolkes med forsigtighed, da observationsantallet her er lavt (N = 25). Forskellen i antal skyldes, at kun de unge, der har opnået et fritidsjob, har besvaret spørgeskemaet, mens alle skoleeleverne i spørgerunden er

inkluderet. Dette betyder, at svarene for de unge ikke nødvendigvis er udtryk for hele målgruppen, men kun for dem, der har fået et job gennem indsatsen.

På trods af denne begrænsning peger resultaterne på, at mange deltagere oplever en styrket ansvarsfølelse, øget selvdisciplin og større motivation for job og uddannelse, hvilket indikerer, at indsatsen har haft en positiv indflydelse på deres arbejdsvaner.

Figur 4.7 Deltagernes vurdering af, hvilken forskel indsatsen har gjort for dem

Andel af respondenter, der har angivet udsagnet. Særsilt for skoleelever og unge 16-18-årige, der har afsluttet indsatsen. Procent.

Anm.: N (skoleelever) = 65, N (unge) = 51. 'Hvilken forskel har tilbuddet om fritidsjob gjort for dig?' De unge er ikke blevet stillet spørgsmålet om 'Jeg er blevet klar over, hvilken ungdomsuddannelse jeg vil søge ind på efter skolen', da grundskolen her er afsluttet for denne gruppe. For skoleeleverne har der været for få besvarelser til, at der af hensyn til diskretionering kan vises resultater for denne gruppe på spørgsmålet om 'Jeg er kommet i gang med en ungdomsuddannelse/jeg har søgt ind på en uddannelse'. Respondenterne har kunnet vælge at afkrydse flere valg.

Kilde: Egne beregninger på data fra Livsmestrings-survey (runde 2).

De fleste oplever, at indsatsen har gjort en positiv forskel for dem

Figur 4.7 viser, hvilken forskel indsatsen har gjort for deltagerne. Langt de fleste oplever et positivt udbytte, enten ved at have fået et job eller fritidsjob, søgt ind på en uddannelse eller ved at være blevet mere afklaret om deres uddannelsesvalg.

71 % af skoleeleverne og 49 % af de unge angiver, at de har fået et fritidsjob, mens 18 % af skoleeleverne og 29 % af de unge har fået et job. Derudover har 12 % af skoleeleverne søgt eller påbegyndt en uddannelse, mens 15 % er blevet mere afklaret om deres valg af ungdomsuddannelse.

En mindre andel har ikke opnået job eller uddannelse, men oplever alligevel, at indsatsen har hjulpet dem videre med nye aftaler eller aktiviteter (11 % af skoleeleverne og 8 % af de unge). Kun 5-6 % angiver, at de ikke har planer eller aftaler lige nu.

Det er vigtigt at bemærke, at andelen, der angiver at have fået et job eller fritidsjob, ikke direkte kan sammenlignes med de overordnede beskæftigelsestal fra tidligere analyser, da vi her ser på spørgeskemadata og ikke registerdata, og det på den måde ikke er de samme deltagere, der indgår i denne opgørelse.

4.3 Opsamling

Virkningsevalueringen i dette kapitel viser tendenser til, at indsatsen har haft en positiv virkning på deltagerne, både i form af tilknytning til arbejdsmarkedet, motivation for og oplevet udbytte af indsatsen.

Andelen af unge i beskæftigelse stiger markant fra før indsatsen og op til 9 måneder efter, og deres gennemsnitlige beskæftigelsesgrad øges ligeledes over tid. De unge har generelt en højere beskæftigelsesgrad end skoleeleverne, hvilket er forventeligt, da de må arbejde flere timer og i nogle tilfælde ikke er under uddannelse. De, der får job, formår i nogen grad at fastholde det også op til 9 måneder efter.

Ambitionen forud for indsatsstart var, at 80 % af skoleeleverne og 75 % af de unge skulle opnå fritidsjob. På et tidspunkt i perioden 1-9 måneder efter indsatsstart er 68 % af skoleeleverne og 69 % af de unge i job. De unge ligger dermed 6 procentpoint under måltallet, mens skoleeleverne er 12 procentpoint fra. Selvom måltallene ikke er helt opnået, viser resultaterne en betydelig stigning i beskæftigelse i forhold til før indsatsstart, hvilket indikerer, at indsatsen har haft en positiv virkning for deltagerne.

For de deltagere, der opnår et job efter indsatsstart, var måltallet, at 85 % stadig er i job efter 3 måneder og 75 % efter 6 måneder. 86 % af skoleeleverne, der fik job, er fortsat i beskæftigelse efter 3 måneder, hvilket ligeledes gælder for 76 % efter 6 måneder. For de unge er jobfastholdelsen lavere. 78 % af de unge, der fik job, er fortsat i beskæftigelse efter 3 måneder, hvilket ligeledes gælder for 63 % efter 6 måneder. Dette viser, at de unge i mindre grad fastholder deres beskæftigelse sammenlignet med skoleeleverne.

Selvom indsatsen primært har haft fokus på at bringe unge i job, viser resultaterne også en mindre stigning i andelen af unge, der er i gang med en ungdomsuddannelse 9 måneder efter indsatsstart. Dog er forskellen ikke markant, hvilket indikerer, at indsatsen i højere grad har en virkning på beskæftigelse end uddannelsesvalg. En stor del af de unge, der opnår beskæftigelse, er dog også i gang med en ungdomsuddannelse, hvilket tyder på, at fritidsjob og uddannelse ikke nødvendigvis udelukker hinanden. Samtidig er der fortsat en gruppe af unge, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse, hvilket kan skyldes, at de deltager i andre kommunale tilbud eller har private årsager til ikke at være i job eller uddannelse.

Deltagernes egne vurderinger af indsatsen understøtter det samlede positive billede. De fleste oplever, at de har fået et godt fritidsjob, som de trives i, og de vurderer, at indsatsen har hjulpet dem med at tage ansvar, overholde aftaler og styrke deres motivation for job og uddannelse. Resultaterne viser også, at mange deltagere får en øget forståelse af arbejdsmarkedet og føler sig bedre rustet til at tage næste skridt i deres arbejdsliv eller uddannelsesforløb.

Samlet set peger virkningsevalueringen på, at indsatsen har haft en positiv indvirkning på deltagernes beskæftigelse og i nogen grad uddannelse og når tæt på de opstillede måltal for andel i beskæftigelse og fastholdelse. Særligt gruppen af unge deltagere har haft en positiv udvikling, men der er stadig en andel, der ikke er i job eller uddannelse efter indsatsen, hvilket fortsat understreger behovet for en vedvarende indsats.

5 Forankring af indsatsen

Med budgetaftalen for 2024-2027 er fritidsjobindsatsen blevet forankret i kommunalt regi, hvilket betyder en udbredelse fra de oprindeligt udvalgte skoler til nu at omfatte alle skoler i kommunen (Esbjerg Kommune, 2023, 2025). Dog fastholdes et særligt fokus på unge fra udsatte områder. For at belyse, hvordan der er blevet arbejdet med forankring af indsatsen, og hvilke erfaringer man har gjort sig i overgangen fra projekt til kommunal ungeindsats, har vi interviewet projektlederen og en af fritidsjobkonsulenterne i indsatsen.

Tidlig forankring for at sikre kontinuitet i medarbejderstaben

For at mindske videnstab og sikre en smidig overgang til kommunal drift blev forankringsprocessen igangsat tidligt. Det blev skrevet ind i forankringsaftalen, at medarbejderne fra de igangværende fritidsjobindsatser skulle overgå til den kommunale indsats ved projektets afslutning, hvilket øgede jobsikkerheden og sikrede kontinuitet for medarbejderne.

Den tidlige overgang har været med til at understøtte, at erfaringer, netværk og samarbejder kunne bevares og videreføres i den kommunale indsats. Den tidlige beslutning vedrørende forankring betød desuden, at der blev lagt ekstra vægt på midtvejsevalueringen, da man havde brug for tidlig dokumentation af indsatsens resultater for at understøtte forankringsprocessen.

Udvalgte forsøgsskoler har skabt grundlag for udrulning i hele kommunen

Ved først at afprøve indsatsen på udvalgte skoler har man kunnet justere tilgange og identificere de mest effektive samarbejdsmodeller, før indsatsen blev rullet bredt ud. "Havde vi startet på alle skoler til at starte med, så havde det nok set lidt anderledes ud," forklarer det.

De tidlige erfaringer har ikke kun styrket indsatsen internt, men også gjort det lettere at få adgang til nye skoler. Når indsatsen allerede var afprøvet med gode resultater, har det været nemmere at overbevise flere skoler om værdien og skabe bredere opbakning til forankringen i hele kommunen.

Gradvis udrulning med fokus på, hvor der er behov

Med forankringen er det ambitionen, at indsatsen skal dække alle skoler i kommunen, men implementeres gradvist for at sikre, at ressourcerne bruges bedst muligt. Behovet vurderes løbende ud fra både andelen af udsatte elever og skolens

engagement i samarbejdet. "Vi skal være et tilbud til alle skoler, men vi skal også sikre, at vi er der, hvor det giver mest mening," forklares det.

Det er ikke kun andelen af udsatte elever, der er afgørende – også det samlede antal spiller en rolle. På store skoler kan der, trods en lav andel udsatte, stadig være flere unge, der har gavn af indsatsen, end på mindre skoler med en højere andel i socialt udsatte positioner. Derfor tilpasses indsatsen, så den bedst muligt matcher skolernes og elevernes behov.

Opbakning fra nøglemedarbejdere er afgørende

Erfaringen fra projektperioden viser, at indsatsen fungerer bedst på skoler, hvor vejledere og medarbejdere aktivt støtter den. På skoler med engagerede vejledere er det lettere at etablere indsatsen: "Har vi især en vejleder, der er fortaler, så banker de døren ind til skolelederen og lærerne for os. Det er den allerbedste indgangsvinkel," uddybes det.

Omvendt har det været sværere på skoler, hvor opbakningen har været mindre. Her har fritidsjobkonsulenterne skullet opsøge de unge på egen hånd, hvilket har gjort arbejdet mere vanskeligt. "Hvis vi er nogle steder, hvor man ikke er lige så positivt stemt, så skal de unge selv finde os, eller vi skal finde dem, og det er sværere, når der ikke er nogen til at pege og hjælpe dem over," forklares det.

Fra ledelsesmæssig velvilje til opbakning fra vejledere og lærere

Selvom indsatsen kræver opbakning fra skoleledelsen, er det i praksis hos vejledere og lærere, at den skal vinde fodfæste for at nå eleverne. Oprindeligt blev der indgået aftaler med skolechefer og skoleledere, men medarbejderudskiftninger betød, at indsatsen flere steder blev opfattet som noget, skolerne var blevet pålagt.

Erfaringen har vist, at en vellykket indsats kræver mere end ledelsesmæssig opbakning – der skal også etableres ejerskab hos de medarbejdere, der arbejder direkte med eleverne. "Kan vi få medarbejderne med, kan de se mening med, at vi er der, så er det meget nemmere at være der," forklares det.

Havde vi vidst fra start, at det var vejlederindgangen, der var den gyldne vej i Esbjerg, så kunne vi have sparet os for mange bekymringer.

Projektleder af fritidsjobindsatsen
'Energi til mere'

Ved at inddrage vejledere og andre nøglepersoner, der har daglig kontakt med eleverne, er det blevet lettere at skabe engagement og et velfungerende samarbejde. "Det er vigtigt at have direktionen med, men det at have medarbejderne med, dem vi skal gå sammen med i den daglige drift, det betyder altså ufatteligt meget, at de også kan se meningen med det," understreges det.

7. klasse-elever er også velkomne

Med den kommunale forankring er indsatsen fortsat primært målrettet elever i 8. og 9. klasse, men der er åbnet mulighed for også at inkludere motiverede elever fra 7. klasse. "Officielt er fokus på 8. og 9. klasse, men vi vil gerne tage 7. klasse-elever ind, hvis der er nogen, som er motiverede for indsatsen," forklares det.

Indsatsen udfører dog ikke opsøgende arbejde blandt 7. klasse-elever, men tilbyder oplæg i de yngre klassetrin, hvis skolerne efterspørger det. En strategi har været at holde oplæg for 7. klasserne sidst på skoleåret for at gøre dem opmærksomme på indsatsen, når de overgår til 8. klasse. "Vi går ikke ind i klasserne fra starten af skoleåret, men hvis der er nogle lærere, der har fokus på det her, så går vi gerne ind og holder et oplæg, hvis vi bliver inviteret til det," forklares det.

Individuelle samtaler styrker kontakten

En vigtig erfaring fra indsatsen er, at 1:1-samtaler med eleverne i forbindelse med oplæg gør det lettere for dem at opsøge indsatsen senere. Tidligere var oplæggene primært informative, men nu taler fritidsjobkonsulenterne med hver elev efter oplægget for at afklare deres behov. "Når vi har lavet oplæggene, så taler vi med hver elev enkeltvis. Vi spørger dem, om de har et fritidsjob, om de gerne vil have hjælp fra os, og om de vil have hjælp senere hen," forklares det.

Denne personlige kontakt sænker barrieren for at opsøge indsatsen senere: "Når de først har set, at vi ikke er så farlige, så er det meget nemmere for dem at komme til os igen." Erfaringen viser, at en opsøgende og personlig tilgang gør indsatsen mere effektiv og sikrer en større rekruttering.

Fra udvikling til drift

Med indsatsens overgang til kommunal forankring er en væsentlig ændring, at de faste styregruppemøder fra projektperioden ikke længere afholdes. Tidligere gav disse møder en værdifuld mulighed for at involvere centrale aktører og skabe dialog om indsatsens resultater og udfordringer. "I styregruppen havde vi adgang til nogle aktører, hvor det var lidt nemmere at prikke til dem, når de alligevel kom forbi, de kunne se tallene og høre, hvad vi slås med," forklares det.

Det er endnu ikke afklaret, hvordan denne funktion kan erstattes i den kommunale organisering, men der er et behov for at fastholde en tæt kontakt til nøglepersoner, der kan understøtte indsatsen.

Samtidig er fokus skiftet fra udvikling til drift. Tidligere blev der løbende afprøvet nye tilgange, mens arbejdet nu handler om at fastholde og forankre de metoder, der har vist sig at fungere bedst. "Vi drifter måske lidt mere, end vi har gjort. Det er en anden fase, hvor vi måske ikke udvikler så meget mere. Nu er der fokus på at drifte og implementere de erfaringer, vi har gjort os," forklares det. Indsatsen evalueres dog fortsat løbende, så den kan tilpasses og justeres efter behov.

En anden konsekvens af overgangen fra projekt til kommunal drift er ændrede økonomiske rammer. Hvor fondsmidler gav mulighed for at eksperimentere og udvikle nye aktiviteter, dækker kommunale midler primært løn til medarbejderne. Det har gjort det vanskeligere at finde finansiering til ekstra aktiviteter såsom fritidsjobmesser.

Vedligeholdelse af virksomhedssamarbejder og udfordringer med kommunale fritidsjob

En vigtig del af indsatsen har været at opbygge og vedligeholde et netværk af virksomheder, der tilbyder fritidsjob til de unge. I projektperioden var der stor interesse fra virksomhederne, men i løbet af indsatsen har nogle af virksomhederne opnået de medarbejdere, de har brug for. "Nogle af dem, som vi har haft et rigtig godt samarbejde med, er begyndt at sige fra, fordi de faktisk har de medarbejdere, som de skal bruge," forklares det.

Det betyder, at indsatsen må arbejde mere aktivt for at fastholde virksomhedernes engagement. Der er en udfordring i at vedligeholde relationerne, når virksomhederne ikke længere oplever samme rekrutteringsbehov. Dette gør det nødvendigt løbende at identificere nye virksomheder, samtidig med at samarbejdet med de eksisterende kontakter styrkes.

Samtidig er der en ambition om at øge antallet af kommunale fritidsjob, men her møder indsatsen særlige udfordringer. Udfordringer med overenskomster, der ikke er indrettet til aldersgruppen, kræver lokalaftaler, hvilket gør det vanskeligt at oprette stillinger i kommunale institutioner såsom dagtilbud og plejehjem. "Hvis vi ansætter en på 13-14 år, der ikke er dækket af overenskomsten, skal der laves en lokalaftale, og det lykkes ikke rigtig endnu," nævnes det. Derudover er der overvejelser om, hvorvidt disse ansættelser kan komme i konflikt med fleksjobbere eller andre ansatte i kommunen.

At styrke de kommunale jobmuligheder kræver derfor et tættere samarbejde på tværs af forvaltninger og en afklaring af de juridiske og organisatoriske rammer, så flere unge kan få adgang til fritidsjob i kommunen.

> Dokumentation

6 Data og metode

6.1 Data

En oversigt over de forskellige typer af data, der er anvendt til rapportens analyser, fremgår af Boks 6.1. Dataene er nærmere beskrevet i de efterfølgende afsnit.

Boks 6.1 Slutevalueringens datagrundlag

- Indsatsens registrering af forløb og deltagernes motivation
- Registerdata fra Danmarks Statistik om deltagernes og en population af jævnaldrendes baggrundskaraktistika
- Udtræk af registerdata om beskæftigelse og uddannelse fra Esbjerg Kommune
- Spørgeskemadata (Livsmestrings-survey) fra deltagere ved opstart (runde 1) og afslutning af forløb (runde 2)
- Interview med projektleder og -medarbejder om forankring af indsatsen i kommunalt regi.

6.1.1 Indsatsens registrering af deltagere

Indsatsens medarbejdere har registreret deltagere og forløb i indsatsens aktiviteter. I denne rapport anvender vi de oplysninger og registreringer, der knytter sig til deltagere, der har modtaget den håndholdte indsats.

Tabel 6.1 **Antal forløb og deltagere i indsatsens periode fra oktober 2020 til og med august 2024.**

	Antal forløb	Antal deltagere
Indsats til skoleelever	197	180
Indsats til unge 16-18-årige	169	157
I alt	366	331

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

I indsatsens periode med start i oktober 2020 og til og med udgangen af august 2024 har der været 366 individuelle forløb, fordelt på 197 forløb for skoleelever og 169 forløb for unge (Tabel 6.1).

Der kan være visse deltagere, der har modtaget flere forløb. De betragtes som en enkelt deltager, hvis forløbene er inden for samme målgruppe. Til gengæld ser vi samme person, der har fået indsats i begge målgrupper, som to deltagere.

På den måde dækker de 366 forløb over 331 deltagere: 180 skoleelever og 157 unge har deltaget i indsatsen, hvor 6 unge både har deltaget som skoleelev og senere som ung. 17 skoleelever har to forløb, heraf har 6 et forløb som skoleelev og et som ung. Blandt de unge er der yderligere 12 unge, der har to forløb. Dette forklarer forskellen mellem antallet af deltagere og forløb for hver af de to målgrupper.

Når vi behandler materialet fra indsatsen og kommunen, taler vi om forløb og deltagere. Derudover kan der være tale om forløb, der er afsluttet, eller som har ført til job.

For visse opgørelser er observationsantallet mindre end antallet af forløb eller deltagere for den pågældende gruppe grundet manglende registrering af den pågældende oplysning i det datamateriale, vi har fået udleveret.

For den håndholdte indsats har medarbejderne mere detaljeret registreret deltagerne foruden forskellige oplysninger om forløb, henvisning, ressourcepersoner, afbrydelse og type af job. I Tabel 6.2 fremgår antallet af forløb med tilhørende oplysning.

Ud over det har indsatsen også registreret vurderinger af den enkelte deltagers motivation ved første og ved afsluttende møde, hvilket er blevet registreret for 120 af skoleeleverne og 125 af de unge (Figur 4.5).

Tabel 6.2 **Oversigt over forløb og deres tilknyttede oplysninger**

	Skoleelever	Unge
Oplysninger om henvisning	197	169
Oplysninger om ressourcepersoner	197	169
Oplysninger om afslutningsårsag*	155	133
Oplysninger om arbejdssted*	137	128
I alt antal forløb	197	169

Note: * Manglende oplysning kan desuden skyldes igangværende forløb.

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

6.1.2 Registerdata

Fra Danmarks Statistiks register anvender vi følgende oplysninger:

- a. Køn, alder, herkomst, familietype og bopæl
- b. Foranstaltninger og anbringelser
- c. Forældrenes uddannelse og beskæftigelse
- d. Disponibel familieindkomst (ækvivaleret)
- e. Aflagt folkeskolens afgangsprøve og karaktergennemsnit

Fra et udtræk fra Esbjerg Kommunes registre anvender vi følgende oplysninger:

- f. Deltagernes månedlige beskæftigelsesgrad
- g. Indskrivning på ungdomsuddannelse

Oplysningerne nævnt under punkt a-e anvender vi til at karakterisere deltagerne i projektet: karakteristika ved deltagerne selv som fx køn, alder og herkomst, om de har modtaget forebyggende foranstaltninger eller været anbragt uden for hjemmet, og karakteristika ved deres forældre og familie. Vi anvender oplysninger for året 2022 til at karakterisere deltagerne. Dog er oplysningerne under punkt b målt over barnets/den unges livsforløb frem til og med 2022. Oplysninger om bopæl er koblet op på oplysninger om almene og udsatte boligområder, der stammer fra Landsbyggefonden. For de deltagere, som vi har registeroplysninger for, er året for indsatsstart 2020 for 3 %, 2021 for 12 %, 2022 for 26 %, 2023 for 43 % og 2024 for 16 %.

Oplysninger nævnt under punkt f-g om deltagernes beskæftigelse og indskrivning på ungdomsuddannelse anvender vi til at beskrive deltagernes beskæftigelse og

uddannelse før og efter start i indsatsen. Vi har oplysninger om den månedlige beskæftigelsesgrad og igangværende ungdomsuddannelse til og med maj 2024.¹³

I det følgende har vi kort beskrevet nogle af de kategoriseringer/definitioner, vi anvender i registeranalyserne.

Herkomst

Vi deler befolkningen op efter herkomst og oprindelsesland, hvor herkomst beskriver, om personen er indvandrer, er efterkommer eller har dansk oprindelse. Vi deler deltagerne op i tre grupper:

- Personer med dansk oprindelse
- Personer, der er indvandrer eller efterkommer og har oprindelse i et ikke-MENAPT-land
- Personer, der er indvandrer eller efterkommer og har oprindelse i et MENAPT-land. MENAPT-lande omfatter Syrien, Kuwait, Libyen, Saudi-Arabien, Libanon, Somalia, Irak, Qatar, Sudan, Bahrain, Djibouti, Jordan, Algeriet, Forenede Arabiske Emirater, Tunesien, Egypten, Marokko, Iran, Yemen, Mauretanien, Oman, Afghanistan, Palæstina, Gaza, Vestbredden, Østjerusalem, Pakistan og Tyrkiet.

Anvendt familiebegreb

I opgørelserne af deltagernes familietype og forælder-karakteristika anvender vi Danmarks Statistiks e-familiebegreb (Danmarks Statistik, 2012a). Ifølge definitionen af en e-familie består en familie af en eller flere personer, der bor på den samme adresse og har visse indbyrdes relationer. En familie kan bestå af en enlig eller af et par med eller uden hjemmeboende børn under 25 år. Anvendelsen af e-familiebegrebet indebærer fx, at to personer, der er gift, kun er en del af den samme familie, hvis de bor på samme adresse, mens de er en del af to forskellige familier, hvis de bor på hver sin adresse. Også kun de børn, der bor på samme adresse som forælderen, er en del af forælderen's familie. For et barn, som fx bor sammen med sin biologiske mor og morens ægtefælle, som ikke er barnets biologiske far, vil både moren og morens ægtefælle blive opfattet som forældre til barnet. Det vil sige, at når vi baserer analyserne på e-familiebegrebet og inddrager forældrenes socioøkonomiske karakteristika, er det ikke nødvendigvis de biologiske forældres karakteristika, vi anvender, men "sambo-forældrenes" karakteristika.

¹³ Oplysninger om beskæftigelsesgrad er baseret på DREAM-databasen.

Foranstaltninger og anbringelser

Vi anvender oplysninger om forebyggende foranstaltninger og anbringelser uden for hjemmet målt over barnet/den unges livsforløb frem til og med 2022. Vi har inkluderet familierettede forebyggende foranstaltninger i opgørelserne.

Forældrenes uddannelse og beskæftigelsessituation

Vi anvender oplysninger om forældrenes beskæftigelse målt over 2022, mens oplysninger om fuldført og igangværende uddannelse er målt omkring 1. oktober i 2022. Bemærk, at der for nogle af forældrene er manglende uddannelsesoplysninger. Det hænger blandt andet sammen med, at der ikke er oplysninger om medbragt uddannelse for alle indvandrere. Forældre defineres som værende en del af restgruppen, hvis den pågældende har grundskole eller ukendt uddannelse som højeste fuldførte og hverken er i beskæftigelse eller studerende i 2022.

Relativ fattigdom

Oplysninger om indkomst anvender vi til at beregne, om deltagerens familie kan betegnes som relativt fattig. Vi anvender her OECD's fattigdomsmål, hvor en person anses for at være fattig, hvis den pågældendes familie har en ækvivaleret disponibel familieindkomst under 50 % af medianen. Beregningen af fattigdomsraten er nærmere beskrevet i Boks 6.2.

Boks 6.2 Definition af relativ fattigdom

En person anses for at være fattig, hvis den pågældende har en ækvivaleret disponibel indkomst under 50 % af medianen.

Medianindkomst. Medianen er det indkomstniveau, der deler befolkningen i to lige store grupper. Der er altså lige mange, der ligger over som under medianen.

Ækvivaleret disponibel indkomst. Den disponible indkomst udregnes som indkomst efter skat og ækvivaleres for at tage højde for størrelsen af familien. Det vil sige, at der tages udgangspunkt i hele familiens indkomst. Vi anvender her OECD's modificerede skala til beregning af ækvivaleret indkomst. Det indebærer, at den første voksne har vægten 1, den anden voksne og børn over 14 år har vægten 0,5, og børn til og med 14 år har vægten 0,3 (Danmarks Statistik, 2012b). Dette betyder, at hvert medlem i familien får den samme ækvivalerede indkomst, der afhænger af familiens samlede indkomst og familiens sammensætning. Idéen bag at anvende ækvivaleret indkomst er, at jo større familien er, jo flere er der til at deles om familiens boligudgifter og varige forbrugsgoder, og det er muligt at købe meget mad ind ad gangen, hvilket er billigere end småindkøb.

Almene og udsatte boligområder

Vi definerer her en bolig som almen, hvis den er en del af en almen boligafdeling, og som udsat boligområde, hvis boligen er beliggende i en almenboligafdeling, som var en del af en boligsocial helhedsplan i Esbjerg, som var finansieret af 2015-2018-midlerne.

Aflagt folkeskolens 9. klasses afgangsprøve og karaktergennemsnit

For gruppen af unge definerer vi, at de har aflagt folkeskolens afgangseksamen, hvis de har aflagt prøve i alle bundne og udtrukne prøvfag i 9. klasse. Karaktergennemsnittene udregnes for disse aflagte prøver, hvor delprøverne i dansk og matematik vægter forskelligt.¹⁴

Beskæftigelsesgrad

Beskæftigelsesgrad er en kontinuert variabel, der har værdien 0, hvis personen ingen løntimer har haft den pågældende måned, og 1, hvis personen har haft et antal løntimer, der svarer til fuldtidsarbejde gennem hele måneden. Vi har konverteret graden til timer, hvorfor beskæftigelsesgraden er ganget med 160,33.

Deltagere uden registreret beskæftigelsesgrad antages at have en beskæftigelsesgrad på 0, da de først fremgår af data ved første lønudbetaling. En undtagelse er få deltagere fra Fanø Kommune, som ikke indgår i opgørelsen. Dette metodevalg er i overensstemmelse med den tilgang, der blev anvendt i midtvejsevalueringen.¹⁵

6.1.3 Spørgeskemadata (Livsmestrings-survey)

Som en del af datagrundlaget for evalueringen har vi gennemført et spørgeskema blandt deltagerne i indsatsen for at kunne sige noget om deltagernes situation, livsmestring, forventninger og oplevelser med indsatsen. Spørgeskemaet blev distribueret elektronisk ved hjælp af fritidsjobkonsulenterne, der har videregivet link til spørgeskemaet ved opstart og afslutning i indsatsen. To udgaver af spørgeskemaet er blevet gennemført – én ved opstart (runde 1) og én efter deltagelse i projektet (runde 2).

¹⁴ Delprøverne i dansk retskrivning og læsning vægtes med 25 %, mens prøven i skriftlig fremstilling vægter 50 %. I matematik vægter prøverne med og uden hjælpemidler begge 50 %.

¹⁵ Det skal her bemærkes, at andelen med manglende beskæftigelsesdata er mindre i slutevalueringen end i midtvejsevalueringen, hvor et større antal deltagere indgik i opgørelserne med en beskæftigelsesgrad på 0 grundet manglende data.

Der er fire temaer i spørgeskemaets runde 1:

- Skolegang og uddannelse
- Forventninger til indsatsen
- Fritidsliv og fællesskab
- Livstilfredshed.

Spørgeskemaets runde 2 fokuserede på:

- Erfaringer med indsatsen og selvoplevet udbytte
- Livstilfredshed.

Tabel 6.3 Antal besvarelser

	Skoleelever	Unge 16-18-årige
Antal registrerede deltagere i indsatsen (antal inviterede)	180	151
Antal besvarelser af første runde	95 (53 %)	81 (54 %)
Antal besvarelser af anden runde	65 (36 %)	51 (34 %)
Heraf besvaret begge runder	49 (27 %)	34 (23 %)

Kilde: Egne beregninger på data fra Livsmestrings-survey (runde 1 og 2).

Der har været mulighed for at springe spørgsmål over, hvilket betyder, at der ikke nødvendigvis er besvarelser på alle spørgsmål fra alle respondenter. Derudover er visse spørgsmål kun stillet til den ene af de to målgrupper, og andre spørgsmål har haft filtre, hvilket fx har gjort sig gældende i spørgsmål, der relaterer sig til vurdering af opnået job. De fleste opgørelser baserer sig dog på de samlede antal besvarelser i henhold til Tabel 6.3. Af hensyn til diskretionering er observationer mindre end 3 lagt sammen med andre celler.

6.1.4 Kvalitative data

Det kvalitative materiale, der anvendes i kapitel 5, består af et interview med projektlederen og en fritidsjobkonsulent. Formålet med interviewet var at belyse overgangen fra en fondsfinansieret indsats til kommunal forankring. Interviewet blev gennemført i februar 2025 og giver indsigt i de erfaringer og overvejelser, der har præget denne proces.

Samtalen berørte en række centrale temaer, herunder de organisatoriske ændringer, der fulgte med forankringen, samt hvordan indsatsen er blevet integreret i kommunens beskæftigelsesindsats for unge. Derudover blev der drøftet erfaringer med at sikre en smidig overgang, særligt betydningen af medarbejderkontinuitet, samarbejdet med skoler og virksomheder samt de økonomiske og strukturelle rammer for indsatsens videreførelse.

Interviewet varede cirka én time og blev gennemført som et semi-struktureret interview. Dette format gav mulighed for både at afdække de forberedte temaer og for at stille opfølgende spørgsmål, når det var relevant. Deltagerne havde dermed frihed til at uddybe deres perspektiver, samtidig med at samtalen sikrede en systematisk gennemgang af de væsentligste aspekter af forankringen.

6.2 Metodiske valg og forbehold

Analyserne er rent beskrivende og kan ikke måle direkte effekter ved indsatsen, men snarere tegne et billede af deltagernes oplevelser og omstændigheder med henblik på at kunne skitsere de overordnede konturer af indsatsens potentielle virkninger. Evalueringen bygger på en kombination af kvantitative og kvalitative data. De kvantitative analyser er baseret på indsatsens egne registreringer, kommunale data, registerdata fra Danmarks Statistik og spørgeskemabesvarelser fra deltagerne. I de analyser, hvor deltagerne sammenlignes med en gruppe jævnaldrende, indgår desuden data for denne population. Den kvalitative del af evalueringen består af interview med projektlederen og en fritidsjobkonsulent. Datagrundlaget er nærmere beskrevet i afsnit 6.1.

Analyserne er begrænset til at kunne sige noget om deltagerkredsen i den håndholdte indsats, hvoraf et udsnit af deltagerne har besvaret spørgeskemaet. Det samlede datagrundlag for evalueringen er karakteriseret af forholdsvis få observationer, hvilket særligt angår spørgeskemadataene. Fordelingerne og gennemsnittene kan derfor være følsomme over for enkelte svar, og det er vigtigt at være påpasselig med at tolke små forskelle. Desuden kan der være skævheder i, hvem der har besvaret spørgeskemaet, hvilket vi udfolder i afsnit 6.2.3. På trods af disse begrænsninger kan spørgeskemadataene bidrage til at identificere tendenser og give værdifuld indsigt i de unges situation og oplevelser med indsatsen.

6.2.1 Indsatsens registrering af forløb og deltagere

Dataudtrækket fra Esbjerg Kommune og indsatsen omfatter registreringer af forløb snarere end unikke deltagere. Det betyder, at enkelte personer kan have

gennemført flere forløb – enten inden for samme målgruppe eller på tværs af begge målgrupper. Dette har dog kun betydning i analyser, hvor der tages udgangspunkt i forløb frem for personer. Flertallet af deltagerne har kun haft ét forløb, og opgørelserne i de centrale kapitler om deltagerkarakteristik og beskæftigelsesudvikling er baseret på unikke personer. Dermed sikres det, at ingen deltagere vægter mere end andre, blot fordi de har haft flere forløb.

Endelig er der variable om afslutningsårsag og arbejdssted, hvor der forekommer manglende oplysninger. Disse er dokumenteret i dataafsnittet, hvor omfanget af manglende data er beskrevet. Dette betyder, at andelen af forløb, der er ført til job, ikke bør tolkes som et direkte udtryk for indsatsens virkning, da opgørelsen sker på forløbsniveau og ikke deltagniveau. Samme deltager kan have haft flere forløb, hvilket kan påvirke fordelingen. Desuden er der for en del afsluttede forløb enten ikke registreret en afslutningsårsag eller et arbejdssted, hvilket begrænser muligheden for at vurdere beskæftigelseseffekten alene ud fra indsatsens egne registreringer. Af denne grund foretages virkningsevalueringen primært på baggrund af registerdata, der giver et mere dækkende billede af deltagernes beskæftigelsesudvikling over tid.

6.2.2 Karakteristik af deltagerne og sammenligning med jævnaldrende

I analysen sammenlignes deltagerne med en population af jævnaldrende for at vurdere, hvordan de adskiller sig på en række demografiske og socioøkonomiske faktorer. For skoleeleverne anvendes en sammenligningsgruppe af 13-15-årige, mens de unge sammenlignes med 16-18-årige. Der er dog deltagere, der falder uden for disse afgrænsninger. Fx er nogle deltagere i gruppen af skoleelever 16 år og hører dermed teknisk set under aldersgruppen for gruppen af unge, mens enkelte af de unge er 15 år – og derfor teknisk set hører til skoleelevgruppen – eller er over 18 år. Der er således søgt en balance mellem at definere en sammenligningsgruppe, der er så præcis som muligt i forhold til målgruppen, samtidig med at gruppen af jævnaldrende ikke bliver unødigt bred og dermed mindre sammenlignelig.

De karakteristika, vi anvender til at beskrive deltagergruppen, er udvalgt for at belyse faktorer, der kan have betydning for de unges beskæftigelsesmuligheder og sociale udsathed. Det er dog vigtigt at understrege, at de ikke nødvendigvis udgør en fuldstændig beskrivelse af udsathed, og at andre faktorer også kan spille en rolle.

6.2.3 Spørgeskemaets repræsentativitet og to runder

Der kan være skævheder i, hvem der besvarer spørgeskemaet. Det er fx muligt, at unge med tættere kontakt til indsatsen – og dermed større støttebehov – er overrepræsenterede, mens de, der hurtigt har opnået fritidsjob og haft mindre behov for

støtte, i højere grad har undladt at svare. Dette kan påvirke fortolkningen af resultaterne.

En sammenligning mellem respondenter af spørgeskemaet og den samlede deltagergruppe viser dog, at de to grupper ligner hinanden på flere centrale baggrundsvariable som køn, boform og forældres beskæftigelse. Dette indikerer, at spørgeskemaets resultater sandsynligvis giver et repræsentativt billede af indsatsens deltagere. Samtidig er svarprocenten relativt høj i første runde af spørgeskemaet (53-54 %), hvilket øger sandsynligheden for, at dataene afspejler den samlede målgruppe. Til gengæld er svarprocenten lavere i anden runde (34-36 %), hvilket betyder, at resultater fra denne del af evalueringen bør tolkes med større forsigtighed.

Kun 23-27 % af alle deltagere har besvaret begge runder af spørgeskemaet, hvilket gør det vanskeligt at drage generelle konklusioner om udviklingen over tid, hvorfor denne type analyse er udeladt af evalueringen.

Spørgeskemadataene giver dog et unikt indblik i deltagernes oplevelser med indsatsen og deres livsmestring. De bør dog ikke forstås som en præcis måling af indsatsens effekt, men snarere som en indikator for overordnede tendenser i, hvilke oplevelser og udbytte deltagerne selv forbinder med deres forløb.

6.2.4 Virkningsevaluering

Virkningsevalueringen beskriver udviklingen i beskæftigelse for deltagerne

Da indsatsen ikke er tilrettelagt med en kontrolgruppe eller tilfældig udvælgelse, er det ikke muligt at isolere dens effekt fra andre faktorer, der kan have påvirket deltagernes beskæftigelse. Virkningsevalueringen beskriver derfor blandt andet tendenser i andelen af deltagere i job og deres gennemsnitlige beskæftigelsesgrad før og efter indsatsen.

Selvom det ikke kan afgøres, om udviklingen i deltagernes beskæftigelse alene skyldes indsatsen, tyder den markante fremgang under indsatsperioden på en positiv virkning. Udviklingen ses på tværs af begge målgrupper og særligt blandt unge, der i udgangspunktet stod uden job og uddannelse, hvilket gør fremgangen bemærkelsesværdig.

Afgrænsning af deltagere til opgørelser over udvikling i beskæftigelse

For at sikre et tilstrækkeligt datagrundlag afgrænses virkningsevalueringens Figur 4.2 og Figur 4.3 til deltagere, der har afsluttet deres sidste forløb senest i september 2023. Dette giver mulighed for at følge dem i op til 9 måneder efter indsatsstart, da

vores beskæftigelsesdata dækker til maj 2024. Hen mod slutningen af indsatsperioden falder aktiviteten, hvilket betyder, at der er færre potentielle forløb, der frasorteres som følge af vores afgrænsning. Alligevel frasorteres en større andel af forløbene blandt de unge, da deres forløb både er længere i gennemsnit og har mere aktivitet hen mod slutningen af indsatsen. Afgrænsningen søger mod at sikre en balance mellem at inkludere flest mulige deltagere og samtidig kunne analysere deres udvikling over en meningsfuld periode. Antallet af deltagere, der falder inden for denne afgrænsning, ses i Tabel 6.4.

Tabel 6.4 Antal deltagere, der falder inden for afgrænsningen til analyserne i virkningsevalueringen

	Skoleelever	Unge
Antal deltagere	180	157
Antal deltagere med afsluttet forløb og indsatsstart før september 2023 (9 måneder inden maj 2024)	146	95

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

De afsluttede forløb varer i gennemsnit 134 dage (4,5 måneder) (ikke vist i tabel), og 11 % af de afsluttede forløb varer mere end 270 dage (9 måneder) (Tabel 2.7). Det betyder, at nogle forløb i afgrænsningen ikke måles efter deres afslutning, da deres varighed overstiger den maksimale opfølgingsperiode. Denne tilgang sikrer dog, at vi kan følge den løbende udvikling i beskæftigelsen frem for kun at opgøre resultaterne ved indsatsophør. Det giver et mere dynamisk billede af indsatsens mulige virkninger og reducerer afhængigheden af indsatsens egne registreringer af forløbsafslutning. Analysen kan dog være en smule overestimeret, da de længste forløb – der vurderes til oftere at være deltagere i mere komplekse situationer – ikke i samme omfang som de kortere forløb indgår i opgørelsen. En opgørelse af andelen i beskæftigelse i måneden for indsatsophør viser da også en lidt lavere andel i beskæftigelse end det, vi finder 9 måneder efter indsatsstart i virkningsevalueringen, hvilket kan indikere, at nogle af deltagerne først opnår beskæftigelse efter en periode efter indsatsophør.

Gennemsnitlig beskæftigelsesgrad

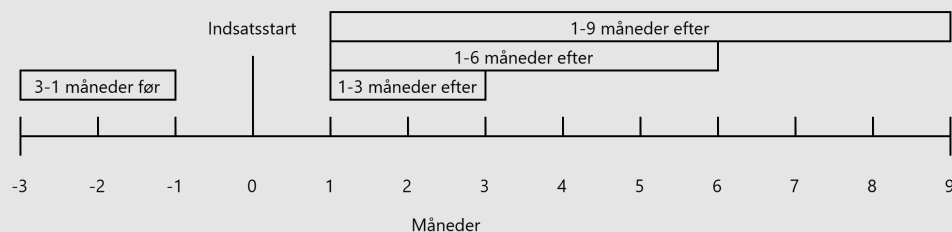
For at få et stabilt mål for deltagernes beskæftigelse er beskæftigelsesgraden opgjort som et gennemsnit over 3 måneder for hvert måletidspunkt. Unge har ofte sporadiske og kortvarige ansættelser, og ved at beregne et gennemsnit over en længere periode mindskes risikoen for at overse kortere ansættelser. Dette sikrer et mere retvisende billede af deltagernes samlede beskæftigelse.

De fire måletidspunkter dækker følgende perioder:

- 3-1 måneder før: perioden fra 3 måneder før indsatsstart til 1 måned før indsatsstart
- 1-3 måneder efter: perioden fra 1 måned efter indsatsstart til 3 måneder efter indsatsstart
- 1-6 måneder efter: perioden fra 1 måned efter indsatsstart til 6 måneder efter indsatsstart
- 1-9 måneder efter: perioden fra 1 måned efter indsatsstart til 9 måneder efter indsatsstart.

Denne opgørelsesmetode skal give et mere dækkende billede af udviklingen i deltagerne beskæftigelse over tid.

Figur 6.1 Tidslinje over de fire perioder for opgørelse af gennemsnitlig beskæftigelsesgrad

Opgørelse over fastholdelse i job

Opgørelsen i Figur 4.4 over jobfastholdelse fokuserer på en afgrænset gruppe af deltagere sammenlignet med analysen af beskæftigelsesudvikling (Figur 4.2 og Figur 4.3). Her undersøges kun dem, der har opnået beskæftigelse efter indsatsstart, og som kan følges i mindst 9 måneder i beskæftigelsesdata. Det betyder, at deltagerne skal have fået job senest i september 2023, da de seneste tilgængelige beskæftigelsesdata dækker til maj 2024.

Denne afgrænsning gør det muligt at analysere, hvor mange der fastholder beskæftigelse over tid, men indebærer på samme måde som analysen af andele i beskæftigelse, at analysen kun omfatter en del af de samlede deltagere. Der ses udelukkende på, om deltagerne er i beskæftigelse efter 3, 6 og 9 måneder – ikke om det er det samme job, de har fastholdt.

Medarbejderregistrering af deltagernes motivation

En anden metodisk overvejelse knytter sig til registreringen af deltagernes motivation, som er baseret på fritidsjobkonsulenternes vurderinger (som opgjort i Figur 4.5). Da flere forskellige konsulenter kan have været involveret i registreringen, er der en risiko for variation i vurderingsgrundlaget, hvilket kan påvirke sammenligneligheden af vurderingen fra første til afsluttende møde. Derudover kan medarbejderudskiftning gennem indsatsperioden have haft indflydelse på registreringspraksis og dermed på, hvordan motivation er blevet vurderet over tid.

Litteratur

- Bäckman, O., & Nilsson, A. (2016). Long-term consequences of being not in employment, education or training as a young adult. Stability and change in three Swedish birth cohorts. *European Societies*, 18(2), 136–157.
- Benjaminsen, L. (2006). *Chanceulighed i Danmark i de 20. århundrede: Udviklingen i intergenerationelle uddannelses- og erhvervschancer. Ph.d.-afhandling*. København: Sociologisk Institut, Københavns Universitet.
- Benjaminsen, L., Andrade, S. B., Andersen, D., Enemark, M. H., & Birkelund, J. F. (2015). *Familiebaggrund og social marginalisering i Danmark: En registerbaseret kortlægning*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Bolvig, I., Jeppesen, T., Kleif, H. B., Østergaard, J., Iversen, A., Broch-Lips, N., Jensen, N. L., & Thodsen, J. (2019). *Unge uden job og uddannelse - hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor? En kortlægning af de udsatte unge i NEET-gruppen*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Christensen, G., Christensen, M. L., Winkler, A., & Boysen, N. K. (2022a). *Energi til mere – en fritidsjobindsats: Første evalueringsrapport*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Christensen, G., Christensen, M. L., Hjelm, U., Espersen, H. H., Enemark, M. H., Mikkelsen, C. H., & Winkler, A. (2022b). *Chanceulighed i udsatte boligområder: En analyse af boligsociale helhedsplaners bidrag til at forbedre børn og unges livschancer*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Christensen, G., Christensen, M. L., Winkler, A., & Enemark, M. H. (2023). *Evaluering af fritidsjobindsatsen 'Energi til mere': Midtvejsrapport*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Christensen, G., Jakobsen, V., Enemark, M. H., Widding, J. G., Stabell, C. L., Søgaard, C. D., Nielsen, H., & Aner, L. G. (2018a). *Børn og unges uddannelseschancer - de boligsociale indsatsers bidrag: Evaluering af Landbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14-midlerne*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

- Christensen, G., Jakobsen, V., Enemark, M. H., Widding, J. G., Stabell, C. L., Søgaard, C. D., Nielsen, H., & Aner, L. G. (2018b). *En vej til arbejdsmarkedet med de boligsociale indsatser: Evaluering af Landsbyggefondens boligsociale indsatser finansieret af 2011-14-midlerne*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Danmarks Statistik. (2012a). *Befolkningens udvikling i kommuner og regioner 2011*. København: Danmarks Statistik.
- Danmarks Statistik. (2012b). *Indvandrere i Danmark 2012*. København: Danmarks Statistik.
- Deci, E. L., Eghrari, H., Patrick, B. C., & Leone, D. R. (1994). Facilitating internalization: The self-determination theory perspective. *Journal of Personality*, 62(1), 119–142.
- Esbjerg Kommune. (2023). *Oversigtsark budgetaftale 2024-27*. Esbjerg: Esbjerg Kommune.
- Esbjerg Kommune. (2025). *Beskæftigelsesplan 2025-2026 (2025 udgave)*. Esbjerg: Esbjerg Kommune.
- Gagné, M., & Deci, E. L. (2005). Self-determination theory and work motivation. *Journal of Organizational Behavior*, 26(4), 331–362.
- Jakobsen, V. (2015). *Uddannelses- og beskæftigelsesmønstre i årene efter grundskolen: En sammenligning af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande og etniske danskere*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Jakobsen, V. (2023). Non-Western immigrants, the transition from school to education and to work and NEET status. *Nordic Journal of Migration Research*, 13(1), 1–20.
- Jakobsen, V., Winkler, A., & Enemark, M. H. (2024). *Jobplaneten Roskilde: Midtvejsrapport om fritidsjobindsatsen Jobplaneten Roskilde*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Kraka Advisory. (2023). *Folkeskoleelever med fritidsjob får højere karakterer ved afgangsprøven*. København: Kraka Advisory.
- Laustsen, M., & Andreasen, A. G. (2021). *Karakteristik af udsatte forældre, 2019*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Lesner, R. V., Damm, A. P., Bertelsen, P., & Pedersen, M. U. (2022). The effect of school-year employment on cognitive skills, risky behavior, and educational achievement. *Economics of Education Review*, 88, 1–29.

- Ottosen, M. H., Andreasen, A. G., Dahl, K. M., Hestbæk, A., & Rayce, S. B. (2018). *Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel 2018*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Pihl, M. D., & Salmon, R. (2021). *Psykisk sygdom og dårlige karakterer spænder ben for unges uddannelse*. København: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.
- Ralston, K., Everington, D., Feng, Z., & Dibben, C. (2022). Economic inactivity, not in employment, education or training (NEET) and scarring: The importance of NEET as a marker of long-term disadvantage. *Work, Employment and Society*, 36(1), 59–79.
- Regeringen. (2024). *Flere unge skal have et fritidsjob*. København: Beskæftigelsesministeriet.
- Thomsen, J., & Andrade, S. B. (2016). *Uddannelsesmobilitet i Danmark. SFI Tema 3.2016*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Thomsen, J., Kohl, K. S., Jæger, M. M., Henze-Pedersen, S., Karmsteen, K., & Hansen, J. L. (2019). *Læringsmiljøer i danske familier: En kortlægning af de forskellige læringsmiljøer i danske småbørnsfamilier*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Bilag 1 Supplerende tabeller

Bilagstabel 1.1 Forløb fordelt på antal igangværende og afsluttede til og med august 2024. Særskilt for skoleelever og unge. Procent.

	Skoleelever	Unge
Ikke afsluttet	11	12
Afsluttede	89	88
I alt procent	100	100
I alt antal forløb	197	169

Kilde: Indsatsen.

Bilagstabel 1.2 Skoleelever og unge fordelt på, om de føler sig ensomme. Procent.

	Skoleelever	Unge 16-18-årige
Ja, meget ofte, ofte eller af og til	24	30
Nej	69	65
Ved ikke	6	5
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Føler du dig ofte ensom?' Grundet afrunding summerer tabellen ikke til 100.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Bilagstabel 1.3 Skoleelever og unge fordelt på, hvad de synes om deres liv for tiden. Procent.

	Skoleelever	Unge 16-18-årige
Jeg er meget glad	39	27
Jeg har det godt nok	51	54
Jeg er ikke særligt glad/Jeg er slet ikke glad	7	12
Ved ikke	3	6
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Hvad synes du om dit liv for tiden?' Grundet afrunding summerer tabellen ikke til 100.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Bilagstabel 1.4 Skoleelever og unge fordelt på, om de føler, at de er en del af et fællesskab. Procent.

	Skoleelever	Unge 16-18-årige
I høj grad	48	38
I nogen grad	35	37
I mindre grad	8	12
Slet ikke	0	4
Ved ikke	8	9
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Føler du, at du er en del af et fællesskab?' Grundet afrunding summerer tabellen ikke til 100.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Bilagstabel 1.5 Skoleelever og unge fordelt på, om de føler, at de bliver holdt uden for samfundet. Procent.

	Skoleelever	Unge 16-18-årige
I høj grad/i nogen grad	8	16
I mindre grad	19	16
Slet ikke	58	58
Ved ikke	15	10
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Føler du, at du bliver holdt uden for samfundet?'

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Bilagstabel 1.6 Skoleelever og unge fordelt på, om de går til noget i deres fritid. Procent.

	Skoleelever	Unge 16-18-årige
Ja, jeg deltager altid eller næsten altid	47	19
Ja, jeg deltager, når jeg har lyst	12	7
Nej, men jeg vil gerne	14	19
Nej, jeg ønsker ikke at gå til noget	27	56
I alt procent	100	100
I alt antal personer	95	81

Anm.: Spørgsmålsformulering: 'Går du til noget i din fritid? Grundet afrunding summerer tabellen ikke til 100.

Kilde: Livsmestrings-survey (runde 1).

Bilagstabel 1.7 Skoleelever og unge fordelt på andel i beskæftigelse i måneden for indsatsophør. Procent.

	Skoleelever	Unge
Ikke i beskæftigelse	54	45
I beskæftigelse	46	55
I alt procent	100	100
I alt antal personer	155	124

Anm.: Tabellen er opgjort for deltagere, der afsluttede deres forløb før maj 2024, der er den sidste måned, som vi har beskæftigelsesdata for. Andelen er udtryk for deltagere, der i afslutningsmåneden har haft en beskæftigelsesgrad på over 0. Deltagere, der ikke fremgår af data, antages ikke at have været beskæftiget og indgår med en beskæftigelsesgrad på 0.

Kilde: Indsatsen og Esbjerg Kommune.

